

هذا كتاب لوني باع بوجه

هذا كتاب لوني باع بوجه

في هذا الكتاب المختار من كتب القضاة

كتاب الأمثلة

كتاب شرح الأمثلة

كتاب صروف مير

كتاب النضرب

كتاب عوامل جرد

كتاب شرح العوامل

كتاب شرح النضرب

كتاب عوامل مختارة

كتاب عوامل فنطورية

كتاب العوامل

كتاب الخصال

كتاب صنع مشكلات

كتاب الكسرى

كتاب شرح التمرج

كتاب القمم

2
3
4

او مثل ضرب یعنی بز یک مرد مستقبل در لغت آیند را گویند و در اصطلاح مستقبل
 ما یل نظر وقوعه و لم یقع یعنی مستقبل در اصطلاح چیزیست که انتظار کشید شود و مانند
 آن و هنوز واقع نشده باشد مثل ضرب یعنی بز یک مرد **فاعل در لغت** گویند
 گویند و در اصطلاح الفاعل لاصد و عنه الفعل یعنی فاعل چیزیست که صادر شود و از او
 چون خنایه یعنی او است یکم در زند **اسم و مفعول** در لغت آمده گویند
 و در اصطلاح المفعول ما وقع علیه الفعل یعنی مفعول چیزیست که واقع شود بر او و فعل
 چون مضروب یعنی زده شد یکم در **أهمل** در لغت فرمودن را گویند و در اصطلاح
 الأمر طلب الفعل من هو و منه نحو فاعل كذا على سبيل الاستعلاء یعنی امر طلب نمودن فعل
 است از کسی که پشت تراست از او مثل بکن تو چنین بر سبیل طلب باشد چون ضرب
 یعنی بر سر در حاضر **طی** در لغت باز داشت را گویند و در اصطلاح التمی طلب
 تری الفعل من هو و منه نحو لا تفعل كذا ای سبیل الاستعلاء یعنی نمی طلب نمودن ترا
 فعل است از کسی که پشت تراست از تو بر سبیل طلب باشد چون لا یضرب یعنی باید نزد
 آن یکم در **غائب محذوف** در لغت نکار کردن را گویند و در اصطلاح المحذوف هو
 بیدار و وقوع الفعل فی الزمان اما بلفظ المستقبل یعنی بجز خبر دادن بواقع نشدن فعل
 است و در زمان ماضی بلفظ مستقبل چون لم یضرب یعنی نزده است یکم در **غائب محذوف**
 در لغت بر طرف کردن و نیست کردن را گویند و در اصطلاح انشی هو الاجبار یعنی و هو
 الفعل فی الزمان المستقبل بلفظ المستقبل یعنی بجز خبر دادن بواقع نشدن فعل است
 زمان مستقبل بلفظ مستقبل چون لا یضرب یعنی نمیزند و است **ما در لغت طلب**
 کردن را و در اصطلاح الاستیعفاء موصوفه که بر آن است و به الفاعل یعنی طلب
 کردن متکلم است از مخاطب نمیدانم را چون مل بعرب یعنی ایامیزند و **مفعول**
 چهارده وجهه بازی کرده دشمن غایب را و در دشمن مخاطب را و در مکتب مضمر متکلم
 آن متکلم که مذکور است و در دوسه وجهه مذکور است که مذکور بود و در مضمر مضمر

و در لغت آیند را گویند و در اصطلاح مستقبل
 ما یل نظر وقوعه و لم یقع یعنی مستقبل در اصطلاح چیزیست که انتظار کشید شود و مانند
 آن و هنوز واقع نشده باشد مثل ضرب یعنی بز یک مرد **فاعل در لغت** گویند
 گویند و در اصطلاح الفاعل لاصد و عنه الفعل یعنی فاعل چیزیست که صادر شود و از او
 چون خنایه یعنی او است یکم در زند **اسم و مفعول** در لغت آمده گویند
 و در اصطلاح المفعول ما وقع علیه الفعل یعنی مفعول چیزیست که واقع شود بر او و فعل
 چون مضروب یعنی زده شد یکم در **أهمل** در لغت فرمودن را گویند و در اصطلاح
 الأمر طلب الفعل من هو و منه نحو فاعل كذا على سبيل الاستعلاء یعنی امر طلب نمودن فعل
 است از کسی که پشت تراست از او مثل بکن تو چنین بر سبیل طلب باشد چون ضرب
 یعنی بر سر در حاضر **طی** در لغت باز داشت را گویند و در اصطلاح التمی طلب
 تری الفعل من هو و منه نحو لا تفعل كذا ای سبیل الاستعلاء یعنی نمی طلب نمودن ترا
 فعل است از کسی که پشت تراست از تو بر سبیل طلب باشد چون لا یضرب یعنی باید نزد
 آن یکم در **غائب محذوف** در لغت نکار کردن را گویند و در اصطلاح المحذوف هو
 بیدار و وقوع الفعل فی الزمان اما بلفظ المستقبل یعنی بجز خبر دادن بواقع نشدن فعل
 است و در زمان ماضی بلفظ مستقبل چون لم یضرب یعنی نزده است یکم در **غائب محذوف**
 در لغت بر طرف کردن و نیست کردن را گویند و در اصطلاح انشی هو الاجبار یعنی و هو
 الفعل فی الزمان المستقبل بلفظ المستقبل یعنی بجز خبر دادن بواقع نشدن فعل است
 زمان مستقبل بلفظ مستقبل چون لا یضرب یعنی نمیزند و است **ما در لغت طلب**
 کردن را و در اصطلاح الاستیعفاء موصوفه که بر آن است و به الفاعل یعنی طلب
 کردن متکلم است از مخاطب نمیدانم را چون مل بعرب یعنی ایامیزند و **مفعول**
 چهارده وجهه بازی کرده دشمن غایب را و در دشمن مخاطب را و در مکتب مضمر متکلم
 آن متکلم که مذکور است و در دوسه وجهه مذکور است که مذکور بود و در مضمر مضمر

[illegible]

50

ضیاء

59

صبر

54

ضمی ب یعنی زدا و یک مرد غایب در زمان گذشته صیغه مفرد مذکر غائب است
از فعل ماضی صحیح ثلاثی مجزئ و معلوم ضمی ب در اصل الضم ب بود و مصدر بود خواستیم که
فعل بنا کنیم است و لام مصدر بر او اثر انداختیم و رأی را فاعله دادیم ضمی ب شد بر وزن فعل
ضاد فاء الفعل رأی عین الفعل بلو لام الفعل ضمیر هو و در او مشتمل است باسناد جایزه محلا
مرفوعه تا فاعلش بوده باشد ضمی ب یعنی نزدند ایشان در در غایب در زمان
گذشته صیغه تثنیه مذکر غائب است از فعل ماضی صحیح ثلاثی مجزئ و معلوم ضمی ب بود و رأی
ضمی ب بود مفرد بود خواستیم تثنیه بنا کنیم چون تثنیه رسیدیم دو بار ضمی ب ایست گفت
ضمی ب ضمی ب زاید بر یکم حذف کردیم عوض از محذوف الف که علامت تثنیه بود در آخر
در آوردیم ضمی ب باشد بر وزن فعل ضاد فاء الفعل رأی عین الفعل بلو لام الفعل الف علامت
تثنیه و هم ضمیر فاعل ضمیر مفصلش است ضمی ب یعنی نزدند ایشان گروه مردان غایب
در زمان گذشته صیغه جمع مذکر غایب است از فعل ماضی صحیح و مجزئ و معلوم ضمی ب بود و رأی
ضمی ب بود واحد بود خواستیم جمع بنا کنیم چون جمع رسیدیم سه بار ضمی ب ایست گفت ضمی ب
ضمی ب ضمی ب زاید بر یکم حذف نمودیم عوض از محذوف الف که علامت جمع بود در آخر
در دیدیم ضمی ب باشد فاعله لام الفعل رأی عین الفعل بلو لام الفعل ضمی ب بود مفرد مذکر غایب
فعل و ضاد فاء الفعل رأی عین الفعل بلو لام الفعل و علامت جمع مذکر و هم ضمیر فاعل است
و ضمیر مفصلش است ان سه که مؤنث را بود ضمی ب ضمی ب ضمی ب یعنی
نزد و یک زن غایب در زمان گذشته صیغه مفرد مؤنث غایب است از فعل ماضی
صحیح ثلاثی مجزئ و معلوم ضمی ب در اصل ضمی ب بود مفرد مذکر غایب بود خواستیم
مفرد مؤنث را کنیم تا ما که علامت مؤنث بود در آخر شد در آوردیم ضمی ب شد
بر وزن فعل ضاد فاء الفعل رأی عین الفعل بلو لام الفعل رأی ساکنه و لام واحد غایب
مؤنث و ضمیر هو و در او مشتمل است باسناد جایزه محلا هم مرفوعه تا فاعلش بوده باشد
ضمی ب یعنی نزدند ایشان دو زن غایب در زمان گذشته صیغه تثنیه مؤنث غایب

صیغہ ماضی

اس بنا پر فعل ماضی صحیح ثلاثی مجرد و معلوم بشرطی بنا براساس ضریب نب بود مفرد بود خواہیم
 تثنیہ بنا کنیم چون بے تثنیہ رسیدیم دوبار می بایست گفت ضریب نب ضریب نب زاید بر یک را حذف کردیم
 عوض از حذف و الف که علامت تثنیہ بود در آخر شد و آوردیم ضریب نب باشد بر وزن فعلت فاعلتا
 فاء الفعل را عین الفعل با لام الفعل الف علامت تثنیہ و ضمیر فاعلت و ضمیر منفصلش
 ہا است **ضریب نب** یعنی بزنی دایستان کرده زنان غایبہ در زمان گذشتہ صیغہ جمع مؤنث
 نابہ اس بنا پر فعل ماضی صحیح ثلاثی مجرد و معلوم ضریب نب دو اصل ضریب نب بود مفرد بود خواہیم
 جمع بنا کنیم چون جمع رسیدیم دیدیم سہ بار می بایست گفت ضریب نب ضریب نب ضریب نب زاید بر یک را
 حذف کردیم و عوض از حذف و ف نون کہ علامت جمع مؤنث بود در آخر شد و آوردیم ضریب نب شد
 ناء دلالت می کرد بر انیت و نون دلالت می کرد ہم بر جمع ہم بر انیت با وجود نون از نام مستثنیہ
 شدیم فاء را حذف کردیم ضریب نب شد توان رجح کرکات شد و در کلام عرب سبب این بود ہذا
 با و اساکن کردیم ضریب نب شد بر وزن فعلت فاعلتا فاء الفعل را عین الفعل با لام الفعل نون علامت
 جمع مؤنث و ضمیر فاعلت و ضمیر منفصلش ہا است و ان شش کہ محال ہے را بود سہ مد کہ
 بود و سہ مؤنث را الف کہ مذکور را بود ضریب نب غیر نب ضریب نب یعنی بزنی تو یک
 مرد حاضر در زمان گذشتہ صیغہ مفرد مذکر حاضر اس بنا پر فعل ماضی صحیح ثلاثی مجرد و معلوم
 ضریب نب دو اصل ضریب نب بود مفرد مذکر مخاطب بود خواہیم مفرد مخاطب مذکر بنا کنیم ناء
 مفوضہ کہ علامت مفرد مخاطب بود با و ملحق ساختیم و لام الفعل را اساکن کردیم ضریب نب شد
 بر وزن فعلت فاعلتا فاء الفعل را عین الفعل با لام الفعل فاء علامت مفرد مذکر مخاطب ہم
 ضمیر فاعل و ضمیر منفصلش ہا است **ضریب نب** یعنی بزنی شاد و مردان حاضر در زمان
 گذشتہ صیغہ تثنیہ مذکر حاضر اس بنا پر فعل ماضی صحیح ثلاثی مجرد و معلوم ضریب نب
 اصل ضریب نب بود واحد بود خواہیم کہ تثنیہ بنا کنیم چون بے تثنیہ رسیدیم دوبار می بایست گفت
 ضریب نب ضریب نب زاید بر یک را حذف کردیم عوض از حذف و الف کہ علامت تثنیہ بود در آخر شد
 و آوردیم ضریب نب باشد الف تثنیہ مشبہ شد بالف شباع در اینجا کہ شاعر شیت را شاعرا خوانند

ضریب نب

ضریب نب

ضریب نب

افشاد فعل فاعله

سنا فعل ماضی و صحیح و ثلاثی و مجرد و معلوم ضمیر ثبات و اصل ضمی نبی بود مفرد بود خواستیم
 نشین بنا کنیم چون بر نشین رسیدیم و باو می بایست گفت ضمی نبی زاید بر یکبار حذف کردیم
 و عوض از حذف الف که علامه نشین بود و آخرش را آوردیم و ما قبل الف را فاعله را در ضمی نبی
 شد الف نشین مشبه شد بالف اشباع در اینجا که شاعر و شعر خود شست را شستنا خوانده مثل تحکم
 بالهی کیف شستنا فاعله قد رخصت بنا و ضیانا از برای رفع اشتباه میهم فیما بین نا و الف در اول
 و ما قبل میهم را ضمیر دادیم ضمیر نبی باشد بر وزن فعل ثبات فاعله فعل باو عین الفعل باو لام الفعل و ثبات
 نشانه نشین مخاطبه مؤنث است و هم ضمیر فاعله و ضمیر منفصلش آننا است ضمیر بائین یعنی نزد
 شما کرده زنان حاضر و در زمان گذشته صیغه جمع مخاطبه مؤنث است از فعل ماضی صحیح و ثلاثی و
 مجرد و معلوم ضمی نبی در اصل ضمی نبی بود مفرد بود خواستیم جمع بنا کنیم چون بجمع رسیدیم شریار
 یا زیاده بر می بایست گفت ضمی نبی ضمی نبی زاید بر یکبار حذف کردیم عوض از حذف نو
 که علامه جمع مخاطبه مؤنث بود و آخرش را آوردیم ضمیر بائین شد چون دو جمع مخاطب مذکر که اصل
 بود میهم را آوردیم در اینجا جمع مؤنث که فرصت نیهم را آوردیم تا فرج مطابق اصل کرد و ضمی نبی شد
 ما قبل میهم را از برای مناسب میهم ضمی نبی شد میهم و نون قریباً لخرج بود ندیمیم و اقلب
 بنون و نون را در نون ادغام کردیم ضمیر بائین شد بر وزن فعل ثبات فاعله فعل باو عین الفعل باو
 لام الفعل و ثبات علامه جمع مخاطبه مؤنث و هم ضمیر فاعله و ضمیر منفصلش آننا است و اندک
 که حکایت نفیر متکلمی بود ضمی نبی ضمی نبی یعنی نزد من بایست مرد بایست زن در
 زمان گذشته صیغه متکلم و حده است از فعل ماضی صحیح و ثلاثی و مجرد و معلوم ضمی نبی در اصل
 بود مفرد مذکر غائب بود خواستیم که متکلم و حد بنا کنیم تا مضمومه که علامه متکلم و حده بود
 آخرش را آوردیم و لام الفعل را از برای شدت انشغال ضمیر بفعل ساکن کردیم ضمی نبی شد بر وزن
 ضاد فاعله فعل باو عین الفعل باو لام الفعل و ثبات مضمومه علامه متکلم و حد و هم ضمیر فاعله است و
 ضمیر منفصلش آننا است ضمیر بائین یعنی نزد ما و مردان یا در زنان یا کرده مردان یا کرده زنان
 در زمان گذشته صیغه متکلم مع الیغیر است از فعل ماضی صحیح و ثلاثی و مجرد و معلوم ضمیر ثبات و اصل

بنا کنیم

بنا کنیم

بنا کنیم

امثلة مضارع

۱۱

تَفْعَلْنَ ضَاد فاء الفعل راء عين الفعل باء لام الفعل نون علامة جمع مؤنث ضمير فاعلتن ومصدر
منفصلش أنثراست وان دو که حکایت نفس متکلم بود اضرب تضرب بضرب بعن مینم من باب
مرد یا یک زن در زمان ایند صیغه متکلم وحد است از فعل مضارع صحیح وثلاثه وحجره ومعلوم اضرب
در اصل ضرب بود مفرد مذکر غائب بود خواشیم متکلم وحد بنا کنیم از فعل مستقبل هنره مفرد ماضی
استقبال و علامه متکلم وحد بود در اولش در آوردیم و فاء الفعل را ساکن و عین الفعل را مکسور و لام الفعل
مضموم کردیم اضرب شد بر وزن اضل ضاد فاء الفعل راء عین الفعل باء لام الفعل ضمیر منفصلش انا
که در وی مشرب است باشاره واجبه محل مرفوعه نافع علش بوده باشد تضرب بعن مینم
دو مردان یا دو زنان یا گروه مردان یا گروه زنان در زمان ایند صیغه متکلم مع الغیر است از فعل
مضارع صحیح وثلاثه وحجره ومعلوم تضرب در اصل ضرب بود مفرد مذکر غائب بود از فعل ماخذه
خواشیم متکلم مع الغیر بنا کنیم از فعل مضارع نون که علامه استقبال ومتکلم مع الغیر بود در اولش
در آوردیم و فاء الفعل را ساکن و عین الفعل را مکسور و لام الفعل ضمیر دایم تضرب شد بر وزن تفعلا
نون حرف استقبال و علامه متکلم مع الغیر و ضاد فاء الفعل راء عین الفعل باء لام الفعل و تخن
در او مشرب است باشاره واجبه محل مرفوعه نافع علش بوده باشد و از اسم فاعلش و بعد از
مکسر دست مذکور بود و سه وثلاثه و انت که مذکور بود ضارب ضارب ضارب ضارب ضارب
یعنی یک زن و چند صیغه مفرد مذکر است از اسم فاعل ضارب در اصل تضرب بود مفرد مذکر
غائب بود از فعل مضارع خواشیم مفرد مذکر بنا کنیم از اسم فاعل باء که حرف استقبال بود در اولش
و الف که علامه اسم فاعل بود در میان فاء الفعل و عین الفعل در آوردیم و تنوین که از خواص اسم بود
ملحق نمودیم ضارب شد وان یک لفظ است بجای تله معنی چنانکه کوئی هو ضارب یعنی او است یک
زنند و ما ضارب یعنی منم یک مرد زنند و انت ضارب یعنی توئی یک مرد زنند و ضارب بر وزن
فاعل ضاد فاء الفعل علامه اسم فاعل راء عین الفعل باء لام الفعل و تنوین علامه اسم فاعل
هو یا انا یا انت در او مشرب است باشاره واجبه محل مرفوعه نافع علش بوده باشد و ضارب
یعنی دو مردان زنند صیغه نثیه مذکر است از اسم فاعل در اصل ضارب بود مفرد بود خواشیم

اضرب
اضرب ماضی

اضرب
اضرب مضارع

ضارب
ضارب مضارع

ضارب
ضارب مضارع

صیغہ فاعل

۱۶

تثنیہ بنا کہ چون نہ نشیہ رسیدیم و بار می بایست گفت ضارب ضارب زاید بر یکبار چند
 کردیم و عوض از حذف الف که علامت تثنیہ بود بانون عوض ثنویں در آخر شد و در دهمیم ضارب
 شد بر وزن فاعلان ضار فاء الفعل و عین الفعل باء لام الفعل الفاء اول علامت اسم فاعل الف
 دویہ علامتہ ثانیہ نون عوض ثنویں ضمیر ہایا انتما یا نحن در او مستتر است باشارہ جایزی محل وقوع
 تا فاعلش بوده باشد و اولی لفظ است بجای شہ معنی چنانکہ کوئی ہما ضاربان یعنی ایشانند و در
 زنند و انتہا ضاربان یعنی شماست و مردان زنند و نحن ضاربان یعنی ما ایم و مردان زنند *
 ضاربون یعنی کمرہ مردان زنند صیغہ جمع مذکر است از اسم فاعل صحیح و مجرّم و معلوم ضاربون
 اصل ضارب بود مفرد بود خواستیم کہ جمع بنا کنیم چون جمع رسیدیم شہ بار زاید ترحی بایست گفت
 ضارب ضارب ضارب زاید بر یکبار حذف کردیم و عوض از حذف و او کہ علامت جمع بود با
 نون عوض ثنویں در آخر شد و در دهمیم ضاربون شد بر وزن فاعلون ضار فاء الفعل الف علامتہ
 اسم فاعل را عین الفعل باء لام الفعل و او علامتہ جمع نون عوض ثنویں و ضاربون یک لفظ است بک
 شہ معنی چنانکہ کوئی ہم ضاربون یعنی ایشانند کمرہ مردان زنند و انتہا ضاربون یعنی شماست کمرہ
 مردان زنند و نحن ضاربون یعنی کمرہ مردان زنند و انتہا ضاربون یعنی ما ایم و ضاربون ضارب
 ضاربون یعنی یک زن زنند صیغہ مذکر مؤنث است از اسم فاعل صحیح و مجرّم و معلوم ضاربون در اصل
 ضارب بود و حذف کردیم و خواستیم واحد مؤنث بنا کنیم ہاء مؤنث کہ علامتہ واحد مؤنث بود را آخر
 در دهمیم و عاقل ہاء و فتحہ دادیم ضارب شد بر وزن فاعلہ ضار فاء الفعل الف علامتہ اسم فاعل
 عین الفعل ہاء و لام الفعل ہاء مؤنث از جملہ خواص اسم و ضاربہ نیز یک لفظ است بجائے شہ معنی چنانکہ
 کوئی ہی ضاربہ یعنی او است یکن زنند و انتہا ضاربہ یعنی توئی یکن زنند و انتہا ضاربہ یعنی
 یک زن زنند ضاربہ یعنی زنان زنند صیغہ تثنیہ مؤنث است از اسم فاعل صحیح و مجرّم و معلوم
 ضاربہان در مسند خبر بود مفرد بود خواستیم بنا کنیم الف کہ علامتہ تثنیہ بود بانون عوض
 در آخر شد و در دهمیم ضاربہان شد بر وزن فاعلتان ضار فاء الفعل الف علامتہ اسم فاعل را عین
 الفعل ہاء و لام الفعل ثب ثانیہ نون عوض ثنویں کہ در دہم آوردہ و ضاربہان یک لفظ

ضاربون

ضاربون

ضاربون

صنع اسرار ففعل

15

[illegible]

وین شارب غلاب غص
ماتم دوزمار و نند
م

۱۰۰

بایستی زبان و مکان

قصود

صیغہ امر غائب

۱۵

لیضرب یا یعنی باید بزنند ایشان در زمان غائب در زمان حال یا زمان ایند صیغہ نشیئہ غائب
 مذکرات از فعل امر صحیح و مجرّد و معلوم لیضرب یا بر وزن لیفعل لام لام امر غائب یا حرف استقبال ضا
 فاء الفعل و عین الفعل باء لام الفعل الف علامہ نشیئہ و هم ضمیر فاعل لیضرب یا و اصل یضرب یا بنی بود
 مذکر غائب بود از فعل مضارع خواستیم نشیئہ مذکر غائب بنا کنیم از فعل امر غائب لام امر غائب شد و سر
 در آوردیم دو عمل کرد لفظا و معنی لفظا نون عربی را بجز ساقط کرد و معنی خبر را بدل کرد بانشاء
 لیضرب یا شد لیضرب یا یعنی باید بزنند ایشان در زمان غائب در زمان حال یا زمان ایند جمع
 مذکرات از فعل امر صحیح و مجرّد و معلوم لیضرب یا بر وزن لیفعل لام لام امر غائب یا حرف استقبال ضا
 ضاء فاء الفعل و عین الفعل باء لام الفعل و واو علامہ جمع مذکر ضمیر فاعل و اصل یضرب یا بنی بود
 بود خواستیم امر غائب بنا کنیم لام امر بر سرش در آوردیم دو عمل کرد لفظا و معنی لفظا نون عربی را بجز
 ساقط کرد و معنی خبر را بدل بانشاء نمود لیضرب یا شد دانستہ کہ مؤنثی بود لیضرب یا لیضرب یا
 لیضرب یا یعنی باید بزنند او یکن غائب در زمان حال یا ایند صیغہ مفرد مؤنث غائب است از فعل
 غائب صحیح و مجرّد و معلوم بر وزن لیفعل لام لام امر غائب یا علامہ استقبال ضاء فاء الفعل و عین
 الفعل باء لام الفعل لیضرب یا واصل یضرب یا بود واحد مؤنث غائب بود از فعل مضارع خواستیم مفرد
 مؤنث بنا کنیم از فعل امر غائب لام امر بر سرش در آوردیم دو عمل کرد لفظا و معنی لفظا عمل کرد حرکت
 بجز ساقط کرد و معنی خبر را بدل بانشاء کرد لیضرب یا شد لیضرب یا یعنی باید بزنند ایشان در زمان حال
 غائب در زمان حال یا زمان ایند صیغہ نشیئہ مؤنث غائب است از فعل امر صحیح و مجرّد و معلوم
 بر وزن لیفعل لام لام امر غائب یا علامہ استقبال ضاء فاء الفعل و عین الفعل باء لام الفعل الف
 تثنیہ و اصل یضرب یا بنی بود تثنیہ مؤنث غائب بود از فعل مضارع خواستیم تثنیہ بنا کنیم از فعل امر غائب لام
 امر بر سرش در آوردیم دو عمل کرد لفظا و معنی لفظا عمل کرد نون عوض و فعل بجز ساقط کرد و معنی
 کرد خبر را بدل بانشاء کرد لیضرب یا شد لیضرب یا یعنی باید بزنند ایشان در زمان غائب در زمان حال
 یا زمان ایند صیغہ جمع مؤنث غائب است از فعل امر صحیح و مجرّد و معلوم لیضرب یا بر وزن لیفعل لام
 لام امر غائب یا حرف استقبال ضاء فاء الفعل و عین الفعل باء لام الفعل نون علامہ جمع مؤنث و ضمیر

لیضرب یا

لیضرب یا

لیضرب یا

لیضرب یا

لیضرب یا

صیغہ امر حاضر

۱۴۱

فَاعِلٌ وَفِعْلٌ بِضَرْبٍ بِيٍّ بُوْدُ جَمْعٍ مَوْثٌ غَايِبٌ بُوْدُ فاعِلٌ مضارع خواستیم جمع معائبه مَوْثٌ بنا کنیم از فعل
 امر غائب لامه حرف تین سر شده را و دیدیم لفظاً فعل نکرد زیرا که نون علامه جمع است نه عوض رفع و معنی عمل
 نموده و خبر را بدل باشد کرده یعنی بِنِ شَدُ و از امر حاضر نیز شَر و جِ را نغی کرد دست مذکر را بود و
 و نشه مَوْثٌ اَلشَّهْ که مذکر را بود اِضْرِبْ اِضْرِبْ اِضْرِبْ یعنی بزن تو یکبار حاضر در زمان حال را
 در زمان آیند صیغه مفرد مذکر حاضر است از فعل امر حاضر صحیح و مجزوه معلوم اِضْرِبْ برون از فعل هنر
 علامت امر حاضر صاد فاء الفعل راء عین الفعل باء لام الفعل اِضْرِبْ امر است از تقصیر باء که حرف مضاعف
 بود از اولش انداختیم مابعد باء ساکن را ابتدا بساکن حال بود محتاج به جزمه وصل شدیم نظر کردیم به معین لفظاً
 مکسور بود هنر وصل مکسور بجز سر شد را و دیدیم واو شرا وقت کردیم حرکت آخر بوقتی بنفشه اِضْرِبْ شد
 اِضْرِبْ یعنی بزنید شما و مردان حاضر در زمان حال یا زمان آیند صیغه نشیه مذکر است از فعل
 حاضر صحیح و مجزوه معلوم اِضْرِبْ برون از فعل هنر علامه امر حاضر صحیح و مجزوه معلوم اِضْرِبْ برون از فعل
 هنر علامه امر حاضر صاد فاء الفعل راء عین الفعل باء لام الفعل الف علامه نشیه و ضمیر فاعل است اِضْرِبْ
 امر است از تقصیر باین تا که حرف مضارع بود از اولش انداختیم مابعد حرف مضارع ساکن را ابتدا بساکن حال
 بود محتاج شدیم به جزمه وصل بعین الفعل نظر کردیم مکسور بود هنر وصل مکسور و را و اولش را و دیدیم
 حوش را وقت کردیم نون عربی بوقتی بنفشه اِضْرِبْ اِضْرِبْ اِضْرِبْ یعنی بزنید شما کرده مردان حاضر در
 زمان حال یا زمان آیند صیغه جمع مذکر است از فعل امر حاضر صحیح و مجزوه معلوم اِضْرِبْ برون از فعل هنر
 هنر علامه امر حاضر صاد فاء الفعل راء عین الفعل باء لام الفعل واو که علامت جمع مذکر هم ضمیر فاعل
 اِضْرِبْ امر است از تقصیر باین تا که حرف مضارع بود از اولش بریدیم مابعد باء ساکن را ابتدا بساکن حال
 محتاج شدیم به جزمه وصل و نظر بعین الفعل او کردیم مکسور بود هنر وصل مکسور و دنت سر شد را و دیدیم واو شرا
 وقت کردیم نون عربی بوقتی بنفشه اِضْرِبْ اِضْرِبْ اِضْرِبْ و نشه که مَوْثٌ بود اِضْرِبْ اِضْرِبْ اِضْرِبْ
 یعنی بزن تو یکبار حاضر در زمان حال یا زمان آیند صیغه مفرد مذکر است از فعل امر حاضر صحیح و مجزوه
 اِضْرِبْ برون از فعل هنر علامه امر حاضر صاد فاء الفعل راء عین الفعل باء لام الفعل باء علامه محاطه مَوْثٌ
 و ضمیر فاعل اِضْرِبْ امر است از تقصیر باین تا که حرف مضارع بود از اولش انداختیم مابعد باء ساکن را ابتدا

فَاعِلٌ

اِضْرِبْ

اِضْرِبْ

اِضْرِبْ

صِيغَةُ الْمَرْحَلَةِ وَالْمُسْتَكْمِلَةِ

۱۲
روز

بما کن حال بود محتاج شدیم به جزمه وصل تطرین الفعل او کردیم مکس بود هنر وصل مکسوره دلواثر
دلاوریم و آخر او وصل نمودیم نونا عربی بوقی افتاد اضری شد اضری با یقین بنید شما دونان
حاضر در زمان حال یا زمان ایند صیغه تشبیه مخاطب تشبیه است افضل امر حاضر صحیح و مجزوم و معلوم اضری
بروزنا فعلیله هنر علامه امر حاضر ضاده الفعل لا عین الفعل بالام الفعل الف علامه تشبیه وضعی فاعل
اضری با امر است از تضریر بان تا اگر حرف استقبال بود اما اولش بر داشتیم ما بعد حرف مضارع ساکن ابتدا کن

سید

محال بود محتاج شدیم بهمه وصل نظر بعین الفعل او کردیم مگسو بود هنر وصل مگسو در اولش در آورده
و آخر شراد قف کردیم و ناعرب بوقتی قیاد اضری باشد **اضرب** یعنی بنیداش اگر نه زمان جاه
در زمان حال یا زمان آینده صیغه جمع ثبوت حاضر است از فعل امر صحیح و مجزئ و معلوم **اضربن** بر
و ناعرب هنر علامت امر حاضر و اما الفعل بلام عین الفعل بلام الفعل نون علامت جمع ثبوت
بناکیم از فعل امر حاضر تا که حرف است قیال بود از اولش بر داشتیم ما بعد از ساکن بود ابتدا بساکن
محال هنر وصل مگسو در اولش در آورده و آخر شراد قف کردیم و نون از بر حال خود گذاشتیم زیرا که نون
علامت جمع است عوض رفع و العلامة لا تغیر و لا تحذف یعنی علامت تغییر داده و حذف کرده نمیشود

هم ضمیر
فاعلان
و اصل قضاوت در مع
موت بود از فعل ضایع
خواستیم که جمع

حزیر

اَضْرِبُ شَدِيدٌ وَاَنْذَرُ حَكَايَةُ نَفْسٍ مُتَكَلِّمَةٍ اَوْ بَدَلُ اَضْرِبُ لِضَرْبٍ اِضْرِبُ يَعْنِي بِالْبَدَلِ نَهْنَهْنٌ كَقَوْلِهِ
بَكْرَتٌ دُونَ عَمَلٍ حَالٍ يَازَمَانَ اَيْ لَدَى صِفَةِ مُتَكَلِّمٍ وَحَدَّثَ اسْتَازُ فَعْلٌ اَمْرٌ صَحِيحٌ وَهَجْرَةٌ وَمَعْلُومٌ اِضْرِبُ بَرْدٌ
لِاَفْعِلِ لَامٌ اَمْرٌ غَائِبٌ هَمْزُهُ عَلَامَةُ مُتَكَلِّمٍ وَحَدَّثَ ضَادٌ فَاءُ الْفَعْلِ لَمْ عَيْنُ الْفَعْلِ بَاءُ لَامُ الْفَعْلِ اِضْرِبُ
دِرَاصِلُ اَضْرِبُ بُوْدٌ مُتَكَلِّمٌ وَحَدَّثَ بُوْدٌ اِنْ فَعْلٌ ضَاعَ خَوَاسِيْمٌ مُتَكَلِّمٌ وَحَدَّثَ بَنَ اَكْبَرُ اَوْ فَعْلٌ اِعْرَاضٌ اَعْرَاضٌ
بُرْسُشٌ دِرَاصِلٌ دُرُودٌ اَوْ فَعْلٌ اَعْمَلُ اَعْمَلُ حَرْكَتُ الْاَخْرِ اَبْجَرْتِي سَلَطْتُ كَرْدُ وَمَعْنَى اَعْمَلُ كَرْدُ

سید

خبر یا بدل یا نشا کرد یا ضَرْب شد **لِضَرْبٍ** یعنی باید بنیم ماد و مردان یا دو زن یا اگر به مرد یا
در زمان حال یا زمان آیند صیغه متکلم مع الغیر است از فعل امر صحیح و مجرّد و معلوم لِضَرْبٍ بر وزن شَعْد
لام امر غائب و نون علامت متکلم مع الغیر است ضاده فاء الفعل لام عین الفعل با لام الفعل لِضَرْبٍ
اصل ضَرْبٌ بود متکلم مع الغیر بود از فعل مضارع خواستیم متکلم مع الغیر بنا کنیم از فعل امر لام امر غائب
سرش در آوردیم دو عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً عمل کرد حرکت از بحر فعی ماقطاً کرد و معنی عمل کرد بحر

صیغہ انشاء

نہی

نہی

نہی

لا تضر

لا تضر

بدل با تشکر لایضر و سید و این نیز چهارده و خبر از منکر دوشش حال بود و شش
 و دو حکایت نفس متکلم را بود انشاء که مغایب بود سر مذکر را بود و سر مؤنث را بود
 مذکر را بود لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر
 صیغہ خبر مذکر غائب است فعل صحیح مجرد و معلوم لایضر و اصل خبر واحد
 مغایب و از فعل مضارع خوانستیم احد مذکر غائبنا کنیم از فعل نهی لای ناهیه بر سرش را و ردیم
 کرد لفظا و معنی لفظا علم کرد حرکت لغوی را بجز محض ساکن و معنی علم کرد خبر بدل با تشکر
 تضر لایضر صیغہ باید تضر تضر تضر و مردان غایب را در زمان اینده صیغہ نشیبه
 غایب است فعل صحیح مجرد معلوم لایضر و اصل خبر واحد بود نشیبه مذکر متجاوز از فعل
 مضارع خوانستیم نشیبه مذکر متجاوزنا کنیم از فعل نهی لای ناهیه بر سرش را و ردیم دو
 کرد لفظا و معنی لفظا علم کرد نون عوض وضع را بجز محض ساکن و معنی علم کرد خبر بدل با تشکر
 کرد لایضر لایضر صیغہ باید تضر تضر تضر و مردان غایب را در زمان اینده صیغہ
 جمع مذکر غایب است فعل صحیح مجرد و معلوم لایضر و اصل خبر بود و جمع مذکر غایب
 از فعل مضارع خوانستیم جمع مذکر غایبنا کنیم از فعل نهی لای ناهیه بر سرش را و ردیم دو
 علم کرد لفظا و معنی لفظا علم کرد نون عوض وضع را بجز محض ساکن و معنی علم کرد خبر بدل با تشکر
 کرد لایضر تضر و انسه که مؤنث را بود لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر لایضر
 تضر و این غایب را در زمان حال یا اینده صیغہ خبر مؤنث غایبنا کنیم از فعل نهی صحیح مجرد
 لایضر و اصل خبر بود مؤنث غایبنا کنیم از فعل مضارع خوانستیم مؤنث غایبنا کنیم
 بنا کنیم از فعل نهی لای ناهیه بر سرش را و ردیم و علم کرد لفظا و معنی لفظا علم کرد حرکت
 لغوی را بجز محض ساکن و معنی علم کرد خبر بدل با تشکر لایضر تضر صیغہ باید تضر تضر
 ایشان در زمان غایب را در زمان اینده صیغہ نشیبه مؤنث غایبنا کنیم از فعل نهی صحیح مجرد
 معلوم لایضر و اصل خبر بود مؤنث غایبنا کنیم از فعل مضارع خوانستیم مؤنث
 غایبنا کنیم از فعل نهی لای ناهیه بر سرش را و ردیم و علم کرد لفظا و معنی لفظا علم کرد نون عوض

صیغہ ہائے

۱۹

ساقط کرد معنی فعل کرد خبر نام بدل بانسا کرد لا مضرب باشد لا مضرب یعنی باید مضرب باشد
 کرد زمان غایب و حال با ایند صیغہ جمع مؤنث غایب است فعل فی صحیح خبر و معلوم
 لا مضرب اصل مضرب بود و جمع مؤنث غایب بود از فعل مضارع خواستیم جمع مؤنث غایب
 فعل فی لا ناهیه بر سرش آوردیم و عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً عمل کرد زیرا کہ قول جمع
 منقول و معنی فعل کرد خبر بدل بانسا کرد لا مضرب شد اکثر کہ غایب است مذکور بود و مؤنث
 مؤنث کہ لا مضرب لا مضرب لا مضرب باید بر تو یک مرخصا خبر و زمان حال با ایند
 صیغہ مفرد مذکور مخاطب است فعل فی صحیح خبر و معلوم لا مضرب و اصل مضرب
 مذکور حاضر بود از فعل مضارع خواستیم مفرد مذکور حاضر بنا کنیم از فعل فی لا ناهیه بر سرش
 آوردیم و عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً عمل کرد حرکت انحراف یعنی ساقط کرد و معنی عمل کرد خبر
 بدل بانسا کرد لا مضرب شد لا مضرب باید بر بند شاد و زمان حال با ایند صیغہ
 ثانیہ مذکور مخاطب است فعل فی صحیح خبر و معلوم لا مضرب و اصل مضرب با و ثانیہ مذکور
 مخاطب بود از فعل مضارع خواستیم ثانیہ مذکور بنا کنیم از فعل فی لا ناهیه بر سرش آوردیم
 عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً عمل کرد و زمان غایب بانسا کرد و معنی عمل کرد خبر بدل بانسا کرد لا
 مضرب باشد لا مضرب باید بر بند شاد و زمان حاضر و حال با ایند و صیغہ جمع مذکور
 حاضر است فعل فی صحیح خبر و معلوم لا مضرب و اصل مضرب بود از فعل مضارع خواستیم
 جمع مذکور حاضر بنا کنیم از فعل فی لا ناهیه بر سرش آوردیم و عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً
 عمل کرد و زمان غایب بانسا کرد و معنی عمل کرد خبر بدل بانسا کرد لا مضرب باشد
 کہ مؤنث را بود لا مضرب لا مضرب لا مضرب باید بر تو یک مرخصا خبر و زمان حال با ایند
 و نا ایند صیغہ مفرد مؤنث مخاطب است فعل فی صحیح خبر و معلوم لا مضرب و اصل مضرب
 بود مفرد مخاطب مؤنث بود از فعل مضارع خواستیم مفرد مخاطب مؤنث بنا کنیم لا ناهیه
 بر سرش آوردیم و عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً عمل کرد و زمان غایب بانسا کرد و معنی
 عمل کرد خبر بدل بانسا کرد لا مضرب باشد بانسا کرد و زمان حاضر و زمان حال با و زمان

مؤنث مذکور

مؤنث مذکور

مؤنث مذکور

مؤنث مذکور

مؤنث مذکور

افضل مجد

۳۰

صیغه ثنیة مؤنث حاضر است از فعل نهی صحیح و مجرد و معلوم الاضرب باد راصل اضرب بان بود ثنیة حاضر
مؤنث بود و فعل مضارع خواسته ثنیة حاضرة مؤنث بنا کنیم از فعل نهی لاء ناهیه بر سرش داوریم
عل کر لفظا و معنی لفظا عمل کرد و فاعل را بر ایجری ناطق کرد و معنی عمل کرد خبر را بدل بانسا کرد لا
تضرب باشد الاضرب یعنی باید نزد شما کرده زمان حاضر و در زمان حال یا زمان آینده صیغه جمع
مؤنث حاضر است از فعل نهی صحیح و مجرد و معلوم الاضرب بان راصل تضرب بان بود جمع مخاطبه مؤنث بود
از فعل مضارع خواسته که جمع مخاطبه مؤنث بنا کنیم از فعل نهی لاء ناهیه بر سرش داوریم لفظا عمل کرد
زیرا که نون علامت جمع است نه عوض دفع و معنی عمل کرد خبر را بدل بانسا نمود الاضرب بان شد و اند که
حکایت نفس مکلر ان بود الاضرب الاضرب بان یعنی باید نزد من مکلر یا یکدن در اینها
یا زمان اید صیغه متکلم و حداث است از فعل نهی صحیح و مجرد و معلوم الاضرب بان راصل اضرب بان بود متکلم
و حده بود از فعل مضارع خواسته متکلم و حده بنا کنیم از فعل نهی لاء ناهیه بر سرش داوریم و عمل کرد
لفظا و معنی لفظا عمل کرد حرکت آخر را بر ایجری ناطق کرد و معنی عمل کرد خبر را بدل بانسا کرد الاضرب بان شد
لاضرب یعنی باید زیرماد و مردان یا در زمان با کرده سران کرده تان در اینها یا زمان آینده
صیغه متکلم مع الغیر است از فعل نهی صحیح و مجرد و معلوم الاضرب بان راصل تضرب بان بود متکلم مع الغیر
از فعل مضارع خواسته متکلم مع الغیر بنا کنیم از فعل نهی لاء ناهیه بر سرش داخل کردیم و عمل کرد لفظا
و معنی لفظا عمل کرد حرکت آخر را بر ایجری ناطق کرد و معنی عمل کرد خبر را بدل بانسا کرد الاضرب بان شد
از حقیقی بر چهارده وجه بانجی کرده نشیخه ابر بود نشیخه اطبر او و حکایت نفس متکلم را
شش که مغایر بود متکلم را بود و شش مؤنث انتر که مذکر او لم يضرب لم يضرب بان لم يضرب بان
يضرب و راصل یعنی نوزده و این مرد فایب دود که شش صیغه مفرد مذکر فایب است
از فعل مجد صحیح و مجرد و معلوم الاضرب بان راصل تضرب بان بود مفرد مذکر فایب بود از فعل مضارع
خواسته مفرد مذکر بنا کنیم از فعل مجد که جازم است بر داوریم و عمل کرد لفظا و معنی لفظا
حرکت خود را بر ایجری ناطق کرد و معنی ناطق بود معنی ضارب لاء ناهیه و نفی مضاعف کرد لم يضرب بان شد
لاضرب بان یعنی نزد ایشان دو مردان فایب در زمان گذشته صیغه ثنیة مفرد مذکر فایب است از فعل

لاضرب بان

لاضرب بان

لاضرب بان

لاضرب بان

علی
قول منجه چنین
بوده نزد مرد فایب
الآن با در زمان آمده و لفظا
مضارع چنین است که نزد
من یک مرد فایب در
زمان گذشته
لاضرب بان

صیغہ جحد

۲۲

بود مفرد مذکر مخاطب بود از فعل مضارع خواستیم مفرد مذکر حاضر بنا کنیم از فعل جحد لم جحد
بر سرش در آوریم دو عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً عمل کرد حرکت آخر بجزئی ساقط کرد و معنی نقل کرد
معنای مضارع ایسوی ماضی و در ماضی نفی کرد لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا یعنی زده اید شما و تَضَرَّ
حاضر و زمان گذشته صیغه ثانیة مذکر حاضر است از فعل جحد صحیح و مجزوء و معلوم لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ
تَضَرَّ یا یا بود ثانیة مذکر مخاطب بود از فعل مضارع خواستیم ثانیة مذکر حاضر بنا کنیم از فعل جحد لم جحد
بر سرش در آوریم دو عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً نون اعرابی بجزئی ساقط کرد و معنی نقل نمود و معنی
مضارع ایسوی ماضی و نفی در ماضی نمود لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا یعنی زده اید شما و تَضَرَّ یا تَضَرَّ
حاضر و زمان گذشته صیغه جمع مذکر حاضر است از فعل جحد صحیح و مجزوء و معلوم لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ
تَضَرَّ یا بود جمع مذکر حاضر بود از فعل مستقبل خواستیم جمع مذکر حاضر بنا کنیم از فعل جحد لم جحد
در سرش در آوریم دو عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً نون اعرابی بجزئی ساقط کرد و معنی نقل نمود و معنی
مضارع ایسوی ماضی و نفی در ماضی کرد لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا و ان شاء الله که مؤثر بود لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا
لم تَضَرَّ یا یعنی زده تو یکن حاضر و زمان گذشته صیغه مفردة مؤنث حاضر است و در زمان
از فعل جحد صحیح و مجزوء و معلوم لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا در اصل تَضَرَّ یا یا بود مفردة مؤنث حاضر بود از فعل مضارع
خواستیم مفردة مؤنث حاضر بنا کنیم از فعل جحد لم جحد بر سرش در آوریم دو عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً
نون اعرابی بجزئی ساقط کرد و معنی نقل کرد معنی مضارع ایسوی ماضی و نفی در ماضی کرد لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا
لم تَضَرَّ یا یعنی زده اید شما و زمان حاضر و زمان گذشته صیغه ثانیة مؤنث حاضر است از فعل جحد
صحیح و مجزوء و معلوم لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا در اصل تَضَرَّ یا یا بود ثانیة مؤنث حاضر بود از فعل مضارع خواستیم ثانیة
حاضر بنا کنیم از فعل جحد لم جحد بر سرش در آوریم دو عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً نون اعرابی بجزئی ساقط
نمود و معنی نقل کرد معنی مضارع ایسوی ماضی و نفی در ماضی کرد لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا یعنی زده اید
شما و زمان حاضر و زمان گذشته صیغه جمع مؤنث حاضر است از فعل جحد صحیح و مجزوء و معلوم لم تَضَرَّ یا تَضَرَّ یا
تَضَرَّ یا در اصل تَضَرَّ یا یا بود جمع مؤنث حاضر بود از فعل مضارع خواستیم جمع مؤنث حاضر بنا کنیم از فعل
جحد لم جحد بر سرش در آوریم دو عمل کرد لفظاً و معنی لفظاً نون اعرابی بجزئی ساقط نمود و معنی

لم تَضَرَّ

لم تَضَرَّ

لم تَضَرَّ

لم تَضَرَّ

لم تَضَرَّ

صیغہ کف

از فعل نفی لا نافیہ بر سرش در آوردیم مضارع مثبت را منفی کرد **لا تَضْرِبُ** بشد **لا تَضْرِبُ** یا یعنی
نمیزند ایشان در زمان غایبہ در زمان ایند صیغہ ثانیہ مؤنث غائبہ است از فعل نفی صحیح و مجرد و معلوم
لا تَضْرِبُ یا این بود ثانیہ مؤنث غایبہ بود از فعل مضارع خواستیم ثانیہ مؤنث غائبہ بنا کنیم از
فعل نفی لا نافیہ بر سرش در آوردیم مضارع مثبت را منفی کرد **لا تَضْرِبُ** یا بشد **لا تَضْرِبُ** یا یعنی نمیزند
ایشان گروه زنان غایبہ در زمان ایند صیغہ جمع مؤنث غائبہ است از فعل نفی صحیح و مجرد و معلوم **لا تَضْرِبُنَّ**
در اصل **تَضْرِبُنَّ** بود جمع مؤنث غایبہ بود از فعل مضارع خواستیم جمع مؤنث غایبہ بنا کنیم از فعل نفی لا
نافیہ بر سرش در آوردیم مضارع مثبت را منفی کرد **لا تَضْرِبُنَّ** یا بشد **لا تَضْرِبُنَّ** یا و آنست که مخاطب را بود مذکر را بود
مؤنث را **لا تَضْرِبُ** که مذکر را بود **لا تَضْرِبُ** یا **لا تَضْرِبُنَّ** یا **لا تَضْرِبُ** یا یعنی نمیزند نو یکدیگر حاضرند
ایند صیغہ مؤنث مذکر مخاطب است از فعل نفی صحیح و مجرد و معلوم **لا تَضْرِبُ** در اصل **تَضْرِبُ** بود مفرد
مذکر حاضر بود از فعل مضارع خواستیم مفرد مذکر حاضر بنا کنیم از فعل نفی لا نافیہ بر سرش در آوردیم مضارع
مثبت را منفی کرد **لا تَضْرِبُ** یا بشد **لا تَضْرِبُ** یا یعنی نمیزند شما در زمان حاضر در زمان ایند صیغہ جمع مذکر
مذکر مخاطب است از فعل نفی صحیح و مجرد و معلوم **لا تَضْرِبُوا** یا **لا تَضْرِبُوا** یا **لا تَضْرِبُوا** یا و آنست که مخاطب را بود مذکر را بود
فعل مضارع خواستیم که ثانیہ مذکر مخاطب بنا کنیم از فعل نفی لا نافیہ بر سرش در آوردیم مضارع مثبت را
منفی کرد **لا تَضْرِبُوا** یا بشد **لا تَضْرِبُوا** یا یعنی نمیزند شما گروه مردان حاضر در زمان ایند صیغہ جمع مذکر
حاضر است از فعل نفی صحیح و مجرد و معلوم **لا تَضْرِبُوا** یا **لا تَضْرِبُوا** یا **لا تَضْرِبُوا** یا و آنست که مخاطب را بود
خواستیم جمع مذکر مخاطب بنا کنیم از فعل نفی لا نافیہ بر سرش در آوردیم مضارع مثبت را منفی کرد **لا تَضْرِبُوا** یا
و آنست که مؤنث را بود **لا تَضْرِبُنَّ** یا **لا تَضْرِبُنَّ** یا **لا تَضْرِبُنَّ** یا و آنست که مخاطب را بود مؤنث را بود
ایند صیغہ واحد مؤنث حاضر است از فعل نفی صحیح و مجرد و معلوم **لا تَضْرِبِي** یا **لا تَضْرِبِي** یا **لا تَضْرِبِي** یا و آنست که مخاطب را بود
مؤنث حاضر بود از فعل مضارع خواستیم که واحد مؤنث بنا کنیم از فعل نفی لا نافیہ بر سرش در آوردیم
مضارع مثبت را منفی کرد **لا تَضْرِبِي** یا بشد **لا تَضْرِبِي** یا یعنی نمیزند شما در زمان حاضر در زمان ایند
صیغہ ثانیہ مؤنث حاضر است از فعل نفی صحیح و مجرد و معلوم **لا تَضْرِبِي** یا **لا تَضْرِبِي** یا **لا تَضْرِبِي** یا و آنست که مخاطب را بود
مخاطب بود از فعل مستقبل خواستیم ثانیہ مؤنث بنا کنیم از فعل نفی لا نافیہ بر سرش در آوردیم مضارع مثبت را

۱۰
کفری
برای

حضرت
ابن

موضع

۱۰۰

[illegible]

سحر کس منجاسین شرط او ده موجو دود و راه او ده
 ساکن دود و در شال او ده که دیم با حمار منجاس
 فرزند منجاس کن هر دین منجاس درون او نشاند
 منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس
 منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس
 منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس منجاس

[illegible]

باب دوم حرف زانداست **فصل** بدانکه اسم بر دو قسم است مصدرو غیر مصدرو مصدرو

انست که در اخ معنی دوی تا و نون یا مال و نون باشد مثل القتل معنی کشتن و الضرب معنی

نَدَنَ وفعل ماضٍ ومضارع طاعونِي واسم فاعل واسم مفعول واسم المفعول واسم زمان ومكان ههنا

مُصَدِّقُ فِصْلٍ بِأَنْ يَحْتَثِلَ النَّصْرَ أَيْ كَرْدِ نَاصِرِي چِهَادِ مِثَالِ بُوْدِش

مغایب مغایب را بود و دشمن خفاط و خفاط را بود و حکایت نفس متکلم النش که مغایب را بود

مذکور بود و سه مؤثر الشبه که مذکور بود چون ضمير ضمير الضم و اواشبه که مؤثر داند و

نَصْرَ بَنِي نَصْرٍ وَالْمَشْرِكَ فَخَالَهَا أَبُو سَمٍّ مَزَكْرًا وَابْنُ دُوسَةَ مَوْتَرًا الشَّعْرَ كَعِزٍّ كَرَاوِدَ

عن نَصِّهِ نَصًّا ثَانِيَةً ثُمَّ وَافَقَتْ كَيْدَهُ أَوْ رَجَعَتْ نَصًّا ثَانِيَةً ثُمَّ وَافَقَتْ كَيْدَهُ

نفس متکبر را به دوزخ می فرستند تا او را موقتاً از آتش نجات دهد و مثال این انتقال که دانستید

سأصنع من هذه النعمان ما يشاء الله تعالى

پیشکش کی گئی ہے۔ یہ ایک نیا اور منفرد تجربہ ہے۔

لَا تُقِيمُ الصَّلَاةَ وَلَا تُؤْتِي الزَّكَاةَ وَلَا يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ۚ يَمُرُّ بِالسُّبُحِ الْمُبَارَكِ يُرُفِعُ صَوْتَهُ فِي بَيْتِهِ لِيُحْمَدَ عِزَّهُ الْكَبِيرَ ۚ

بِخَيْرٍ وَأَعْلَىٰ عُقْبَىٰ الْجَنَّةِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

الح و مـ قبل چوں پھر پھر ای پھر دساح و یصرب بصریایں پھریو اسح ولیم یعلم

بعلوں الخ زبيع میخان یمخون الخ ویجب یجیبان یجیبون الخ و یصرف یصرفان یصرفون

الح واصل فناء مستقبلنا اذ نفسنا في يدك يا ربنا انصرفنا اليك
عبدك

اودند و آخر شرمه هم نمایند و بیشتر فراز و افتار به خوانند و این معرفت عشق و بهشت است

چهار باب فعل و فاعل و فعلک کہ در این چہاں بہ مضارع و ماضی و مستقبل مجتہد

حال واسقبال اید چنانکه کوئی دشمنی یعنی یاری کند و یاری می کند و عمرگاه درستی را دستخیزد

ایده حال را باشد چون کیفر و اگر سینه را بر فک درایم از تبار را باشد چون سینه و سونگ

يُضِنُ قُصْلَ الْقَبْرِ رِضْوَانُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَرَّكَرْ خُصِيَّةً بِأَعْيُنِ رَوَاةٍ وَنَحْوِهَا وَأَعْلَمُ مَجْمَعٍ

مذکور و ضمیر فاعل است و غیر از جهت مناسبت و اوستاد که در ضمیر مذکور آمده است.

[illegible][illegible]

میراثہ بہت چھوٹا ہے، جو کہ ایک شخص کا واحد و آخری
امکانِ ادائیگی ہے، لہذا اس کا حقدار معین سے بہت اگلا
درجہ ہے۔

[illegible][illegible]

دو فرزند از او
 زن و پسر که در وقت
 نمودن زیر گاهنبار مخصوصه
 واحد است
 این دو تن به هم میفرستند و به نام خود

فصل في استنباط الف والفت علامته ثلثية وهم ضمير فاعلست ونون عوض
يفتح كدرد واحد بوده وفاء در تضرع وتضرع بن علامت خطاب حرف استنباط
ونون ضمير جمع مؤنث وفاعل فعل است ههرو در اضمر واخر ب علامت متكلم وحداست
وانا دروي مستر است انما كه فاعلش باشد ونون در تضرع وتضرع بن علامت متكلم مع
الضمير
است ونحو دروي مستر است انما كه فاعل فعلست فاعل يضر وتضرع شايد كه ظاهر باشد
چون يضر نيد وتضرع هيند و شايد كه ضمير مستر باشد چون نيد يضر وتضرع هيند يضر
فصل چون بر فعل مستقبل حرف ناصبه وايد يعنى ان و لن وكى وايد ان منصوب كه
چون ان اطلب ولن اطلب وكى اطلب وايد ان اطلب ونونهاى كه عوض رفع بودند بضمي
شوند چون لن اطلبوا ولن اطلبوا ولن اطلبوا ونون تطلبين وتطلبين بحال خود باشد
و چون در فعل مستقبل حرف جانبة در ايد حر كذا خرد پنج لفظ كه ان يطلب غائب
است وتطلب غائب مؤنث وهم مخاطب مذكر است و اطلب وتطلب كه دو حكايه يضر
است بحرف ميبندد و حرف جانبة پنجست ل و لما و لام امر و لا ونهى وان شرطية چنانكه
كوفى لم يضر لم يضر التضرع وانا اخر ولما يضر لما يضر انما يضر وانا اخر ولا يضر لا يضر
لا يضر وانا اخر في يضر يضر التضرع وانا اخر وان يضر ان يضر ان يضر وانا اخر ونونهاى
كه عوض رفع بودند ساقط شوند بحرف و لام امر در شتر غايبة داخل شود چنانكه كوفى لم يضر
ليضر اليضر واليضر ليضر اليضر و اين امر غايبة خوانند و در دو صيغة متكلم نيز در
شود چون لا يضر ليضر فصل امر مخاطب ان يضر مستقبل مخاطب كبرند و ظرفه ان
است كه حرف مستقبل اكر ناء است ناقل بپندازند كرا بعد حرف ضار مع متحرك باشد
الحياج همزه نباشد همان حر كه امر نبا كند و حر كذا اخر و نون عوض بغير پيدانند بوقف
پس در باب تقويل امر مخاطب بر اين وجه باشد صرف صي فاصري فواصري صي فاصري فواصري
باب مفاعله كوفى ضارب ضاربوا ضاربا ضارباين و در باب فعلا كوفى يجر

[illegible]

وہی ہے جو کہ ان کے لئے ہے۔

[illegible]

درود بر رسول و آئینه شریفه از جمیع مذکریه و غیره

[illegible]

وہی ہے جس نے ان کو اپنے لئے چنا تھا۔

[illegible]

چون لا یضربن لا یضربان لا یضربن لا یضربن لا یضربان و چون لا یضربن لا یضربان
لا یضربن لا یضربان لا یضربان تا آخر بدانکه بعد از دخول نون ثقیله و او در جمع مذکر
بمقتدیرا که الفاء ساکنین علی غیر حمل لازم می آید وضیمه دلالت کند بر حذف او و یا در خطا
ثوثن بمقتدیرا که الفاء ساکنین لازم می آید و کسره دلالت می کند بر حذف یاء و در جمع مؤنث
الف واردند تا فاصله شود میان نون ضمیر و نون تاکید ثقیله بدانکه بدانکه هر جا که نون
ثقیله در آید نون خفیفه نیز در آید الا در نشیه مذکور و ثوثن و جمع مؤنث چون اطلبن اطلبن
ولا اطلبن اطلبن اطلبن فصل اسم فاعل از ثلاثی مجرد بر وزن فاعل آید چون ظا

طالبان طلبه و طالب و طلب طالبه طالبان طالبات و طالب و كاه باشد كه بر
 غيل ايد چون شرفا شريف و هو شريف و بر وزن فعل ايد چون حسن مجنون و هو
 و بر وزن فعال و فعل و فعول و فعال نیز ايد چون جان و خشن و صعب و ذلول
 و شجاع و هر چه بر اين اوزان ايد از صفت مشبه خوانند **فصل** بدان كه صيغه فعال بمن
 مبالغه را بود در فعل چون رجل ضرب وامراه ضرب مذكر و مؤنث يكسان بود و فعول
 نیز مبالغه را بود چون رجل طلوب وامراه طلوب و كاه باشد كه ناه را يا دكت در بركه زيا
 مبالغه چون رجل علامه وامراه علامه و در رجل فرقة وامراه فرقة و مفعول و مفعيل
 و مفعيل نیز مبالغه را بود مذكر و مؤنث در آنها يكسان است و چون رجل مفضل وامراه
 مفضل و رجل متضيق وامراه متضيق و رجل شيرتد وامراه شيرتد و فعال نیز مبالغه را بود
 مذكر و مؤنث در آن يكسان بود چون رجل طوان وامراه طوان **فصل** اسم مفعول
 از فعل ثلاثه مجرد بر وزن متعول ايد چون مضروب مضربان مضروبون مضروب
 مضربان مضروب و مضارب **فصل** اسم فاعل از فعل ثلاثه مجرد فاعله و فعل كاه
 مجرد و مزید فاعله چون فعل مستقبل معلوم ان باب باشد چنانكه همه مضموم به جای حرف
 نهاده شود و ماضی حرف اخر مكسور كرده و كسوت نباشد چون مكرمه و مضطرب و مستخرج

[illegible]

اسم محفل بنا کنیم الف و تا که علامت جمع نوشته بود
در آنش لاحی که در یک صف و بیست شده اول دلات
می کنند و وحدت و تا و دویم دلات می کنند و کثرت پس
من فاته و مساه و وحدت و کثرت تا و وحدت و کثرت

此後，
 我與
 他
 的
 交
 往
 更
 加
 頻
 繁
 了。

مجلس

مرندینه و رباعی مجرد و رباعی مرند فیروز خان مستقبل مجروحان باب باشد چنانکه

خون مکرم و مطلق و مدح و مسند و حج و مجموع اینها دانسته شود ان شاء الله فصل

فَعَلَّ بِفِعْلِ الْوَعْدِ وَعَدَّ كَرْدَنِ مَا فِيهِ مَعْلُومٌ وَعَدَّ وَهَذَا وَعَدَّ وَانَا الْخَرِيفُ بِخَانِكَ رَحِيمٌ

المعلوم يعبد يعبدان يعبدون فالخبر اصل يعبد يؤخذ بود وادافع شد بود میانہ یا مقصود

باب امر حاضر علیہ السلام و اعدی صدامین چون نون نایک ذشبیلہ در آید کوئی عید

غالب ليعذر ليعذر واليعذر ليعذر ونون تأكيد ثقيل وخفيف برقياس

شد و خال بالزولما انجانا نشت کرد و صبح دانسته شد و با حق و فاضل گوئی ان یعد

یوہدیان یوہدوں نامہ از او محمد و مجاہدے خود آمد زیرا کہ کسرہ عین زائیل شد اسم فاعل

یہ ہے از باب فعل المینر قمار باخترا عامیہ و علم شیر نیز شیر و انہ لغت مقبول و

تَعْلِيْقُ الْبَصْرِ بِالْبَصَرِ وَالْإِبْرَاقُ بِالنُّورِ فَالْمُعْدَةُ عِدَّةٌ لِلْعَيْنِ وَالدِّهْنُ

[illegible]

کنی ایروز حضرتان ترحی

نقد در آفرینش و نبوت امر و فراغت است

عید کسره باشد و خود بودیدن شدنی و مدنی

وہی ہے جس نے ان کو

تاریخ و جغرافیہ

مفتی محمد رفیع الدین صاحب دہلی

۱۰۸

فصل فی الغنای و قیل الغناش بر رانگ دوم و تونین کوه

ان دیروز شامیہ و دنیا

1991-1992

(Signature)

طوبى لکرم و لکرمه

[illegible][illegible]

زبان و لسان مندرجہ جہان ، از انجمن
 نسیم فتح عین احمد علی خاں خاں خاں
 مختلف جہان عین احمد علی خاں خاں
 مندرجہ جہان عین احمد علی خاں خاں

[illegible][illegible]

٢٢

که لام الحذف و انحراف شود و ثبت
 شود پس کن گردد می شود و بهینه
 و عوا یزیمی و یکتی و برای شریف بودن
 بر داد و بدست

[illegible]

۴۴

29

در اصله و انچه

بود و او را در میان

دافع سید ہودہ قیسر

هو و قلب و استعدادهای شریف و

که علامت جمع نوشته بود با فرضش استثنای اینست

شده: اول در این سبک در هر کثرت وحدت و در دو کثرت و

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Journal of Management Studies

100

_____

[Signature]

البريد

وہی ہے جو ان کے لئے ہے

99

المؤمنين الذين آمنوا وهم مسلمون

Vibrio cholerae

2000

Journal of Management Education

Journal of Management Inquiry 16(4)

...and the

وہی ہے جو کہ

7/15/1964

2000

1947-1948

١٠٠

مجلس شورای اسلامی

20625

100-443886-1

100-443887-100

از این جهت که این معنی را در این شعر در دو بیت

کردم و می‌گویم که من در این عالم نیامده‌ام

تاریخ: ۱۳۰۲/۱۲/۲۵

لاحقہ شدہ قلم کار

[illegible]

1944

نام فیکه دادیم، مخدومه بجای خود عود در دایره پیش نهاد

یعنی تیر منہاں تو یکے مرد حاضر الا ان ایستہ مسکت

[illegible][illegible]

FD

[illegible]

معمول است که در این کتاب از این اصطلاحات استفاده شده است و باید به آن توجه داشت.

در این کتاب از این اصطلاحات استفاده شده است و باید به آن توجه داشت.

در این کتاب از این اصطلاحات استفاده شده است و باید به آن توجه داشت.

در این کتاب از این اصطلاحات استفاده شده است و باید به آن توجه داشت.

در این کتاب از این اصطلاحات استفاده شده است و باید به آن توجه داشت.

در این کتاب از این اصطلاحات استفاده شده است و باید به آن توجه داشت.

234

[illegible][illegible]

[illegible]

این شایین نبی
و فیما الا اید
اید چون ضا

[illegible][illegible]

15555
مکتبہ اسلامیہ
کراچی

استوجب لا يستوجب ناس صحیح ابو قریب و اولی الاستقامه ناس شد استقامه
 کسبیم استقامه السقیم السقام استقام لا یستقیم بر قیاس اقام یقیم اقامه ناصری
 الاستحباء خیمه زدن استخی استخی استخیا الفیف فقر من الاستخیا مشرو داشتن
 استخی استخی استخیا فهو مستخی و ذاك مستخی استخی لا یستخی و شاید که گویند استخی
 یستخی استخاء فهو مستخ و ذاك مستخی امر استخ می لا یستخ و در یحیی جایز است که ادعا
 کند و گویند یحیی حیاً حیاً انا اخر فصل الاستنباط امام شد استنب استنباط
 اسم فاعل مستنب و مفعول مستنب امر حاضر استنب استنب بر قیاس من است
 امر غائب می چون و بافعول اینست مطاوعه فعل باشد چون قطع قطع و معنی
 و تشبیه تراید چون حکم و ترهّد و معنی مهلتاید چون تخرج و چون در مستقبل با یقتل
 و تفاعل و تفعّل و نا جمع شود جائز باشد که یکم را بیدانند چون تزلزل المذکر و ترا و ترا
 کهنهم و تصد ناصری میقی میقی ثمناً اصل صد ثمناً بود ضمیر را بجهنم را بد
 بکسر کردن ثمناً شد اسم فاعل مثنی اسم مفعول مثنی امر حاضر ثمن می لا یثمن جدر
 یثمن و فصل الثب و سقی نمودن ثبب یثبب الثبب الثبب حبب الثبب
 بر قیاس صحیح با یفعل اصل اینست الثب که میان دو کس باشد همچنانکه در باب
 مفاعله ذکر اینجا مجموع بحسب صورت فاعل باشد چون ضارب نذر و عرق و در مفاعله
 بحسب صورت یکی فاعل باشد و دیگری مفعول و شاید که بعضی اظفار چیز باشد که آن
 حاصل نباشد چون تجاهل نذر و تمارض عن یعنی جهل و بیداری را شکار کرد و حال آنکه
 جاهل و بیار نبود و شاید که بعضی افعال اید چون تساقط ای اسقط کوله تساقط علیک
 و طیاراً حیثاً ان تسقط ناصری و لوی الثبای عشراً باری کردن ضارب میضای
 ضایب ضیعه در مصد بدن بکسر شد چنانکه در باب تفعّل گذشت الثبای الثبای
 ثبایب الثبایب ناصری و لوی الثبایب با یکدیگر میزند اخن ترافه یترافه ترافه یترافه

[illegible]

۵۳
بیت ششم
در عهد شیخوم
بود کشته بر دوا و لشکر
بود با قلب او مدد گرفتار
و او را کن با قلب کسور و قلب با گریه
بیت ششم شد سرور استیجا در اول استیجا
بود و بعد از آنکه زاده واقع شده بود و قلب همه
نمودیم استیجا شد یعنی خیمه زن سرور
بیت ششم در عهد شیخوم
بود کشته بر دوا و لشکر
بود با قلب او مدد گرفتار
و او را کن با قلب کسور و قلب با گریه
بیت ششم شد سرور استیجا در اول استیجا
بود و بعد از آنکه زاده واقع شده بود و قلب همه
نمودیم استیجا شد یعنی خیمه زن سرور

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

الا التامية فقول في الغائب ايض لا يضر الا يضر والاضى لا يضر الا يضر وفي

الحاصل ان النفس لا تنفصل عن الجسم في النوم بل هي في الجسم كالماء في الزجاجة

وَيُجَارَى عَلَى لَحْظِ الصَّامِ الْخَرُومُ فَإِنْ كَانَ مَبْعُودًا جُزْأً مَخْصُومًا كَانَتْ سَطْرُهُ حُرًّا وَاصْطَافَا

وَاللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۚ لَهُ أَسْمَاءُ الْغَيْبِ لَا يَخْفَى عَلَى شَيْءٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ۚ

دعوى فكلما فرج وقابل كثر وما عذب ودحرج الاخرى فان كان ما بعد ذلك

سَأَلَاكَ قَوْمٌ مِمَّنْ خَرَفَ الْمَسَاعِدُ فَمَا لَكَ بِجِسْمِهِ الْبَالِي عَجْرًا وَمِنْ يَدَيْهِ أَوَّلُهُ هَيَّوًى وَصَلُّوا

الآن يكون عين الضالاع منه مفوضا ضميرها مقصدها ونقول أخضر أخضر الضمير الضمير

اضرب اضرب الضرب الخ واحكم وانقطع واجتمع واستخرج وفيه ايضاً الكونيد على الفصل

المرفوض فاذا اصل تكبيره تاكيد وعلم انه اذا اجتمع ثمان في اول مضاع تتعقل وتقال

وَتَقَعْلُ فَتُجْرِي وَأَتَابُهَا مَتَجِجَاتٍ مُّتَبَعَاتٍ وَهُمْ فِي سُدُبِهِ كَأَلِ الْبُحْرِ فِي سُدُبِهِ كَأَلِ الْبُحْرِ فِي سُدُبِهِ كَأَلِ الْبُحْرِ فِي سُدُبِهِ

وَأَنشَأَ تَصَوُّفًا وَأَمَّا الْمَلِكُ وَبَنُوهُ فَكَانَ بَابُ الْفَتْحِ صَدْرُ الْأَرْضِ الْأَوْطَىٰ وَأَوْطَىٰ

قلوبنا يومئذ نغول في الفعل من الصلح الصلح ومن الضرب الضرب فمن الطرد الطرد ومن

إِضْطَامٌ وَكَانَ جَمْعُ مُضْطَرٍ مُضْطَرِجٌ وَذَلِكَ بِمَضْطَرِجٍ مُضْطَرِجٍ وَكَانَ نَاءُ الْمُضْطَرِجِ

والا اذا اقرضت اقرضه بالاقبول في اقل من المدة ومن المدة من الجواز ان يقرضه

ما زاد من قسري الفعل غير الماضي والحال فإما الماضي وحده ما كنهه في قوله

فيما يخص هذه فصل الدين واما الشاغل فهو كونهما بالاقول ان هذا

وَأَفْهَبَانِ الْمَسْئُورَ وَدَخَلَ الْفَتَاهُ يَدِينُ جَمْعَ الْمَوْتِ لِعَصْلِ بَيْنَ الْوُفَاتِ أَدْرَجَلِمَا

اندر لفظ انا یعنی میں نے کہا کہ ان لوگوں کے لئے جو ایمان نہیں لائے اور اللہ کی راہ میں جان و مال قربان نہیں کیا۔

والثالث عدم وجود ابنه وكذا من الفصل في الميراث في المجلد الثاني

وہی ہے جس نے ان کو اپنے لئے چنا ہے۔

وَقَدْ كُنْتُ أَتَى بِكَ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ يَوْمَ الْمُبْرَآتِ وَكَانَ يَوْمَ الْمُبْرَآتِ وَكَانَ يَوْمَ الْمُبْرَآتِ

[illegible]

کو نہ تھا
 جو وہ علیٰ اصدائے
 دلیں تازہ نہ تھے
 وصال تو نہیں مگر دل

الى من تخرج دفعه اخرى وادعوا له يستقر

مجلس العلماء و شيوخ الإسلام في مكة المكرمة

عَلَيْهِ السَّلَامُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

ما را قوی بیاورید و اینها را به دست خودتان

بسم الله الرحمن الرحيم

وہی ہے جو ہمیں اپنے آپ کو

ان شاء الله تعالى

الحمد لله الذي جعل في كل شيء
دلالة على قدرته وجلته

وہی ہے جو کہ ان کے لئے ہے

[illegible]

فی عبادہ معظمہ ارضیہ لیس فی کرم اگر دکھانے لیس تہ فوج

الحمد لله الذي جعل في كل شيء حكمة

اولا مسجد زياره نما

عليه
عليه

وہیں سے پہلے وہ لوگوں کو اپنا کومبیا کی ایک عظیم یادگار

وہابیہ کے خلاف جو کچھ لکھا ہے اس میں کوئی شک و شبہ نہیں ہے۔

دقیقہ ۱۰۰۰

و اما عین احدیستین مذکور گشته به نام الیه
عنوان این کلمه بیرون از باب اول می باشد
در حدیث مشهور و اصفیانی است که در حدیث مشهور
و معروف است که در حدیث مشهور و معروف است

[illegible][illegible][illegible]

توین لایکوی سرور و قیام کرمه خواجه بزرگوار که در این عالم فرموده است

هذا هو الكتاب الذي كتبه في سنة ١٢٠٠ هـ في شهر ربيع الثاني
في مدينة بغداد في دار العلوم
بإشراف السيد محمد باقر
الذي كان من مشايير العلماء
في زمانه
والله اعلم بالصواب

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل العلم نوراً
والمعرفة سبباً إلى الهدى
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس

والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس

والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس

والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس

والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس

والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس

والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس

والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس
والعلماء أئمةً للناس

Handwritten text in Urdu script, likely a continuation of the letter or a separate note, written in a cursive style.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

والله اعلم
بمدخل الجازم وليست طالعين اذا سكن ما بعد وثبت ذات الحرة وقول له
وافتح يا فتى ما قبلها على الصديق
على الدار كسر

[illegible]

١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

[illegible][illegible]

وأنفخ ما قبلها ما لغزني ودعني معصاً ودعني ذلك الفعل الزائد على ثلاثة كالمعص
اشترى واستقصى ذلك اسم الفعل كالمعطي والمشتري والمستقصى وكل ما إذا لم
فاحسن المضاع كقولك يعطي ويعزى ويعزى فلما الماضي فحذف اللام منه في
وفي مثال فعلوا بطم وفي مثال فعلت وفعلت إذا انفخ ما قبلها وثبت في غيرها ففعلوا
فعلوا بطم وفي مثال فعلت وفعلت إذا انفخ ما قبلها وثبت في غيرها ففعلوا
فعلوا بطم وفي مثال فعلت وفعلت إذا انفخ ما قبلها وثبت في غيرها ففعلوا

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

المغزاة غزوات وإرضى وإرضى واسم الفاعل منها غار غاريان غارت غارية غاريان

قلها كما قلت في غري ثم قال اعانته لان الله يشفع المذكر والنا طارئة ونقول في

وكان لا يملك من المال ما يفي بواجباته

والاصحاب عذوق حسن الاصل وحوای جمیع نوا و یا و صفت جدید با سکون قلب الراء و یا عطف

واعتد يعتد واسر سے یسر سے و یسر مع اعظمی اعطیت کاعطیت اسر سے

فَقُولُوا شَوْىٰ شَوْىٰ شَالَعِي رَمِيَا وَقَوِي يَقْوِي قَوِي وَدَعِي رَدَعِي دَامِلَا

وَمَنْ يَحْيِ حَيوةً فَهُوَ رَحِيمٌ وَجِيادٌ مَا خَابَ رُحُوهُ وَحَيَوَانُهُمْ حَيَاءٌ وَبِحُورٍ حُسْنًا

بِاسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِالْحَمْدِ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لَكَ شَاكِرِينَ

وَقَدْ كَرِهِيَ اللَّهُ طَائِفًا مِّنْ أَهْلِ الْيَهُودِ أَن يُفِيضُوا مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِيُتَدَارَكَ بِهِ عَيْنُهُمْ قُلْ يَسِيْرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

تو چو کنده نوحه ای که از این **الرشید** بنشد الفله والعلم کنین در هم مکتوب و توفیر

المجلس الأعلى للمعاهد والبحوث

برای این که بتوانیم به این نتیجه رسیدیم که

[illegible]

ابو الحسن محمد بن الفضل الشافعي

فصل في حكم الهمزة في تصانيف فعله كحكم الصحيح ان الهمزة حرف صحيح كما نفاذ تخلفنا داو

لأنهم من بني آدم وأولهم نوح عليه السلام وأولهم نوح عليه السلام وأولهم نوح عليه السلام

وَبَيْنَمَا أَذُنُ كَامِلَةٍ فِي هَيْئَةٍ وَصَلَتْ تَعُوذُ الثَّانِيَةَ بِحَمْدِ الْوَصْلِ إِذْ أَتَيْتُهَا بِمَا قَالُوا وَاسْتَفْهَمُوا

تَعْبُدُوا مَا ارْتَضَىٰ رَبِّي وَرَبُّكُمْ ۚ وَذُكِّرْ لَهُمْ ۚ

[illegible]

لکھنؤ خورانی بانی کوئے ریجی ایسے منہ منی بقول شمسہ المہجروانی پای کوئی یقی

دنیای دین را بشوئید شیتا ایوکا شو نو ای بنای کریم و بدایاس دانی بری ان

خبر المؤثر لفظ الواحد والجمع لكن وزن الواحد تفاعل والجمع فعلن فاذا امرت من قدس

سبب لاصلاح کائنات و علی الحذف و بیلر منتهی فی الوقت بحیث دیدار و بیانیین

کثر عذبتنا، افضل من مخالفت الاخوان، ايكم فقول اني رجا راء واراء، فهو من ذلك

[illegible]

ثُمَّ لَآتِيَنَّاكَ لَآئِنَ بَيَّانٍ وَتَعْلَمُ فِي أَمْعَلٍ مِّنْ هَٰذَا لَفَ إِتْيَانُكَ بِخَبَرِ إِلَيْنَا كَانَ هَٰذَا

سید احمد علی شاہ صاحب دہلی

فينا

پیش روئے و استعدادهای
پیش روئے و استعدادهای

التمتع لان الهمة است كثرته فاقبلها عرف غير مودة ما يجب

قلمها بحرف حرکت، قلمها بهت بخور نشو و بوسه و در پیش
آن یون الا...
لادم حضرت

والله اعلم بالصواب

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
موسمًا من موسمي القرآن الكريم

وہی ہے جو کہ ان کے لئے ہے۔

۱- در این کتاب که در این باب
 ۲- در این کتاب که در این باب
 ۳- در این کتاب که در این باب
 ۴- در این کتاب که در این باب
 ۵- در این کتاب که در این باب
 ۶- در این کتاب که در این باب
 ۷- در این کتاب که در این باب
 ۸- در این کتاب که در این باب
 ۹- در این کتاب که در این باب
 ۱۰- در این کتاب که در این باب

وَلَا تَنْفَعُكَ دُرٌّ وَلَا ذَاكُورٌ إِلَّا فِي الْحَبْلِ
وَلَا تَنْفَعُكَ دُرٌّ وَلَا ذَاكُورٌ إِلَّا فِي الْحَبْلِ

عزیز الخائف و
محبوب الخائف و

[illegible]

ای از غنیمت به مرص تر می خستید
دل حبس ز کزله من تر می

لا انا المستعير وانه جرة ولو على كسوة فتيمة و تقسم غنة

وہاں سے لے کر آج تک ہرگز نہیں آیا ہے۔

وہی ہے جو کہ اس کے لئے ہے

فان الكوفيتين يجبلون المصدر مشتقا من الفعل فالاصل الواحد عندهم هو الفعل والعمدة في الالام
 ان المصدر يعمل باحلال الفعل فهو فرع الفعل واجيب عنه بان لا يرفع من فرعته في الالام في غيرته
 الاشتقاق كما ان نحو تعيدوا عيدا ونعيد فرع يعيد في الاحلال مع اننا ليس بمشتق منه وناسر الفعل من
 نفس المصدر في الاشتقاق لا ينافي كون احلال المصدر متأخرا عن احلال الفعل فيه واعلم ان مرادنا
 بالمصدر هو المصدر المجرد لان المراد منه مشتق من لواظفة اياه بحرفه ومعناه فان قلت نحن نخرج بعض
 الامثلة مشتقا من لواظفة اياه بحرفه ومعناه من الفعل كالامر واسم الفاعل والمفعول ونحوها قلت
 مرجع الجميع الى المصدر في اكل مشتق من اكل واسطة او بلا واسطة ويجوز ان يثبت الاختصاص بالاصل
 على المصدر ليكون اعم من المصدر و غيره فيشتمل على تحويل الاسم الى المشق والمجوع والمصرف
 المنسوب بحرفه هذا اقرب الى الضبط فان قلت ان الاختصاص الضريف على الصرف مع انه معناه قلت
 لان في هذا العلم تصرفات كثيرة فخير لفظ يدل على التاكيد في هذا وان ترجع الى المقصود
 فهو قول معلون اكلت ثلاث سم وفعل وحرفه لما كان تحت عن الفعل وما يشق منه شرع في بناء
 تقيمه الى من الالف مفعال ثم الفعل بكسر الفاء لانه اسم كناية مخصوصه واما بالفتح فصدر فعل
 اما ثلاثه واما رابعه لانه لا يخرج من ان يكون حرفه الاصلية ثلثة او اربعة فالاول الثلاث والثاني
 الرابع اذ لم يرب منه الخامسة ولا الثلثة في نسوفا المذبح والاستفراء وللحفاظ على الاحكام الثلاثة
 يودى النجاسة في ثقل الثلثة او اضعف عن قول ما يطرأ اليه من التغيرات لكثرة ولعمري ان
 في الالام حط برتبة الفعل عن رتبته لانه لا يكون ثقل من الاسم لانه على الحد والرفان والفاعل لا يؤ
 لهذا تقيمه تقيمه الى نفسه الى غيره لان مورد القسم فعل وكل فعل امر ثلاثه واما رابعه فهو
 القسم اربعة او ايام كان يكون تقيمه الى الثلاث والرابعة تقيمه القسم الى نفسه الى غيره
 لا تافون لفعل مذى هو مورد القسم اعم من الثلاث والرابعة فان المراد به مطلق الفعل من غير
 ان يكون حروفه ربعة وهكذا جميع التقيما ونحقيق ذلك ان مورد القسم هو مفعول الفعل
 لا رصته عليه مفعول الفعل وحكمه عين في قولنا كرم فلان اربعة او ايام

يَفْعَلُ بضم العين او يفعل بكسرهما نحو نصر نصرته مثال لضم العين ين نصرته اي اعانه ونصر الغيب
الارض اي اعانها قال ابو حبيش في قوله نعم من كان يظن ان لن نصره الله اي ان لن يرزقه الله ونصر نصرته
مثال لكسر العين ين نصرته بالسوطة وغيره ونصرته في الارض اي سار ونصرته مثلاً كذا اي بين وقد يحذف
مضارع فعل مفتوح العين على يفعل بفتح العين اذا كان عين فعل اوله اي لام فعله حرف من حروف الحلق
نحو سأل يسأل فاما الشرط فلهذا اللفظ ثقل حروف الحلق ففتح العين فان حروف الحلق ثقل الحروف ولا
يشكل ما ذكرناه بمثل دخل يدخل فتحت يفتح في جاء يحجب وما اشبهت لك كما عينة اوله حرف من حروف
الحلق ولا يحجب على يفعل بالفتح لاننا نقول انه لا يحجب على يفعل بالفتح الا اذا وجد هذا الشرط فتقضي ان
الشرط لا يكون الا على يفعل بالفتح لاننا اذا وجد هذا الشرط يجب ان يكون على يفعل بالفتح اذ لا يلزم من
ان شرط وجوده شرط وهو حروف الحلق منه همزة والها والعين والحاء المهملة والغين والخاء المحببة
نحو سأل يسأل ومنع يمنع فلهذا الهمزة لا تخرجها من حروف الحلق لانها لا تخرجها على من خرج الهمزة
البواقي على هذا الترتيب استشرعنا بان لا ياتي جاء على فعل يفعل بالفتح مع انفسنا الشرط وانما
عنه بقوله واتي باب تشاذي مخالف للقياس فلا يرتد نقضاً فان قيل كيف يكون شاذاً وهو وارد
في اضعح الكلام قال الله نعم وياي الله الا ان يتم توره قلت كونه شاذاً الاينك وقوم في الكلام الفصيحة فانهم
قالوا الشاذ على ثلثة اقسام فمخالفة للقياس وقول الاستعمال وقسم مخالف للاستعمال دون القياس وكل
مقبولان وقسم مخالف للقياس والاستعمال وهو مردود لا يثبت ان لا ياتي لام حروف الحلق اذا لا الف من
الحلق فلهذا افصح عينه لاننا نقول لانهم انما من حروف الحلق ولان سلمنا انها من حروف الحلق لكن لا يجوز ان
يكون الفتح لاجلها للزم الدد لان وجو التلف موقوف على الفتح لانه في الاصل باقيا في الفتح كها
انفتاح ما قبلها فلو كان الفتح بسببها للزم الدور لتوقف الفتح عليها وتوقفها عليه فهو مفتوح العين في
الاصول فلهذا لم يذكر المصنف الالف من حروف الحلق اذ هي لا تكون ههنا الا منقلباً من الواو والياء وغيره
بيان حروف يفتح العين لاجلها واما قل يفتح بالفتح فلهذا في عامر والفصيحة كسر في المضارع واما في ماضي
فلما طي والاصل كسر العين في الماضي فقلوبها ففتح واللام تخفيفاً وهذا قياس مطرد عندهم واما ذكر
يترك من داخل اللعين اعنه ان جاء من باب نصر نصرته يعلم يعلم فخذ الماضي من الاول والمضارع من الثاني
وان كان ما مضى على وزن فعل مكسول العين فمضارع يفعل بفتح العين نحو علم يعلم الا ما شذ من نحو حب

يَحْتَسِبُ لِخَوَانَةِ مَا جَاءَتْ بِكسر العين فيما دُفِلَ فَمِنْ ذَلِكَ فِي الصَّحِيحِ نَحْوُ حَسِبَ يَحْسِبُ يَحْسِبُ وَكَثْرُ الْمَعْلُومِ
نَحْوُ دَيْتَ يَرِيثُ دَوَّعَ يَرِيحُ وَدَرَمَ يَرِمُ وَدَوَّقَ يَدُقُّ وَيَدْرُسُ يَدْرُسُ وَفَسَحَ يَفْسَحُ وَلِخَوَانِهَا وَأَمَّا أَفْضَلُ فَيُضَلُّ
نَعِمَ يَنْعَمُ وَمَيَّ يَمِيحُ بِكسر العين في الماضي ضمها في المضارع فمن داخل اللغتين لأنها جاءت من باب
عَلِمَ يَتَعَلَّمُ وَنَصَرَ يَضُرُّ فَخَذَ الْمَاضِي مِنَ الْأَوَّلِ وَالْمُضَارِعُ مِنَ الثَّانِي وَإِنْ كَانَ مَاضِيهِ عَلَى وَزْنِ فَعَلَ مَضْمُونُ
العين فمضارع على وزن يفعل بضم العين نحو حَسَنَ يَحْسُنُ وَلِخَوَانَةِ نَحْوُ كَرِهَ يَكْرَهُ لِأَنَّ هَذَا الْبَنَاءَ مَوْضِعُ
الْمَصْفَاةِ الْإِلَافَةِ فَخِذَ الْمَاضِي وَالْمُضَارِعُ حَرَكَةُ الْإِتْحَاصِ الْأَبْضَامِ الشَّقِيَيْنِ رِغَائِنِ الثَّانِيَةِ مِنَ الْأَلْفَا
وَرِغَائِنِهَا وَيَكُونُ مِنْ أَضَالِ الطَّبَائِعِ كَالنَّحْسِ الْكُفْرِ وَالْعَجَبِ وَمِنْهَا وَلَا يَكُونُ إِلَّا لَدُنَا نَحْوُ حَسَبْتَ لَدُنَا
وَالْأَصْلُ رَحَبْتُ لَدُنَا فَخَذَ فِي الْبَابِ الْخُضْرَ الْكَثْرَةَ الْأَسْمَالَ فَمَّا الرَّابِعُ الْمَجْرُودُ فَهُوَ فَعَلَّ نَفْعًا
وَاللَّامِيْنَ فَتَكُونُ الْعَيْنُ كَدَخَرَجَ فَلَا تَشْتَبِهُ دَوَّعَ دَخَرَجَ لِأَنَّ فَعَلَ الْمَاضِي لَا يَكُونُ أَقْلَهُ
وَالْأَمْرُ الْأَمْفُوحِينَ وَلَا يُمْكِنُ نَكُونُ اللَّامِ الْأَوَّلَى لِقِلَّةِ السَّاكِنِينَ فِي نَحْوِ دَخَرَجَ دَخَرَجَ فَمِنْ حَرَكِهَا بَابُ
لُحْظِهَا فَتَكُونُ الْعَيْنُ لَا تَلْبِسُ فِي الْكَلَامِ أَرْبَعَ حَرَكَاتٍ مَوَالِي فِي كُلِّهِ وَاحِدٌ وَيَلْحُظُ بِهِ نَحْوُ جَوَدَ جَوَدَ
وَيَبْطُرُ وَيَقْرُوهُ رَوْلٌ وَشَرِيفٌ وَدَلِيلُ الْإِلْحَاقِ أَتَى الْمُصْدِرِينَ وَمَا الثَّلَاثَةُ الْمُرِيدُ فِيهِ هُوَ عَلَى ثَلَاثَةِ
أَقْسَامٍ لِأَنَّ الزَّائِدَ فِيهَا حَرْفٌ وَاحِدٌ وَأَشَارَ أَنْ ثَلَاثَ ثَلَاثٍ لَا يَلُومُ فَرِيدَةُ الْفَرْعِ عَلَى الْأَصْلِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْحُرُوفَ
الَّتِي تَزِيدُ لَا يَكُونُ الْأَمْرُ حُرُوفَ نَصَا الْعُمُومِ فِيهَا الْأَقْوَى الْخَافُ وَالضَّعِيفُ فَتَزِيدُ فِيهِ مَمْلُوكٌ حَرْفٌ كَانَ الْقِسْمُ
الْأَوَّلُ مِنَ الْأَقْسَامِ الثَّانِيَةِ وَكَانَ مَاضِيَهُ عَلَى أَرْبَعِ حُرُوفٍ وَهُوَ يَكُونُ الزَّائِدُ فِي حَرْفٍ وَاحِدٍ وَهُوَ ثَلَاثُ أَقْسَامٍ
كَأَفْعَلٍ تَزِيدُ الْهَمْزَ نَحْوُ أَكْرَمَ يَكْرُمُ أَكْرَمًا وَهُوَ لَمَعَهُ فَاَلْبَاخُو أَكْرَمُهُ وَلَصِيرُهُ الشَّيْءُ مَمْسُوبًا إِلَى مَا
مِنْ الْفِعْلِ نَحْوُ أَغْدَا لَعِيرِي ضَا ذَا فَتَدْمُ وَنَحْوُ ذَلِكَ دَخَلْنَا فِي الصَّحِيحِ لَا تَمَيَّزُ لَصِيرُهُ نَادِي صَبَّاحٍ
لَوْ جَوَدَ لَمْ يَكُنْ عَلَى صِفَةٍ نَحْوُ أَخَذَ نَادِي وَجَدَهُ نَحْوُ دَاوَالْتَسَلَبَ نَحْوُ أَجَبْتُ الْكَاتِبَ سَأَلْتُ عَجَبًا وَلِزَيْدٍ
فِي الْمَعْنَى نَحْوُ شَغَلْتُ وَأَشْغَلْتُ وَلِلْفَرَضِ الْأَمْرُ نَحْوُ أَبَاعَ الْجَانِيَةُ أَيْ عَرْضَهَا لِلْبَيْعِ وَاعْلَمْ أَنَّ فَعَلَ الشَّيْءِ إِلَى
أَفْعَلٍ فَصِيرُهُ لَا يَزِيدُ ذَلِكَ نَحْوُ أَكْبَدَ عَرَضْتُ كِبَايَ الْقَطْلَةِ وَجْهًا فَكَبْتُ عَرَضْتُ أَظْهَرُ وَأَعْرَضْتُ
الرُّونِيَّ فَلَا مَالَ لَهَا فَيَا مَعْنَا فَتَلْ بِكسر العين نَحْوُ فَرَّجَ يَفْرِجُ تَقَرَّبْتُ وَخَلَفْتُ إِنْ لَمْ يَكُنْ هَذَا
أَمَّا الثَّانِيَةُ فَضِلُّ الْأَوَّلَى لِأَنَّ الْحُكْمَ بِزِيَادَةِ الشَّاكِرِ أَوَّلَى مِنْ الْمُنْحَرِكِ وَذَلِكَ عِنْدَ الْخَلِيلِ وَقِيلَ الثَّانِيَةُ لِأَنَّ
الزِّيَادَةَ بِالْأَخْرَافِ وَالْوَجْهَ بِالْجَائِزِ عِنْدَ سَبَوِيٍّ وَهُوَ الْكَثِيرُ فَالْبَلَدُ الْفَعْلُ نَحْوُ طَوَّافٌ فَجَوَلَتْ أَوْ فِي

[illegible]

والالف

الاولى

لأن الفعل الذي هو ضرب من الضم لا يتعدى إلى المفعول به في نحو ضرب زيد أو ان أريد به لفظ الفاعل المفعول
 به فهذا المدفوع بالاختصاص لا يقع فيه المعتكف ولهذا وقع على المفعول به ونحو هذا في الفاعل بخلاف
 اللازم وأما غير المعتكف وهو الفعل الذي لم يتجاوز الفاعل كقولك حسن زيد فإن الفعل الذي هو حسن
 لم يتجاوز الفاعل الذي هو زيد بل ثبت فيه وبعث غير المعتكف لازما للمفعول على الفاعل وهذا نفاك
 وغير واقع لعدم وقوعه على المفعول به وفعل واحد قد يعتكف فيه متعديا بالحرف فليس في لازما
 وذلك عندك في الاستعمالين نحو شكرت وشكرت له ونحوه ونحوه له ونحوه له ونحوه له ونحوه له
 مطروحة لا تبعث مع اللام هو المعنى بدونها والمعتكف واللازم بحسب المعنى وتعتكف له تعتكف أنت الفعل
 اللازم وفي بعض النسخ تعتكف في الثلاثية خاصة بشيئين بضعيف العين أي بقليل ما يوجب التثنية
 أو بالهزة أي بقليل إلى باب الالف كقولك فرحت زيدان قولك فرح زيد لازم فلما قلت فرحت
 متعديا واجلس فإن قولك جلس زيد لازم فلما قلت اجلسنا متعديا وتعدية بحرف الجر في
 الكل من الثلاث والرباعية والجر في المريد في أن حروف الجر وضعت لتجر فعلا لا فعلا إلى الاسم نحو
 ذهب زيد وانظمت بر فإن قولك ذهب وانظمت بر فإن قولك ذهب وانظمت بر فإن قولك ذهب وانظمت بر
 شيء من حروف الجر بمعنى الفعل إلا الباق في بعض المواضع نحو ذهب بر بخلاف مررت بر والذي في الخبر
 معناه يجيء في عند المبرم حيثما الفاعل المفعول به لأن الباق في المعتكف عند بمعنى مع وقال سيبويه
 الباق في مثل كالهزة والضعيف فعن ذهب بر ذهبته ويجوز الصواب وعدوها وأما كالهزة والضعيف
 فلا بد في من الضمير ولا حصر لغير حروف الجر فعلا واحدا بل يجوز أن يجمع على فعل واحد حروف كثيرة إلا
 إذا كانت بمعنى واحد نحو مررت بر زيد بمعنى فانه لا يجوز بخلاف مررت بر زيد بالبرية أي في البرية ولا يعتكف
 كل فعل بالهزة والضعيف فإن النقل من الجر إلى بعض الأبواب المنعشة وكول إلى المشايخ فلا تقول ان
 زيد اعترأ ولا ذهبته خالدا ونحو ذلك كذا قال بعض المحققين ونحوه لا بد في الفعل المعتكف الذي يعتكف
 عنه ويجعل مقابل للآدم من غير الحرف معناه ما من أمر بحسب المعنى فلا بد من معنى الضمير كما في ذهبته
 بخلاف مررت بر نعم صيغ نون في كل جار مجرور لأن الفعل متعدي كما في يذهب إلى الظرف وغيره
 لكن لا باختيار هذا المعتكف نحن فيه على أن في قوله ولا يعتكف من حروف الجر بمعنى الفعل إلا الباق
 هذا فصل في اعتبار هذا الأفعال المذكورة من الثلاثية والرباعية والجر في المريد في غير

لذا صرف هذا الاصل حاصل امثلة كالماض والمضارع والامر وغيرها فهذا الفصل في بيانها
وقدم الماض لان الزمان الماض قبل بقا الحال والاستقبال لانه اصل بالنسبة الى المضارع لا يتخذ
بالزيادة على الماض ولا شئ في مرتبة ما حصل الزيادة والاضاع حصل هو منه واشتق منه ضا
لما الماض فهو الفعل المذكور دل على معنى هذا بمنزلة الجنس لشموله جميع الافعال ونحوه بقوله وجد هذا
المعنى في الزمان الماض ما سوى الماض في قوله في الزمان الماض هو من شئ وبالاولى الضم فلا يلزم تعريف
الشيء بنفسه فان قيل هذا الحد غير مانع اذ يصح على المضارع المجزوم بلم نحو لم يضرب فان لم
قد نفل مثلا الى الماض وغير جامع اذ لا يصح دل على نعم وبشر ^{ليس} ونحوه وما اشبه ذلك فالجواب عن ان
ان لا تدل على الماض غرض نشأ من كونه الاضاع الاصل للوضع وهو انما في انها من الجوامد والمراد ^{ههنا}
الماضي الذي هو احد الامثلة الحاصلة من قصر تعريف هذا الاصل وان اريد بالماضي المطلق فالجواب عنه
ان تجرد هاتين الزمان الماض غرض فلا اعتداد به وكذا الكلام في صيغ الغفوة ونحوه حيث امثالته ثم
ان الماضا ملتبسة للفاعل او مبني للمفعول فالسبب للفاعل من اى من الماض ما اى الفعل الماضى انما
كان اوله مفعولا نحو نصر او كان اول متحرك منه مفعولا نحو اجتمع فان اول متحرك من اجتمع هو اما الا
القائسا كذا والهمزة غير معتد بها لقطعها في الدرج وهو مفعول ولو قال ما كان اول متحرك منه
لان درج في الفاعل لان اول متحرك من نصر هو التثنية كالتاء من اجتمع وانما ذكر ذلك لزيادة التوضيح و
ليس اوفى بقوله او كان مما يفسد الحد لان المراد بها القضية في الحد اى ما كان على حد هذين الوجهين
واما يفسد اذا كان المراد بها التثنية وانما فتح اول متحرك من نصر هو الابتداء بالشاكن في نحو نصر ولذا
يلزم القاء الشاكن في مثل افعل واستفعل وكون الفتح لغت الحركات كائنه من الماض على الفتح سواء كان
مبني للفاعل او مبني للمفعول اما البشافة لانه الاصل في الافعال اما الحركة فليست بهذا الاسم مشاهدا
وقوعه نحو زيد يضرب موقع زيد ضارب اما الفتح فلحقه الا اذا حصل اخره نحو غرا ودمى واقتل من غير
المرفع المتحرك نحو ضربت وضربت اذ هو الضمير نحو ضربت بواشال الذي مثال السبق للفاعل ويقتضى بذكر
الكل لانه لا يريد اذ يضرب هو ايضا لانه فهم المستك المسفيد في ذكر حركته من حركته يذوق له انه قد نصر
للفاعل المفرد نصر المشاء نصر والجمع نصرت للعاينة المفردة نصر والمشاء نصر والجمع نصرت
للمخاطب الواحد نصرت للمشاء نصر والجمع نصرت للواحد نحو اضرب نصرت للمشاء نصر والجمع نصرت

الافتتاحية لدفع الابداء بالشاكن في ابتداء الاحياء اليها وتسقط الذبح اي في نحو
 الكلام عما لا يحتاج اليها نحو وافعل واستفعل وانفعل بجذر الهز وابتداء الواو بالكلية والبناء
 للمفعول من الابداء ان يذكر في الابداء اللفظ فذكر على سبيل الاسطراد ثم في المثلث
 الفعل المبني للمفعول باعتبار المعنى فقال وهو اي السبق للمفعول مع سواء كان من الماضي والاضاع الفعل
 التام فيهم فاعله كما تقول ضرب زيد فزيد المقيما للفاعل ولا يذكر الفاعل اما النظم فيضونه
 عن لسانك والتحيزه فوضون لسانك عندنا علم بل وفصله من الفعل عن الفاعل كان ولا يخر
 في الفاعل كقول الخاجي فان الغرض لم يتم فله لا قاله ولا غير ذلك مما نعرف في علم المعاني وينفصل بابتداء
 للفاعل عند من يجوز عند الفاعل ما كان خبر الابداء اي السبق للمفعول من الفعل المبني له كان وله
 مضموم ما كقول ففعل وفعل وفعل وفعل بقلب الالف واذا انضمام ما قبلها وانفعل بضم الصاد
 اي ضم لانت وقولت تفعل بضم التاء لالتبس بضم مضموع ففعل وكنت قالوا في فاعل تفعل بضم التاء
 التاء اول اقصر على ضم التاء لالتبس بضم مضموع فاعل بقلب الالف واذا انضمام ما قبلها او كان اول متحرك
 منه مضموم ما نحو افعل بضم التاء لانه اول متحرك منه كما ذكرنا في السبق للفاعل واستفعل بضم التاء وكذا
 قياس كل ما كان وله هزة وصل ولم يذكر الفعل بفاعل واصل وفعال وفعال وفعال ونحو ذلك منها
 من اللوازم وبناء للمفعول منها لا يكاد يوجد وهزه الوصل في ما اول متحرك منه مضموم متبوع هذا الغم
 التام هو اول متحرك منه التام يعني تكون مضموم عند الابداء كقولك مبتدئا استخرج الماء مثلا بضم
 الهززة لئلا يبعد التاء واصل اخره اي اخر المبني للمفعول يكون مكسورا بابتداء نحو ضرب زيد واستخرج الماء ونحو
 افعل واصل بفتح الالف وهو اصل واصل في نحو افعل كما قلنا في الاصل ففعل كسر الدال
 الثاني الى الاولى وادغم الثانية في الثالث فليس لو قال ما كان اول متحرك منه مضموم ما كان كذا كما
 تقدم والشر في ضم الاول وكسر ما قبل الاخر انه لا بد من تغيير لفصل من السبق للفاعل والاصل فعل ففعل
 الى فعل بضم الاول وكسر الثالث دون ساير الاولين بعد من ادان الاسم ولو كسر الاول وضم الثالث لمحصل
 هذا الغرض لكسر الخرج من الضمة الى الكسرة اول من المعك لانه طلب الخفة بعد الثقل ثم حل غير الثالث
 المحركة حلي في ضم الاول وكسر ما قبل الاخر وما بان كن ضم الاول عوض عن المرفوع المحذوف فليس في ان
 المرفوع عوض عنه وهو كاف بما فرده لئلا يكون الزيادة والاصل ضيد لا يمكن الضاد ابدل بالزك وحكم

سبب اقرب من غيره
 في الابداء الالف في الابداء
 في الابداء الالف في الابداء

في الابداء الالف في الابداء
 في الابداء الالف في الابداء
 في الابداء الالف في الابداء

في المصنفين والاشعار والادب
 في المصنفين والاشعار والادب
 في المصنفين والاشعار والادب

في المصنفين والاشعار والادب
 في المصنفين والاشعار والادب
 في المصنفين والاشعار والادب

ينفق الميراث والارث من مخرج الميراث لكونها مشققة واشبه الغائبين بالغايبين
 الغائبين وح وان البنا بالمخاطب والمخاطبين لكون هذا اسهل ويوجد الفرق بين جميع المذكور في جميع
 في الغائبين بالواو والنون نحو ضربه ون ويضربون ولم يجعل الجمع بالتاكيد الواحد والمثنى بل بالبناء
 كما هو مناسب لغائب كون مخرج النيات وسطا بين مخرج الميراث والواو كون ذكر الغائبين اثرا في الكلام
 والمخاطب لما كان في الماضي ففرق بين المتكلم وحده ومع غيره ارادوا ان يفرقوا بينهما في المضارع
 فزادوا النون لشيء منها ليعرفوا المتكلمين من جهة الخفاء والغموض فان قلنا معنى هذا القسم وجا
 قلنا لان المضارع في اللغة الشابهة من الضرع كان كلا الشبهين ارضاعا من ضرع واحدة فاما الضرع
 رضاعا وهو شبيه الاسم الفاعل في الحركات والتكلم فاطلاق الاسم في وقته مشتركا بين الاستفهام
 الحال وتخصيصه بالسين او سوف واللام كما ان رجلا يحتمل ان يكون نيدا وعرضا وخالدا وغيرهم
 عرفته باللام وفعل الرجل اخضر فبذلك الشابهة التامة اعرس بين من سائر الافعال وهذا اى
 المضارع يصلح للحال والمراد بها اجزاء من طرفي الماضي والمستقبل يعقب بعضها بعضا من غير طمعه
 وتراخ والحال في ذلك هو العرف لا غير الاستفهام والمراد به ما يترتب وجوده بغل ما نك الذي انقضى
 نقول بفعل الان ويصح حاله او يفسد به في مستقبله والشان المستقبل بفعل البناء اسم مفعول
 والبناء بفتح السين كسرهما لكون اسم فاعل لانه ليس بفعل كايرو الماضي ولعل وجه الاول ان الزمان ليس بفعل
 مستقبل اسم مفعول لكن الاول ان يوا المستقبل بكسر الباء فانه الصحيح وتوجيه الاول لا يخرج من حراوه قيد
 ان المضارع موضع الحال والاستعمال في الاستفهام اجازة فيل العكس والصحيح انه مشترك بينهما لانه يطلو
 عليهما اطلاق كل مشترك على افرادهما من هذا لكن يبادر اليهم الى الحال عند الاطلاق من غير قرينة
 عن كون اتصاله في الحال وايضا من المناسب ان تكون له صيغة خاصة كالماضي والمستقبل واذا
 ادخلت عليه السين او سوف ففعلت سيفعل او سوف يفعل اخضر زمان الاستفهام لانه ما حوز من مضاعف
 وضعا وميتا يحيى في متغير ومعنا ما خسر الفعل في الزمان المستقبل وعدا التثنية في الحال في نفسه
 اى متغyre وسوف اكثر تنفيا وقد يخفف بخلافه فيكون هو فداق يسي بقلب الواو ياء وفرد من
 الواو فتكن الفا الذي كان متحركا لاجل الساكنين فيكون مفتعل وقيل ان السين مفرد من سوف
 لانه شقيل الحرف على تقريب الفعل قبل واذا ادخلت عليه لام البناء اخضر زمان الحال نحو قوله

في المصنفين والاشعار والادب
 في المصنفين والاشعار والادب
 في المصنفين والاشعار والادب

في المصنفين والاشعار والادب
 في المصنفين والاشعار والادب
 في المصنفين والاشعار والادب

وحيثما كان
الضمة على حرف
الفتح

وحيثما كان
الضمة على حرف
الفتح

وحيثما كان
الضمة على حرف
الفتح

يعني ان السري في الحرف في قوله ثم ولست اعطيك ذلك فخره ولست اخرج حيا هذا
تخصت لانه التوكيد في ما مضى انهما معا على الالف لا يثبت الياء اذا دخلت على المضارع
الضم على الالف لا السبق في الضمة في قولنا ان ذلك ليحكم بغيره القيمة في من له الحال اذا لا شر
في وقوعه وامثال ذلك في كلام الله كثيره وعند البصريين اللام للمؤكد فقط واعلم ان المضارع
تاما مبنية للفاعل او مبنية للمفعول فمبنى للفاعل مبنى من الفعل المضارع ما اى الفعل المضارع
الذي كان حرفا لا شانه في فروعها التام ان ما نصب على اربعة احرف يكون خرج واكره وخرج في
قائل فان حرف المضاعفه مبنى في ما كان ماضية على اربعة احرف فيكون صحتها ابدا نحو بخرج في كره
وبخرج في قائل اما الفاعل فلكونه لاصل الحذف وكسر غير الالف في ما كان ماضية على اربعة احرف فيكون
وغير كسر غير الالف في ما كان جذا باء اخرى فلا ينطبق التعريف على ذلك اما الضمة في ما كان ماضية على
اربعة احرف فالله في كره مثلا وبق كره في يعلم انه مضارع المحذوف الزيد فيه ثم حمل على كل واحد
كان ماضية على اربعة احرف فان قلت فلم لم يفتح حرفا لعنار مع في بخرج وبخرج في قائل في التام
فيها تم حمل كره على اربعة احرف في الاصل على الاكثر في ذلك لان لاجل هذا الاكثر في الاصل على
في صورة واحد بخلاف العكس فانه لا الشاس في ما كان قلت فلم اخصل الضمة بهذا الامثلة لا بعد في
السهم مما عدا هذا وفي العكس قلت لا يها اقل مما عداها والضم انشأ من الفتح فمخصل الضم بالافل والفتح
ما الاكثر بغداد لانهما هذا وقد عرفتم في ذلك المقام ولما قل ان ينزل ولا يدخل في هذا التعريف
انما ان يقرين واستطاع بفتح حرف المضاعفه والاصل اناق واطام زيدنا لها والسين فانها ما
مبنية للفاعل فليس حرف المضاعفه مبنيا مفعولا ليسا الضمة مما كان ماضية على اربعة احرف
بممكن الجواب عن بان الهاء والسين فانما ان على خلاف القياس فكانت على اربعة احرف تقدير اذ
ما انهم من الشواذ ولا يجاب ان يدخل في الحد الشواذ ونحو خيم وقيل بالانشاد والاصل اخيم وقيل
دعنا انما في ما بعد فما وجدنا في هذه الامور لعدم الاحتياج فيكون على حشر في تقديرها وهذا في
حرف المضاعفه فيقرب من ان يفتح ويغلق موضع شدة لما مضى من المضاعفه من هذا الالف كان
المبنى للمفعول اذ بان انكره لانه كون هذا الالف مبنيا للفاعل وعلمنا ان هذا الالف يعني كره
ويخرج من بفتح فيل ويخرج للماعل كذا الحرف في الالف الاخر منه في اخر كل واحد من هذه الالف

وحيثما كان
الضمة على حرف
الفتح

حالكوم

[illegible]

قسماً من هذه الكتب التي هي من كتب
 الفقه والحديث والعلوم الشرعية
 التي هي من كتب الفقه والحديث
 والعلوم الشرعية التي هي من كتب
 الفقه والحديث والعلوم الشرعية

والهجرة من ذرية اذ ذرا وهجاء وفي الشتريل واذا ذكر بعد التمرة وان ذجروا الاصل ازجروا فيه وجهان
البيان وهو ان ذجروا في الشتريل قالوا هجروا واذ ذجروا الاصل ازجروا والادغام بقلب الالان من ذجروا
ازجروا وذا العكس لفوارض صغير الزاد اما قلبه فافعل مع الجهد الا كما قوله فقلت انما يصح انما
تخرج اصوله واجد شيئا والاصل اجترنا في القطع فتش لا يفتر عليه شيء والقلب التقدما
على سبيل الوجوه على الفعل حال يكون ذلك الفعل غير الماضي والحال زمانا للتاكيد ولا
تجواز الماضي والحال لا يستدعيهما اطلب ان ايتنا في البنية العادة ما بعد اذله فكان في
مقتضاها للتاكيد كان خروجه في محله والطلب انما يؤخذ في السبيل الغير الوجوه وقيل ان
في زمان الماضي لا يمكن ان يكونا محاصرين زمان الحال فهوون كان محبلا في كنهه بانه مجعلا
بان الحاصل في الحال منصف لما لا يكد كما كان موجودا في مكر الخطاب في اذله فقلت
على ضعف وقوة اغتر من التاكيد غير الوجوه والى التاكيد ان لا يستلزم الايوتهم جوازها
بالسبيل الصريح من نحو يضرين وموف يضرين انما لا يمكن انما بالنسبة قبل الصريح في السبيل
الانما في معنى الطلب وما اشبهه وعليه جميع المحققين حيث قالوا لا يمكن ان الاستقبال في معنى
كالامر وانما في الاستقبال في المعنى والعرض والضم اكونه غالبا على ما هو المطلوب يشبه القسم نحو
تفعلن في انما للتاكيد كلام القسم ولاننا اكد من الشرط بما كان تاكيد الشرط في هذا الحق
تسبها بالحق وهو قبل من قول الشاعر بحسب الجاهل فما اريعا انما يتبع على كنهه معما اى
ليريد ان قلب التوزان في الوصف قال الله تعالى لنفعا اصده بنفص فان قلب الحق بالسبيل الصريح
في قوله بما اوفيت في علم ترفع ثوب في الالف قلت لانه مشبها في من حيث انما في الالف
الالف المناسبة في العدم والتف في مشبه بالحق في مجموع ذلك في ارضه في القيس في العدم
سببه في يجوز في ضم قوله انما تفعلن وهاهنا لو كان احديهما خفيفا ما كان كقولنا انما تفعلن
تفعلن مفروضة بخلافه في بعض الشئ بالنسبة في حال كون احديهما خفيفا سببه في العدم في قوله
مفروضة في جميع الالف في الالف في الفعل الذي يختص بغير الفعل في قوله انما تفعلن في قوله
الذين يختص بغير الفعل في قوله انما تفعلن في قوله انما تفعلن في قوله انما تفعلن في قوله
غيره في هذا ظاهر في ما قيل انه كان من حق العبارة ان يقول انما تفعلن في قوله انما تفعلن

[illegible]

بخلاف انسابون فانه لم يحد كونه جواب القسم على هذا الخفيفة نحو لا تخشون ولا تخشين ولا يملك
والناس من هذا الاشكال الغالان حركتها ما حاضرت لا اعتدائها وهذا هو السرتة من احاد الامم المحدث
حيث لم يقل لا تخشون وقال المالك حذفوا الضمير بعد الفتح لغة طائفة نحو ارضين فارضوا وكذا
لا تخشون في لا تخشون ويقع مع التويز اخر الفعل الا اذا كان الفعل فعل الواحد والواحدة الغائبة لان
الخفيفة فالتعديل عند ما يكون اخر ضمير ويضم اخر الفعل اذا كان الفعل فعل جملة الذكر وليد انضم على
الحذف ويكر اخر الفعل اذا كان الفعل فعل الواحد الى الجليل الكثرة على الياء الحذف وقيل كان
الاول ان يقول ما قبل المون بدل اخر الفعل ليشمل نحو لا تخشون ولا تخشين فان الواو والياء فيهما الياء اخر
بل كل واحد منهما اسم راسلان لفعل تخشون وهو ضمير الفاعل في جواب ان هذا الضمير كثر من الفعل
اخر الفعل وقيل اخر ضمير بيان اخر الفعل غير الناقص لان الناقص قد علم حكمه في لا تخشون ولا تخشين
في امر الغائب مؤكدا بالنون الثقيلة ليضرن بالفتح كونه فعل الواحد ليضرن بالضم كونه فعل
جملة الذكر كونه فعل واحد ليضرن حذف الواو والفتحة الساكنين ليضرن بالفتح ايضا لان فعل الواحد الياء
ليضرن ليضرنان وبالحقيقة ليضرن بالفتح ليضرن بالضم ليضرن بالفتح لما علم وتترك البواقي لا
الخفيفة لان دخلها وتقول في امر الحاضر مؤكدا بالنون الثقيلة انضرن انضرن انضرن بالفتح
لان فعل الواو الى الخاطبة انضرن انضرن وبالحقيقة انضرن انضرن انضرن وقيل في هذا انظاره
اي نظائر كل واحد من ليضرن وانضرن الخ من نحو انضرن وانضرن وليعلن وغير ذلك الى
سما الافعال والاشكال واقا اسم الفاعل للمفعول من الثلاث الحرة فالاكثر ان يجمع اسم الفاعل
مستلزم من الثلاث الحرة على وزن فاعل تقول ناصر للواحد ناصران للثنتين حال الرفع فاصيرن حال
النصب والجر فاصرون لجماعة المذكور في الرفع فاصيرن في النصب والجر فاصيرن لجماعتهم لما جعلوا في
بالحروف وكانت الحروف ثلثة اعني الواو والياء والالف جعلوا رفع المشق بالالف لثقلها والشيء مضمون
فانما هو ارفع الجمع بالواو لما سبقت الضمة ثم جعلوا اجر المشق والجمع بالياء وفتحوا ما قبل الياء في
وكسروه في الجمع فراقبها ما لا واو ان تفتح في بعض الصور في الجمع ايضا نحو مصطفين فتحو النون في
وكسروه في المشق ثم جعلوا النصب فيها ما بعا للجر ناصر للواحد ناصران للمشق ناصران لجماعة لانما
وقواضير لها والاكثر ان يجمع اسم المفعول منه على مفتوح تقوي منضمون منصونون الى اخر

وقيل ان المشق في
ويضم ويكسر فقولان
الضمة في حركاته كونه ضمير
في فعل الواو كونه ضمير مع الجمع
الرب او في حركاته كونه ضمير

نحو لا تخشون ولا تخشين

اي ضمير الواو بعد الحذف

لما فرغ من
بما لا افعال مشق
ما لا كيفية الفاعل منه

لن يحد من الفاعل منه
لن يحد من الفاعل منه

والواو والياء فيهما الياء اخر
فانما هو ارفع الجمع بالواو لما سبقت الضمة
ثم جعلوا اجر المشق والجمع بالياء
وفتحوا ما قبل الياء في
وكسروه في الجمع فراقبها ما لا واو
ان تفتح في بعض الصور في الجمع ايضا
نحو مصطفين فتحو النون في
وكسروه في المشق ثم جعلوا النصب فيها
ما بعا للجر ناصر للواحد ناصران
للمشق ناصران لجماعة لانما
وقواضير لها والاكثر ان يجمع اسم
المفعول منه على مفتوح تقوي منضمون
منصونون الى اخر

الالف في الالفين
الالف في الالفين
الالف في الالفين

الالف في الالفين
الالف في الالفين
الالف في الالفين

فيها من الالفين التسع مخرجها وانما تخرج في اثن من غير حروف على اللسان وان كان حركا فاعلمها
من جنسها بان يكون ما قبل الواو مضموما والالف مفتوحا والياء مكسورا تخرج حروفا لها في الالفين
اللين مع الاستداد نحو قال فيقول وبلغ ويبيع والالف تخرج حروفا للين لا المد كما في الالفين في الواو
الياء واما الالف فتكون حرفا بديا واما ان يكون حرفا على فظ وان حرفه لين ايستداده في
مدائمه فحروف العلة العمة هما حرفا للين اعم من حرفا للمد هذا ولكنهم يطلقون على هذا الحرف في
حرفا للمد واللين مطا والصم حرف على فظ وتقل عن الصم في تسميتها حروفا للمد واللين في خروج
في لين من غير كلفة على اللسان وذلك لان التسع مخرجها فان تخرج اذا التفت الصوت واستدوا في
اذا ضاقت المضغ في الصوت وصلب الالف في حين اذا كانا حروفا للصوت من المعنى تكون متقلبة
عن واو او ياء نحو قال وبلغ لان حروفا للاصول هي حروف الباطن من الحجة وهي من الثلاث في تخرج كثر
ابدا في الاصل والالف لا تكون صما واما الالف فلا تخرج حروفا للاصول تكون مخرجا كالألف في المثالين
يجوز ان يكون لك في الف التثنية فيفاعل من الثلاث في المريف ولا يمنع كونه صما في المثالين فكل
حرفا للرباعية واحترق بقوله عن الالف في نحو قال واخا وتباعدنا بالين حروفا للاصول فانها
متقلبة بل هي زائدة واعلم ان الالف في الاصل كلفا وفي الاسماء المتكثرة اما ان تكون زائدة او متقلبة
بخلاف الاسماء الغير المتكثرة والحروف نحو قوله وها ويلي وحل في المثالين فانها فيها متقلبة واعلم
المحل جنس تحت انواع مختلفة الحيات كمثل الفاء والعين واللام وغير ذلك فالتثنية في المثالين
يقوله وانواعه ستة لان حروف العلة فيها اما ان تكون متعديا او لان او تكن متعدية فاما ان تكون فاع
او عينا او اما في المثالين وان كانت متعدية فاما ان يكونا متين او كثر في المثالين قسم واحد الاول
لما ان يفرقا او يقرنا فان افرقا فهذا قسم اخر وان اقرنا فاما ان يكون فاء وجينا او عينا واما في المثالين
فتما ان اقرنا فالجوع سبعة ابواب **الاول** من انواع السبعة المعاني الفاء باضافة المعاني
اصنافا ثمانية اي الذي جعل فاعلا فاعلم ما يكون حرف العلة في غير متعدية كثر في المثالين
فادم مثل الفاء في مقدم الفاعل العين واللام وهو ما يكون فاعلا فاعلم ما يكون حرف العلة في غير متعدية كثر في المثالين
اي تشابه الصحيح في احتمال الحركات في الماضي تقول وعد وعدا وعدا كما تقول صر وصر وصر
بخلاف الاجوف وانما حركاتها ثمانية اي ما يكون واما ابياء الالف ليس باصل ولا يمكن ان يكون فاعلا

الالف في الالفين
الالف في الالفين
الالف في الالفين

الالف في الالفين

عبدالله بن محمد بن عبدالمطلب
بن عبدالمطلب بن عبدالمطلب

452

فصل در بیان قیام و قیام

[illegible]

شماره ۱۰۰

Abstract

قوله يا ايها الذين آمنوا انزلوا ما رزقناكم من هذه الثمرات لعلكم تتقون

لكونه قد تم بحسب الأول لان الحكم ليس بالثابت لهما الواو المحذوف من الفعل المضارع الذي
 يكون هو وزن يفعل بكسر العين لانها وقع بين الياء والكسرة ثقل كما تضمنه بين الكسرة بين فخذ وضم
 عليه اخواته الثاء والنون والميم وتجدد اسم من مصدره اي مصدر العمل الثاء الذي يكون على وزن
 وزن فخذ بكسر الثاء والواو في سائر مضاريفه في سائر مضاريف العمل الثاء من الماضي واسم الثاء
 واسم المفعول تقول وعذبة لامة الواو ويجوز حذفها لانها على وزن فخذ والاصل وعذبة فقلت
 كسرة الواو والي العين ثقلها عليه مع احلال فعلها وحذف الواو فيل جده عليه وزن عذبة وقيل ال
 وعذبة في الواو كما مر ثم زيدت الشاخصات عنها واعلم ان مراد القوم بقوله ومن مصدره الذي على
 ان يكون ما حذف الواو من مضاريفه لان مصدر العمل الثاء اذا لم يكن له حاله ليس على فعلة الا ان يكون
 المضارع منه على يقين بكسر العين بحكم الاستطراد الوجهة اسم المصدر ويجوز ان يكون الضمير في
 راجعا الى المضارع المذكور فالصواب ان لم يكن مكسورا الثاء المحذوف الواو منه بعد الثقل كما مثل في السب
 اشياء اليه بقوله وقد ان كان مكسورا الثاء لكان المحذوف الثاء من فعله لا يحذف منه لانه محذوف
 ما هو مصدر فاعل فيل فهو فاعل في اسم المفعول وذلك يجوز في اسم المفعول بسلاسة الواو وحذف
 في امر الخطاب محذوف الواو فان ذلك كان عليه ذكره وحذفه في الامر ايضا فقلت افرج المضارع قد
 علمت المحذوف في الاصل فكذلك في الفرع فلا حاجة الى ذكره ونقول ان الامر ليس فيه واو فيل فلان
 المضارع هو قبحه بلا واو محذوف من المضارع واسكت اسمه فيل جده واما المحذوف الامر باللام والثنية
 والثنية هي مضارع نحو ليعبد ولا يعبده فيعبد وكذلك ومن صاحب حق يفتد بسلاسة في الماضي
 وحذفها في المضارع والمصدر وهذا من باب حجب بحسب الاصل يؤمن ويقتد فاذا كان المحذوف
 بسبب الياء والكسرة فاذا انزل كسرتهم بالهاء بعد ها اي ما بعد الواو اعيدت الواو المحذوفة وزاد
 على حذفها نحو لو قد في البقي للمفعول لان ما قبل اخر وهو ما بعد الواو مفتوح ابدا وفيه نظاير
 يلفظ نحو يطار ويقع ويضع وامثال ذلك كما سيأتي ونحو قولهم زيلد يسكون للام وفتح الدال
 الاصل ليلد نحو ليعبد والواو محذوفة امكنت اللام تشبهها لمكف فان اصله كفت بكسر التاء
 فامكنت فاجتمع الساكنان هما اللام والدال ففتحت الدال لانها الساكنين اذا لم تكن الاولى والساكن
 فتدال كسرة ما بعد الواو في الصيغتين ولم تعد في الشاخصات نحو ليلد وليس كذا وبقي

الثاني اذا ادغام بدفع الثقل ولم يثقل به حله ما هو مقتضى لانها ان ثلث يا اولها لم
ثقلها ثاء في هذا القلب الاول لاكتفاء بحال واحد كما ذكره ابن الساجي في شرحه لثقل
الواو يا لا يجوز قلب اليا ثاء ليدغم كما في اليا ثاء ثقله عن المجرى كما سئل في المصنف في بعضه
الفتح وفي افعل منها ثقل اليا الواو واليا ثاء وقد عانى المثالان لثقل اليا في المثالين الثاني
في ثاء افعل نحو اتعد والاول اصح ودائره ودائره بعد اصله في ثاء افعل وهو متعدي اصله متعدي قلبه
الواو بهما ثاء وادغم في ثاء امثل جلا لهما على الماضي واكثر يستلزاما وهو متعدي هذا
في الياء والاصل الياء يكثر فهو يكثر قلب اليا ثاء وادغم لاهتمامهم بالادغام لانه يكثر
كحرف واحد وما جاء في افعل بهما الغاء اخرى من خبر ادغام اثنا الياء بقوله وين اي بعد بقاء الواو
يا لو كونها وانكسما ما قبلها فان ثلك كسر ما قبلها الى يجر الا ثاء نحو اتعد قلب الواو يا و
ولهذا حمل جارا لله العلامة قول الشاعر فاستبينا ثلك كل المنشد وايضا يثقل بثلث ضو
الفرق على ان ثاء بديل من ثاء في ثقله ولم يجعله بدلا من الواو ولكن يلزم حمل هذه
ان يقولوا او اتعد او اتصل با ثاء الواو اذا لا حله للقلب الياء لان بقى الكراهة لهم اجزاء الياء
وح يمكن حمل الياء عليه لكن ذلك موقوف على الثقل بهما ياتعد بقلب الواو الياء لانه وجب قلبه
كل في الماضي ولم يكن القلب با ثاء لثقلها فقلب الياء تخفيفا فهو متعدي على الاصل ان كان
من يوتعد وان كان من ياتعد قلب الالف واو الاضمار ما قبلها وذلك في اسطر مطردا يكثر على الا
ياتر بقلب اليا الفا تخفيفا الثقل اتمام الياء من فهو متعدي بقلب اليا واو ان كان من يكثر
على الاصل وقلب الالف واو ان كان من ياتر وهذا مكان متعدي اي في اسم المفعول كما في اسم
وجبر عنه هذا العباء عنه لان الالف لا ازم فيجب تعديته بجر والتجريد منه اسم المفعول فقد
بقي وقال ذلك في هذا مكان يلعب فيه بالفاء وحكم وديود ككهم بعض بعض ان العمل لثاء
ان الصياح ككهم الصانع من غير العمل في وجوب الادغام وامتثال وجوانه وسائر الاحكام
من الاعلال وتقول في الامر ايد ككهم الضم والاصل ايد و يجوز وذا بالفتح والكسر ككهم وذكر
لما فيه من الاعلال واعلم ان الصانع المفعول الفا الواو لا يكون مضاعفا لا مفتوح العين لكونه
على فعل مكسور العين نحو ودد اذ لم يكن من مفتوح لانه لو بني منه ثلك كان عين المضاعف اما مضو

في ثاء افعل منها ثقل اليا الواو واليا ثاء وقد عانى المثالان لثقل اليا في المثالين الثاني في ثاء افعل

والواو يا لا يجوز قلب اليا ثاء ليدغم كما في اليا ثاء ثقله عن المجرى كما سئل في المصنف في بعضه

الثاني اذا ادغام بدفع الثقل ولم يثقل به حله ما هو مقتضى لانها ان ثلث يا اولها لم ثقلها ثاء في هذا القلب الاول لاكتفاء بحال واحد كما ذكره ابن الساجي في شرحه لثقل

الثاني اذا ادغام بدفع الثقل ولم يثقل به حله ما هو مقتضى لانها ان ثلث يا اولها لم ثقلها ثاء في هذا القلب الاول لاكتفاء بحال واحد كما ذكره ابن الساجي في شرحه لثقل

لَا تَصْدِقُوا لِمَا يُنْفِقُونَ مِنْ تَحْتِ يَدَيْكُمْ وَأَمَّا الْفَالُ وَالْفَاسُ فَهُمْ لَمْ يَحْصُوا لَهُ

14

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

بَعَثَ بَعَثَ بَعَثَ

تحت

و منتهی به توفیق و شکر
مستدک و کرم و باری

مرکز الدین اور متحجرہ رعبیتہ جیدہ میں یہ فرج جہاں
مرتب ہو رہا ہے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

ليرسل سبعة - في كل واحد من هذه الجملتين كما هو في الثانية ما ساكنة لانها بالواو التثنية في كلية وليست وليكن
الثانية ساكنة على تحركاتها لا يلبس هذا الكتاب في غير نظر لانها تنقضي بخواتمة والاصل له ثمانية كل من
لويقلب الثانية لفا كما هو في من بل نزلت حر كاليه اليها وقلبها وادخلت اليه في الميم فقبل ايمته ويمكن الجوا
بانها اذا حرف هذا فقول اذا قلبت الثانية فان كانت الهمزة الاولى من الهمزة المتقلبتين ثانيا ما واد
يا هو وصل بعد الهمزة الثانية الى سبيل الهمزة الثقلية وادوا هو في خالص جند وصل الى وصل اليك
بكل ما في انما ينع عند سقوط الهمزة الوصل في الدرس لا يترفع ح النقا الهمزة من دلالة على انما
فغردا لثانية وقول الهمزة الثانية نراد بها الواو والياء انك اطلت عليها الهمزة لكونها في الاصل هي واو
همزة من قول الاول يقضي ثمانية قال في مقابلته هذا وقول الهمزة الثانية يعني ترجع لكان اختصارا وضح
لما اردت بقوله هن قلنا ان عاده من الافعال الناقصة على صا وليكون هن في خبر وان تجعل هن خالا
وهذا السبيل لكن قول اذا التفتع ما في ايم ما قبل الثانية بعد جند هن الوصل في نظرية هو ومحل ان
انما تنقود عند سقوط الهمزة الوصل سواء انفتح ما قبلها او انضم وانكسر لولا العلة لاجتماع الهمزة
ما انفتح اليه في قوله في انما تنقود الاصل اي ثانيا بالثاني فلما سقطت هن الوصل جازت الهمزة المتقلبة ثانيا
ما انضم ما قبلها لولا تعديتها من قولك انكسر في الاصل اي ثانيا في مقابل اسقطت هن الوصل اعيتت الثانية
ومثال ما انكسر ما قبلها قوله تقولون في الذي انضم والاصل او ثمن الواو عند سقوط الهمزة لا و عاده
الثانية وكذا في المتقلبة واذا قول في او ثمن بان ثانيا ما ويا نظام اعيتت باعادة الهمزة وليست مما انكسر
عن الوصل في الثانية لفا لان هن الوصل لا تكون مفعولا في مواضع مختلفة وحذف الهمزة في
قاي من جند وكل خبر يعين ان القياس يقضي ان يكون الامر من اخذوا كل واحد واحد واخذوا كل واحد واحد
لكنها اشقوا الامر جند الهمزة الاصلية اكثر الاستعمال ثم حذفت هن الوصل لعد الاصل الى
لولا الابتداء بالساكن وهذا خبر فاية وفي نظره التثنية في ذلك واحد تاسع لان خبر الهمزة
واجب في جند كل واحد من الهمزة الاكثر استعمالا في جند او في جند الاصل عند الصلاة والتمتع والركعة
بالضوء والصلوة في جند الهمزة الوصل واعية ثانيا فقبل امر وهذا الصريح من قولك والتمتع والركعة
هن الوصل وجلة العديتين من الهمزة والتمتع والركعة من كل واحد واحد واخذوا كل واحد واحد
بها كثر ويحذف بالرقعة الخفيف من نفس الهمزة كرو في من في ثانيا كذا في جند الصلاة والتمتع

[illegible]

دریسم: کلمہ قرارہ قیت بالقوف فی طبع من اللغات

ایک دریاگ وادی

بفتح فی فتح النعمان

املائی شکر دی محمد عرف

المنداد في المصبر والموا القريب من المصبر في المصبر

صالح من اللہ ہے شیعہ و اہلسنن مجبور ہیں یا نہ

THE

100-443887-100

100

11-11-55

تاریخ ۱۳۰۲

مجلس

١٠٠

١٢٠

SECRET

در بیان این موضوع که در این کتاب آمده است

وہی ہے جس نے

100

1990

1967

مجلس الوزراء

100

100-44358

100

...

(Signature)

100

1954

والله اعلم

100

[Illegible handwritten signature]

۱۰۸

[Signature]

میرزا اسد علی خان

44

[illegible]

[illegible]

والانطلاق والاستخراج والندرجه وهذا هو الحكم في الثلاث المجرى والمزبد فيه والرباع كلها
 الاما فيه ثلثه الثاني من تلك من الشك في الرابع فانه كان فيه ثلثه الثاني فلو وصف بالواحد
 كقولهم رحمه وخرجوا من جند واحد وقائله مقالة واحدة واظهار ثلثه طائفة واحدة
 والمصادر التي فيه ثلثه الثاني في اية وسماحة فالقيامية مصدر مفعول فاعلا وطم مصدر مفعول فاعلا
 مصدر مفعول واستعمل الجوفين فالشاع نحو خرجوا من جند واحد وكذا في حديثك السماع وبينه من بينهما
 على نوع من انواع الفعل نحو ضربت ضربتي في نوع من الضرب فجلست جلست في نوع من الجلوس فاستا
 اليه بقوله **والفعل** الكسرية بكسر الفاء للنوع من الفعل تقول هو حسن الطيبة والجلست في حرك
 من الطعم والجلوس فالامثلة في شرح الفاعل المراد بالنوع الحالت التي كان عليها الفاعل تقول هو حسن
 اذا كان وكوبه حسنا يعني ذلك عادة له في الركوب وهو حسن الجلوس يعني ان ذلك كان موجودا
 صا حاله لم يمتد العادة لحال ذلك الاخذار والفضل للحال التي فعل عليها واليسر للحال التي مات عليها
 هذه الثلاث المجرى الذي لا تافيه واما غيره فالنوع من كلامه بلا فرق في اللفظ والفاروق الفرائد
 الخارجة تقول رحمه وخرجوا من جند واحد وخرجوا من جند واحد وكذا خرجوا من جند واحد وخرجوا من جند واحد
 واطلاق واحد للثمة وحسنه او قبيحه او غيرهما للنوع وكذا البول في وليكن هذا آخر
 الكلام والحمد لله رب العالمين هذا تمام الشرح للضريف وقد صنفه
 الامام العالم الفاضل والشيخ المحدث الكامل المشهور
 بعد الدين النفاذ في صلى الله عليه وسلم
 والبر الطيبين الطاهرين والعباد
 لله على عبادهم
 حميد

هذا الكتاب من تصنيف الشيخ الفاضل...
في بيان حقائق العلوم...
والله اعلم بالصواب

كتاب عوامل الخلق بحمد الله

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي خلقنا من طين وخلقنا من نوره

هذا الكتاب من تصنيف الشيخ الفاضل...
في بيان حقائق العلوم...
والله اعلم بالصواب

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي خلقنا من طين وخلقنا من نوره
يا من يرفع صانع العباد على نبيك محمد وال الذي لم يزل يرفع
باسمك تعرف بها الحلال والكلية اعرابا وبناء ذلك كله اسم وضد حرف وهي اما سمه يعلو او تعلو
تعد وتعد ولا تمل ولا تمل ولا تمل والعوامل منها ثلثون على عشرين بنوعها ما عتبه وقياسية فالتما
منها ثلثة عشر نوعا والقياسية منها سبعة انواع ونحن نذكر العوامل ونشير الى اصنافها
بعون الله ثم وحسن توفيقه ومشيئته النوع الاول من العوامل التماهية حرف وتعد الاسم فظ
وهي على ثلثة سبعة عشر فانظروا بالغا سبعة ابداء وكافة ولا م واد ومثد ومذ خلا و
خا من مد في عز على حتى الى وهي الظروف كما فلا بد لها من متعلق مثل فعلها كان او شبهها
مع فان كان مفدا فمستفرا ولا فلعرف فير لا بد ان التماهية كما انما نحو سبعة من البصير في الكو
نوم وخصوص من يوم الخيرة او غيرها نحو قرآن من امة كذا والذين نحو قوله ثم فاجتنبوا النجس من
الايمان وحيثما عشر من الدائم واللبعض نحو اخذ من الدائم واللبعض نحو قوله ولو انما
بجنت اممكم لولا انكم لم تعلموا كقول الشاعر يفضي حياء ويغض من مهاجبة فلا يكلم الا حين يتسليم
والظرف كقوله ثم ما داخلوا من الارض وتكون فائدة في غير الموصولة التي نحو ما من الى الا
وهل من غير الله ولا يؤمن احد الى لانها الغاية كما انما نحو سبعة من البصير في الكوفة او في
نحو التمام الى التلي او غيرها نحو قوله اليك وتكون بمعنى مع فليلا نحو ولا تأكلوا أموالهم الى
والتي لا سعة في نحو قوله الرحمن الرحيم وللصالحات خرد على ثياب السفر ومنه نحو
وفي نظير ذلك مثلا الصالحات خرد خرداء او مجازا نحو من ينادي قريبا من ذي منه
للمفادلة نحو سبعة هذا بهذا والحقية نحو ذهب من يداي صيرت ذاهبا والفسم نحو والله لا

كتاب عوامل الخلق بحمد الله

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي خلقنا من طين وخلقنا من نوره
يا من يرفع صانع العباد على نبيك محمد وال الذي لم يزل يرفع
باسمك تعرف بها الحلال والكلية اعرابا وبناء ذلك كله اسم وضد حرف وهي اما سمه يعلو او تعلو
تعد وتعد ولا تمل ولا تمل ولا تمل والعوامل منها ثلثون على عشرين بنوعها ما عتبه وقياسية فالتما
منها ثلثة عشر نوعا والقياسية منها سبعة انواع ونحن نذكر العوامل ونشير الى اصنافها
بعون الله ثم وحسن توفيقه ومشيئته النوع الاول من العوامل التماهية حرف وتعد الاسم فظ
وهي على ثلثة سبعة عشر فانظروا بالغا سبعة ابداء وكافة ولا م واد ومثد ومذ خلا و
خا من مد في عز على حتى الى وهي الظروف كما فلا بد لها من متعلق مثل فعلها كان او شبهها
مع فان كان مفدا فمستفرا ولا فلعرف فير لا بد ان التماهية كما انما نحو سبعة من البصير في الكو
نوم وخصوص من يوم الخيرة او غيرها نحو قرآن من امة كذا والذين نحو قوله ثم فاجتنبوا النجس من
الايمان وحيثما عشر من الدائم واللبعض نحو اخذ من الدائم واللبعض نحو قوله ولو انما
بجنت اممكم لولا انكم لم تعلموا كقول الشاعر يفضي حياء ويغض من مهاجبة فلا يكلم الا حين يتسليم
والظرف كقوله ثم ما داخلوا من الارض وتكون فائدة في غير الموصولة التي نحو ما من الى الا
وهل من غير الله ولا يؤمن احد الى لانها الغاية كما انما نحو سبعة من البصير في الكوفة او في
نحو التمام الى التلي او غيرها نحو قوله اليك وتكون بمعنى مع فليلا نحو ولا تأكلوا أموالهم الى
والتي لا سعة في نحو قوله الرحمن الرحيم وللصالحات خرد على ثياب السفر ومنه نحو
وفي نظير ذلك مثلا الصالحات خرد خرداء او مجازا نحو من ينادي قريبا من ذي منه
للمفادلة نحو سبعة هذا بهذا والحقية نحو ذهب من يداي صيرت ذاهبا والفسم نحو والله لا

هذا الكتاب من تصنيف الشيخ الفاضل...
في بيان حقائق العلوم...
والله اعلم بالصواب

كذا والتسوية نحوه رتباً بواحدة والبدل نحو فائت في يومها اذا ركبوا واشوا الاغارة فريشا
 وزكنا والنفدية نحو لي انت فاقى وبعث عن نحو سال سائل بعد اذ باع وبعث في نحو بيد الخ
 وبعث الادم نحو وانفرتا به الخ وبعث من نحو فائت رتباً بهما الله فكون زائدة قياساً في
 اجزاء الاخر ليس نحو لير زيد بقاء والثالث خبرا النافذ نحو ما زيد بقاء وثالث خبر بقاء مقدر
 بهما نحو هل زيد بقاء وما في غير الخبر نحو حبسك زيد كفى بالله شهيداً والنون في
 الخبر غير ما ذكر نحو حبسك زيد وفي الظرفية حقيقه نحو انك في الكون وجراد نحو الجاه في الضيق
 كما ان له في الكذب وبعث على فليلا نحو ولا صليتكم في جند مع الخ وبعث الادم نحو ان امرأه
 الثاني في قوله حبسك فاذكون فلا نحو في قوله على الاستعلاء لما حاد وهو ما يشاهد نحو
 على السطح او حكاه وهو ما لا يشاهد نحو عليه في وبعث في نحو دخل البيت على حين غفلة من
 وتكون ايما ويل منها من لاضر نحو ركب من عليه من فوقه وقد تكون فلا نحو ان فرعون عليه لا
 والامر في تخصص الامر نحو ما لا يزيد ولا يقل الملك نحو الخ وبعث في التعليل نحو ضربت الناديه
 للنفس في الغيب كقول الشاعر يوقى على الايام وحينئذ ينجي الطيآن والاسم والتوقيح نحو
 الصلوة لذكور الفصل في الخبر وبعث عن مع الفعل نحو ما الذي كفر والذين آمنوا وبعث في
 نحو فناء ليدريته يكون زائدة نحو قوله زكاي زكاي وقد يكون فلا نحو ليدان منها
 النفع كما ان في على معنى لاضر نحو دخله دعه على وبعث في الاستعلاء نحو الحب والنفذ نحو ان
 وباللثاوي العبر ولا فائدة في كلامه الا بالاشارة في غير ما عكس الجاوزه نحو ريت
 انهم عن القوس والبدل نحو لا تجزى نفس عن نفس شاة بمعنى يغيب نحو لرب طمأن طمأن
 سالا بعد حاله بمعنى فليخولوا من عائلته لا يفتل في حبسه ولا انشيت في قفرو ولا
 مخففة فيكون باع من لاضر نحو حبسك من عن يمينه وحسن الاستعلاء مدخولها اما خبر ما
 قسره نحو كسب لغيره او متصل به نحو كسب با راحة عن غضباج ونفسه مدخولها
 قوة نحو سالت الناس حتى لا يلبس او ضعفا نحو قدم لي اخي خذ انك وتكون الاستعلاء في
 بسند ولا عطف فكأنه عطف عيسى واورا وبعث في خبره يه دشد دخولها على الضمير
 نحو ولا والله لا يفتي الناس في خاتان ابني زيد ورسد متبذل نحو ذكركم في
 كذا والتسوية نحوه رتباً بواحدة والبدل نحو فائت في يومها اذا ركبوا واشوا الاغارة فريشا

[illegible]

[illegible]

عبدالله بن محمد بن عبد الوهاب

مَدَنِيَّةٌ خَلْقَتْ دُونَ دُونَ خُطْبَةٍ فِي
مَنْشَرِ الْإِسْلَامِ بِرَسُولِ الْإِسْلَامِ
مُسْتَقْبَلِ خُطْبَةٍ فِي
حَاوِيَةِ الْإِسْلَامِ

مستخرج من نسخة بخط ابن خلدون
خامس من كتابه في تاريخه
بإيدى ابن خلدون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبَارِكْ وَسَلِّمْ وَنَسْتَغْفِرُكَ
وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِكَ
الْقَدِيمِ

برود و ضربید

[illegible]

۱۳۹۰
 مرد و ضرر بد این خواست لفظی و ضمنی
 معنی میدان تولد خوش طبعیت
 باز لفظی مرد و ضرر آمد مملکت بیدار نیست
 شیرین زانویست و از توبه و موعظه
 پس نهامه شیرین و خوش بکدام کوشش
 نامدارم از بر اینک بستانا اما انتها
 حامل اندر موعظه بشد و موعظه
 شیخ عبدالقادر خلیل مدظل العالی
 زان و زود با مصلحت لفظی مدظل العالی
 باز لفظی سوره و فسطاط بیکبار اینجا
 نوع اول موعظه حرفه و موعظه
 کاندین موعظه موعظه و موعظه
 با واد کاف و لام و واد و موعظه
 رب حاشا من عاقله و موعظه
 ان و ان کان آیت الکرسی
 ناصب ایست و واضح و موعظه
 واد و موعظه و موعظه
 ناصب ایست و واضح و موعظه
 ان و ان کان آیت الکرسی
 ناصب ایست و واضح و موعظه

[illegible]

14-

[illegible][illegible]

مما عساه أن يقرأ في الأثر الشاكر أن هو من أولي الأهل الأصغر لما بين يديه

وَمَذْكُورًا لَا تَسْخَرُوا النَّبِيَّ لَمْ يَخُفْ لَكُمْ أَنْ تَكُونُوا مِثْلَهُ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

افضل منك ولا عشرين ذوقا لك مع الافراد البنا على ما يصبى نحو الامم والامميين والامميين

فيمد في العرف والفضل بينه وبين لادجب الرق والذكر بخلافه في الذاد والآخر ولا في الذاد

[illegible]

وَالْأَفْخَنَةُ إِذَا كُرِفَتْ لَمَدًا، وَمَدْخُولُهَا الْمَطَاةُ وَهُوَ مَضِيٌّ بِهَا إِنْ كَانَ نَكْرًا كَقَوْلِ الْأَعْمَى فَاحْذَرُوا

مذبيك ومضافا نحو يا عبد الله اوصني حاله نحو يا طالع اجملا اذ الاول عام في المثالين والثاني محصور

فلا ولا كما لو وليدني على ما يرفع به ان كان مغربا معروفا نحو بانيد ويا زيدا بن ويا زيدون وينسخ اليك

[illegible]

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۚ

فان كان كولي لا تخرج فلنداء على الالف ثلاثه الالف في الله فلا يقال يا الرجل بل متوسطا

بقية باقى نحو بابيها الرجل في معنى معرفة والرجل صفة مرفوع حمل على القصة وباسم الاشياء

فروغ علی نے صرفہ یہذا الوبد اعینہ وعطف بیان الثانیۃ قد یض النیادی الی الثانیۃ وغلا

فَيُخَوِّفُهَا الْفَاخُو بِأَمْلَاءِ مَعِ الْاَلْفِ نَحْوًا أَيْ اَوْدَدَ وَنَحْوًا أَيْ اَنْتَبَهَ فَخَا وَكُسْرُ اَوْ يَجُوزُ اَلْاَلْفُ

فما انتكروا فاعلموا واما انما ليس من فدا خلاصة ضرب النخل فيضيد بملك المحرو

وكان في ذلك من الغرابة والجمود ما لا يمكن أن يخطر على بال أحد من المتأخرين

في الحكمة المستفيضة من شرط نصيب يكون المستفيضة في كلامه أي ما ذكر فيه المستفيضة من

مجلس شورای اسلامی

100

يخرجون في القوم الأربعة أو بعد ما على المشتق من نحو ما جاء في الآية الحد ومن قطع ما على
 داخل في المشتق من قصد ما جاء في أحد الأجزاء ويجوز نصب البيت إذا كان الكلام
 تاما غير موجب نحو ما ضلوا الأقبيل أو غير موجب العوام إذا كان مفرقا للصلوات كرجل المشتق
 من نحو ما ضربني الإبريد ذلك الأما وما من ذلك إلا في البيت من قبل انتصا المشتق لغير
 إلا لا يفعله مطلقا أو أنشئته وقيل بالمذكور لكن يؤتى **بسم** فلا يشتق بغيره وسواء
 والمشتق بها محروجا بالاضافة وغيره كالمشتق بالأعلى التفضيل وسواء ينصب على
 الظرفية ويجازى وعدا وحلا وما عداه ما خلا على ما مضى وبليس ولا يكون نحو سيجي أهل البيت
 زيدان ولا يكون خبرا والمشتق بهما نصب على الخبرية والاسم مستتر في ما وجوبه بالجملة فنصب الجملة على
 الحالية وبلاية ما نحو أكرم القوم لايمان زيد أو سبما فيد بغيره لا وفيما بعدها ثلثة وجعل الرفع على
 الخبرية لمبتدأ محذوف وما فيها محذوف أو موصوفة أي كناية الذي هو زيد موجود بالخبر على إضافة
 متالية وما زائدة أي كناية زيد موجود بالجملة حال في الحالية والنصب على الاستثنائية يكون لا
 منقولة من أحد الأولين بقاء على ما كانت عليه وكخصوصا أعرابا بمعنى النوع الخامس حرو
 نصب الفعل المضارع وهو بعد الحرفين والذين وكذا فاذن فاق نحو أن تصوموا خبركم ونحو
 على ومبوه آخر غيرها كالحقيقة عن المنقلة نحو علم أن سيكون بكم رخصه والزائدة نحو فلما انجأ
 البشير والمفسرة ما هو بمعنى القول بالبرهجة نحو ونادينا أن يا برهجة والى بعد العلم بالمحقيقة
 والناسبة وفيما بعد الظن وجهان نحو ظننت أن لا يقوم ولن لغة الأبد في الاستعلاء ونصب
 نحو ظن انتزع الأرض حتى ياذن لي أبي وحي تقيد نوعا من التعليق ونصب إذا كان ما قبلها
 سببا منها نحو أسلمت في أذخر الحنك وأذن جوابي جزاء ونصب مستقبل إذا لم يتبعه
 في ثبوتها من مذكر فيجئ من الاستدلال في ما مع الحال أو الإحتمال فلا كقولك لن يجيء
 في ثبوت كاد في يفتي أن كبر مع العطف وجهان نحو ليئت فاذن أكرمك
 أو كاد في يفتي في غرض الفعل المضارع وهو تحت الحرف فلما ولاء الأمر لا
 وتأتي سببا في الطلب المضارع فاضيا وتنبه نحو لم يفتي بغيره ويضرب ويختص
 في صيغة سببا في الفعل المضارع ويجوز أن يفتح منفيها نحو لم يفتي بغيره

۱۴۱
 كَانَ صَارَ أَصْحَابُ الْخَطِّ وَالْقَيْنِ وَفُقَا
 مَلَفَتْ مَا انْفَلَتْ مَا زَادَ مَا كَفَا بِهَا شُكُّهَا
 مَا بَخَّ مَا زَالَ أفعال كذا ينبغي أن يكون
 مَكْجَا يَلِي هَذِينَ حَكَمَ اسْتَدْرَجَ بَدَلُوا
 دَكِرَ أَفْعَالُ تُفْعَالُ بِدَرَجَلٍ وَجَوْنُ فَاغْتَد
 هَسَلَتْ وَلَدَ وَثَانِي كَرَبَا وَثَلَتْ غَسَلَتْ
 رَافِعَ امْتَحَانِ أَفْعَالُ مَدَحٍ وَذَمٍّ يَوْمَ
 جَارٍ بَاشَدَ فَعِيَّةً يَتِيْنُ نَايَا كَدَّ حَبِيْبًا
 دَكِرَ أَفْعَالُ يَفْعَلْنَ وَثَلَتْ بُوْدَ كَانِ مَجْدَمٍ
 جَوْنُ دَرَايِدَ هَكَهْ مَنْصُوبٌ بِمَا زَاوَدَ
 خَلَتْ بَاشَدَ بَارَعْنِيْسٍ حَبِيْبٌ بِأَعْلَانِ
 يَسْ خَلَنْتْ بَارَتِيْسٍ وَجَبَتْ بِخَلَا
 بَعْدَ زَانِ هَفْلَ قَلِيْلَ اسْمِ فَاعِلٍ مُضْعَفٍ
 اسْمٍ مَفْعُولٍ وَمُضَافٍ وَضَلَّ بَاشَدَ مَطْلُوعًا
 يَسْ صَفَتْ بَاشَدَ كَرَامَانْدَ اسْمِ فَاغْلَبَ
 انْفَعَرَجَ كَوْنُ وَثَلَتْ يَزَاوَصَبَ رَوَا
 عَامِلٍ أَفْعَالُ نَسَامٍ مَعْنُوْعٌ بَاشَدَ بَدَلَانِ
 هَجِيْنِ فَاوَرَدَتْ يَسْ مَعْنُوْعٌ بَاشَدَ بَدَلَانِ
 شَدَّ بَا مَفْعَلٌ عَوَامِلُ مَعْنُوْنٍ نَصَابَةٍ
 يَخْدُ وَثَلَتْ وَكَالِبَ وَكَالِبُ صَدَقَ

نحو فَعَمَّ الْعَبْدُ أَيِ اتَّوَعَّلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَجَدَ أَخُو جَدِّهِ الرَّجُلَ ذِيْدًا فَعَمَّ مَا خَرَدَ فَاخْلُ وَاتَّوَعَّلَ
 صَفًّا لِلْفَاعِلِ وَفَعَلْ بِحَدِّهِ الصَّفْءَ بِلَا تَمْيِيزٍ وَخَالَ قَبْلَ الْخَصُوصِ وَبَعْدَ تَطْلُغَالِهِ فِي الْأَفْرَادِ
 الْمَذْكُورَةِ بِغَيْرِهِ أَخُو جَدِّهِ رَجُلًا أَوْ ذَا كِبَرٍ ذِيْدًا وَجَدَّ ذِيْدًا وَجَلَّ أَوْ ذَا كِبَرٍ وَجَدَّ وَجَلَّ فِي الْأَفْرَادِ
 الرِّبَابِ وَجَدَّ الرِّبَابِ رَجُلَيْنِ وَذَا كِبَرٍ وَهَكَذَا فِي الْبَوْلَانِ **النَّوعُ الْعَاشِرُ** أَفْعَالُ تَعَمُّ
 أَفْعَالٌ تَعَمُّ وَبَعْدَ لَسَانِ الْبَيْنِ تَدْخُلُ عَلَى الْمَثَلِ وَالْخَبَرِ وَنُصِبَتْ لَهَا عَلَى الْمَفْعُولِيَّةِ وَهِيَ
 عَلِمْتُ وَذِيْدًا وَجَدَّ بِلَيْتَيْنِ وَجَبَتْ وَخَلَّتْ لَوُظْنَتِ الشَّكِّ وَدَخَلَتْ لِهَذَا مَادَّةٌ وَلِذَلِكَ
 خَرَفِي هُوَ عَلِمْتُ ذِيْدًا فَاضِلًا وَجَبَتْ بِكَرْتِيَا وَدَخَلَتْ بِشَرِّ أَخَاكَ وَهَكَذَا سَائِرُ مَضَائِيهَا
 وَلَا يَجُوزُ لَهَا خُصْمٌ عَلَى أَحَدٍ مَعْرُوفٍ لَهَا وَيَجُوزُ حَذْفُهَا مَعَ نَحْوٍ مِنْ تَقِيْعٍ يَجْلِسُ يَجْلِسُ مَعَهُ
 صَدَأُ قَلْبِي مُرٌّ وَخَوْنُهَا أَفْعَالُ خَرَكَا عَطَى وَكَمْ وَهِيَ تَعَمُّ عَطِيَّةً ذِيْدًا وَهِيَ وَكَمْ
 جَبَّةً وَهِيَ خَيْلًا وَفَعَالُ لُصِيْرٍ كَثِيرٍ وَجَبَتْ وَدَّةً وَتَرَكْتُ وَتَجَرَّدَ مَا يَنْصَرِفُ عَنْهَا نَحْوُ
 اتَّخَذَ اللَّهُ أَبْرَهِيْمَ خَلِيْدًا وَكَذَا أَحْوَالُ الْبَوْلَانِ **النَّوعُ الْحَادِثُ عَشَرَ** اسْمَاءُ تَعَمُّ اسْمًا
 الْأَفْعَالُ وَهِيَ أَنْوَاعٌ مِنْهَا مَا يَرْفَعُ عَلَى الْفَاعِلِيَّةِ فَفَعْلٌ وَمِنْهَا مَا يَنْصَرِفُ عَلَى الْمَفْعُولِيَّةِ أَيْضًا وَمِنْهَا
 مَا يَسْتَعْمَلُ عَلَى الرَّجُلَيْنِ أَيْ **الْأَوَّلُ** فَعَلْ صَرِيحٌ أَحَدُهُمَا يَعْلَمُ فِي نَفْسِهِ وَمِنْهُمَا يَجْعَلُ
 نَسْتَجِبُ وَهِيَ تَجْعَلُ بَسْرَغٍ وَفِي الشَّرْطِ قِيَمَتُكَ وَقَطْعُ مَعْنَى أَنَّ شَرَّ عَطِيَّةٍ ذِيْدًا فَقَطْعُهَا بِهَا
 وَشَطْرُ مَحْذُوفٍ أَوْ إِذَا عَطِيَّةٌ ذِيْدًا فَهَظْ وَأَيْ جَعَلْتُ نَفْسِي نَحْوَهُ لَأَقْلُبَ لَهَا أَوْ وَدَّيْ
 وَهِيَ وَهِيَ تَجْعَلُ نَحْوِيكَ لَأَقْلُبَ لَكَ كَارِفُونَ وَهِيَ لَمْ تَمْ هَا فَعَالِيهَا مَا يَعْلَمُ فِي الظَّاهِرِ
 وَمِنْهُ هِيَ أَنَّ رَأَيْ بَعْدَ دُشْتَانِ نَحْوِ شَتَانِ ذِيْدٍ وَعَمَّ رَأَيْ أَفْرَاقًا لِقَوْلِ شَتَانِ مَا بَيْنَ ذِيْدٍ
 وَعَمَّ وَشَتَانِ رَأَيْ بَعْدَ دُشْتَانِ نَحْوِ شَرَفَانَ ذِيْدًا يَسْرِعُ وَفِي الْمَثَلِ سَرَعَانَ ذَا الْهَالَةِ
أَنْ الشَّيْءُ تَعَمُّ نَحْوُ ذِيْدٍ نَحْوُ ذِيْدٍ تَعَمُّ ذِيْدًا مَعْمُودَةً وَذِيْدًا فِي أَهْلِهَا نَحْوُ ذِيْدٍ
 وَفِي قَوْمٍ مَعْمُودَةً وَذِيْدًا مَعْمُودَةً وَفِي سَائِرِ مَفْرُودِينَ وَنَحْوُ تَعَمُّ تَعَمُّ فِي سَائِرِ
 وَفِي ذِيْدٍ نَفْضٌ وَنَحْوُ تَعَمُّ تَعَمُّ ذِيْدًا فِي تَرْفَعُهُ فِي تَحْدِيثِ عِيَّتٍ بِصَلْوَةِ اللَّيْلِ وَبَلَاءِ نَحْوِهَا
 ذِيْدًا وَفِي ذِيْدٍ مَعْمُودَةً وَفِي ذِيْدٍ نَحْوُ ذِيْدٍ ذِيْدًا لَمْ يَخْذَلْ وَأَمَّا مَا
 مَا ذِيْدًا فِي نَفْسِهِ وَجَبَتْ نَحْوِ جَهْلِ الشَّرِّ ذِيْدًا فِي ذِيْدٍ وَهِيَ نَحْوُهَا نَحْوُ ذِيْدٍ وَفِي الشَّرِّ

هناؤم اقرأ كتابه **والثالث** فهو علم خبر كنه تعالى خبر حروفهم ثم هذا كنه هاتين
ومنها اتصال كنه بمعنى انزله وتزال الاقرب ما تركوه هذا الاسماء اما لازم التعريف كراهي وبله وابهر
او لتكبر نحوها وهاها وجائز الامر من كصب وصن ومير ومن وافق فما نون نكرو وما حرم
معرفة **النوع الثاني عشر** استما خبر الفعل المضارع على معنى ان الشرط والشيء كنه
وهي فوق ولا ما وحيتما وايضا وان فيهما وما من واى وكيفنا واذا ولا جوفى اذ وحيتما لا
ما فوق واذا للزمان نحو متي تقم اقم وايتما وحيتما المكان نحو ايتما امكن اكن وحيتما مخرج خبر
واى كائنا منته نحو اى نفعنا فعند واى قضم اضم ومنما كية نحو منما كيتا ارباب فرقتا
وقيل مركبة ما من ما الشرطية والزائدة فقلب الالف الاولى هاء تحذف عن النكر او من منه
الشرطية كانه قيل لك انت لا تفعل ما اضل نفلس مما تفعل اضل ومن لدوى العفول نحو
نكر ما كرم وما لغيرهم نحو ما تصنع اصنع ومنه وما تفعلوا من خير يعلم الله واى اعم نحو ايتما
ضرب ضرب وايتما تصنع اصنع ولهذا الكلام من اخر لا تجوز بهافسة للاستفهام نحو متي
تقوم ومنه الفاعل الفاعلين وبن كذلك نحو ايتما يكون وايتما زيد ولان الاستفهام في المكان
والحال نحو ايتما زيد بمعنى ايتما هو وكيف هو بمعنى متي الاستفهام في نحو ايتما ايتما ايتما
نحو من انت ومنما الاستفهام الزمان نحو متي ايتما الى اللين في مالمية اودى يعلى وسر الين ومنه
ما مما اندر من الهيئة المشروعة فعند وما الاستفهام نحو ما هذا وموصوفه نحو مرفت بما
لك وصفه نحو ضرب ضربا ما وموصولة نحو فيه ما فيه فقامه نحو ما احسن زيد واى مثل ما الا
والهاء ومن مثل لئلا في الصفة ومن وما قد يتعاطيان المعنى فتكون فالذوى العفول نحو
والسواء وما يلحقها ومن لغة ذوى العفول نحو ومنهم من يشي على اربع واما الجوفى كنه واذا فساد
فلينها الا قد كيف لا ستم انحاء وبيع حالا وخيرا ومعدا نحو كيف ضرب زكيا اذ رجلا
وكيف انت وكيف قرئت سراج بهر انت اذ المصنوع نحو واذا اذ تجارة اولها انقصوا اليها
ع ملها انجاء ويكون نحو زجدة ثم نحو والين اذ يغشى وهي ما يضاف وانجدة ويكون للمضارع
منه بعد ما البتة وعبر نحو مرفت وذا تسبع البتة في زمان وقيل مكان وناصبها
فحدث من نحوى وسد رجب فحدث مكان وقول تسبع وندى **النوع**

ان اذ كره من
عاه انفس كنه
ولا تخفى في هذا الجواب
بسته او من ان من كنه فادان
الهاب ونحو قوله في اى حده منى
فعل لا تخفى ان اذ الحرف وقال البز
مكان وقال رجب فادان
بدر نحو من استغنى ويخلى
دارا او نحو اذ هو اذ
كذات نحو كذا اذ
الوكى اى كنه
نحو اذ هو اذ
نحو اذ هو اذ
نحو اذ هو اذ
نحو اذ هو اذ

زيد طيب البؤه ومن العوامل القياسية اسم الفضيل نحو ما لا يزال أحسن في عينه الحكيم
 منه في عين زيد وهذا نبرأ طيبا **الشمس** الصنف وهو كل اسم نسبة شيء
 جرة بتقدير لازم أو في شيء لمجرد مضاف اليه نحو هذا غلام زيد وخاتمة فضة وضرب
 وفد يقع الفصل نحو يد تملك تبرا حور وهذا غلام فلهذا **الشمس** كل اسم بهم فدرهم
 واحد الأشياء الأربعة السنين ونون التثنية وشبه الجمع والأضائة وهي مضافا منكر أو يفتح
 المصوب مجيء نحو حشر بطلاننا وموانى بمتنا وحشر في زمانه وعسلا وفد هذا الثالث
 التماسية فثبت **العامل** المعطى قد بان وأما معنوى وهو معنينا معنير رفع غير المبدأ
 والخبر هو ثمة وعن التماسية الجواز نحو ضرب بقتربان ومعنير رفع المبدأ والخبر وهو
 تجرؤه عن العامل للفضية لا سنا نحو زيد قائم فزيد مبتداء وعامله تجرؤه عن العوامل
 للفضية لا سنا القيام اليه قائم خبر وعامله التجرؤه عنها لا سنا

الزيد نحو ما قائم لزيدان وقائم الزيدان فقامته

مثال بربدا وعامله التجرؤه لا سنا

لزيد معنى بالعوامل

الفضية هنا

ما

لا يكون ذاكرة

قد خرو هذا بحسبك

ويحسبك هذا والحمد لله وهذا

خلاصة ما أوردناه وهو جرة مما لا يدخرون

لبؤه فوقع فيه عال ولا يكون لشل

هذا في عمل العايات

تمت

هذا هو العامل المعطى قد بان وأما معنوى وهو معنينا معنير رفع غير المبدأ والخبر هو ثمة وعن التماسية الجواز نحو ضرب بقتربان ومعنير رفع المبدأ والخبر وهو تجرؤه عن العامل للفضية لا سنا نحو زيد قائم فزيد مبتداء وعامله تجرؤه عن العوامل للفضية لا سنا القيام اليه قائم خبر وعامله التجرؤه عنها لا سنا

144

Abstract

حاشیہ: ۱۰

ریختن قند در قنداق

بہاؤ اللہ کے لئے جان و مال قربان کرنا

غیرہذا کی صورت میں فساد و فحشاء کا رواج ہوگا۔

ان کان قریب سے بکریج فالجواسا آندہ خانہ
قبل الحکم و خارج بعد حکم فیروز شاہ صفوی و جرت
کتاب مستقیم

آفتاب انصاف بنامی حدیثی حیات بقدر تو بود
بجز دلف و این بهر حال انصاف است از انصاف

والله اعلم بالصواب

[illegible]

بازنست با وجود این که در این کتاب
فصلی در مورد سبب و اثر است

(Faint handwritten notes)

پیشانی کی حالت

فقد استقرت على هذا الرأي، وقررت ان لا اكتب
في هذا الموضوع، بل اتركه لغيري.

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

فقد استعملوا في هذا العمل ما كان من قبلهم
في العمل به من قبلهم

جس کے لیے جو کہ اس کی طرف سے

[illegible]

مخوما جاء في زيد لكن بكر جاء وليس للفقير ومعناه طلب حصول الشيء سواء كان ممكنا أو مستحبا
فالممكن نحو ليت زيد فاعل والمستمع نحو ليت زيد طائر وقول الشاعر ليت الشباب يعود لنا
يومنا فيه خير مما فضل المشيب واجازا الفراء والكشاف ليت زيد قائما بضم الجيم من لكن لفظ
اجرمه مجرى قمتي والكشاف بقدير كان ليت زيد كان قائما فاعله في المثال المذكور
حان عند الفراء وخبر كان عند الكافي فاعل للترجي وتعمل في الممكن فقط نحو لعل الناس
فرس فيسرتج للعبا وشذا البحر بها نحو لعل في المغوار ومنك قريب النوع الثالث حرفان
ترفعان الاسم فيضيان الخبر وهما ما ولا المشبهتان بلين من حيث المعنى والعمل نحو ما زيد قائما
ولا رجل افضل منك والفرق بينهما ان ما تقع الحالت بخلاف لا فانه للتعقيد وقيل لتقريب الشبهة
ويدخل على المعرفة والكثرة بخلاف لا فانه يدخل على الكثرة فقط ويختص دخول الباء على خبر
مدون لا نحو ما زيد بقايم النوع الرابع حروف تضب الاسم فقط وهي سبعة هي
الواو والياء مع نحو حيث زيد وان كذا بضمير متصل اجازا الرفع والنصب نحو حيثما افاد
وزيدا والاعتين انصب كما مر ومنها الا للاستثناء في كلام موجب نحو جاء في القوم الا ذاك
ون كان في كلام غير موجب ان النصب والرفع لكن الباء اوضح نحو ما فعلوه الا قليلا والاول
فزيد ومنها يا نحو يا عبد الله يا يا نحو يا عبد الله يا يا نحو يا عبد الله يا يا نحو يا عبد الله
والهمزة مفتوحة نحو عبد الله وهذه الخصال الثلاثة ويضبن اذا كان النادى مضافا
عرفت ومضد زمانه نحو يا خير من زيد يا غي معين كهول الاخوة يا ربنا خذ بيدنا والفرق
بينه وبين الخصال البعيد والمتوسط والقرين وان اخوانها واباؤها وضعتا لزيد
جند في وضعت لزيد والمتوسط والهمزة للترتيب النوع الخامس حروف تضب
تفعل مضاع وهي ثمانية حرف ان وتقم ان الناصب وتعمل السفل في ما ويدا
تضد ويختص زمان لا سفل نحو اريد ان تقوم اي قيامك ولكن ومعناها هاتفة

المستقبل مع انك قد تحولت من ضيق الدنيا الى الفرح والسرور لان الله تعالى قد وثقه

فَرُؤَيْتَ لِمَسْ كَمَا فَيَكُونُ لَنْ يَلْقَى الْآبِدِي رُؤَيْتَ لِلْعَلِيلِ وَمَعْنَا أَنْ يَكُونَ مُقَابِلَ سَبَبِنَا

المابعد نحو اسلمت كي ادخل الجنة فيكون الاسلام سبباً لدخول الجنة واخرى الجواب

والجاء كما اذا قيل لك انا اسلمك ففقدت اذن اكرمك وانما وقعت بعد الفاء والواو فيهما

كذلك حبيب المصطفى صلى الله عليه وآله وسلم قد ذكر في كتابه في فضائله ما قبلها و

الغضب لان الغضب مع الفاحش لما كان مفيداً فيستفاد من غير الشكر في خوف العطف فكما قيل

معتمد على ما قبله، ويضبط الفعل المضارع بما قبله من حيث هو حرف وحي واللام والواو

الحال واواجم والعلل بنو بيلديتيا التشدهى لامر الهى ليعو واسفها وللمى وللمر

کتاب: سرگسی از چل چل و حسن میری و لا یوموت فی الحقیقۃ

وَمِنْهُمْ مَنْ يَخُفُّهُمْ أَمْثِلَ الْغُلَامِ لَا نَفْسَ لَهُ

الرجلة الثامنة هي امته تحدر من الامشاج الاثنا عشر وهذا السالك فتحققوا وليتدبروا عند ذقور

الانزل بنا فضيلة من امثالها ليكن منك فزود فاصابنا بالخير مثا النوم اليست

میر و فی تجزیه نفع از اسباب و هو خمسة الحرف اتم اغلب المصنوع ما ضیا و فیه خیر

الرضية في المارة وما مثلها في قلب المصراع الى المصراع وفيه لكن مختصرا

بأشهر ونفى العمل في الزمان الماضي الى زمان الحال فليس في فعل ولا في قول

ثم زيدوا في غنائمهم بحقيق النعم ولولا ليلوا ستمر وعدا النفع من المصلحة الى وفاء

لا أحببوا تقوى الله ولا يفتقروا لغيره واستمروا على الدعاء من المسألة إلى الله

الاجتماع لان زمانه و مكانه و افراد او مشخص است اما بگو حذف فعله كنند؛ نديد و لا

ما بعد انشد لان صلوات قربان علیک ما فانیات من ابد الغد و باضم فیما بین التوفع کما

فصل پنجم در بیان احوال و اوضاع این شهر

[illegible]

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

آئی نیچے لڑکوبہ ہرگز نہ ہو کہ وہ اس کی اصلاح دے

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

الآخرة لا تترك في مكان ولا في جهة
للتعليل ومنعنا ان يكون نايقله سبباً
لام سبباً الدخول الجنة واخرجك الجواب
لك واذا وقت بعد انما والواو فيهما
اذا الوقع لاجل انما بعد ما قلنا

بِقَوْلِهِ لَنْ تَرَانِي يَا مَوْعِنِي وَهُوَ لَا يَرِي فِي التَّنْبِيهِ
فَرُوبِنِ لَيْسَ مَعَكُمْ فَيَكُونُ لَنْ يَلْقَى الْإِبْدِي فِي
لَمَّا بَعْدَ مَخَاسِلُ كِي أَدْخَلَ الْجَنَّةَ فَيَكُونُ الْإِسْ
وَالْجَزَاءُ كَمَا أَقْبَلُ لَكَ إِنَّا أَعْلَمُ فَتَقُولُ أَدْنَى كَرَمِ
كَوَالْتِمَاسِ الْمَوَافَقَةِ الْإِسْلَامِيَّةَ فَادْنَى كَرَمِ

سند من غير المنكر في حرف العطف فكأنه
 ما ان بعد منه حرف وهي حجة واللام واد
 واللام والهي والحق والانسفها والتمنى والسر
 ولا الرمنل او تعطينى حتى ولا تأكل السمك
 اعنه بران يقين

النصب لان الفعل مع الفاعل لما كان مفيداً
معمداً على ما قبلها ويضبط الفعل المضارع بـ
المان واداء الجمع والفعل في جوابه لا شيء التثنية
شأنه سرته حتى ادخل البلد وجناتك الكثيرين

ولا تطعوا فيه فيحل عليكم عصبه وما غلبت عليه
على معطر أو أنفا، بالجملة الأولى سبب لإنشاء
وهل أمالك فتجيب وليتقى عند ذنوبه
فقد فاضلنا بالخير من النوح السبب
أمر أغلب الضاع ما ضاع وبقي فيه نحو

١٠٠
 و معناه في الجملين يعني ما تأتد كيف تحذر من
 الجملة الثانية اي اذنع تحذر من الامناع الايمان
 الانزل بنا فصيلتين امثالك ليكن منك من
 يرو في تجرته نفعنا امناع وهو خمسة احواف

نتاح الى الماضي وثيق فيه لكن يختص بشا
 ن الحال فلا يفتي بغيره ولما لفتي قد فعل تقول
 لا يلزم استمر وعكس الفتح من الماضي الى وقت
 غير ما استمر وحدث الفتح من الماضي الى وقت
 قاتل كذا فحدث فعل كذا فحدث فعل كذا

الرضا في هذا من المشا مثلها في طلب
 باسمه ونفى النحل في الزمان الماضي في هذا
 ندم زيدا ولم يغفل ندمه في عتبه الندم وقر
 لا حب وقنود ندم زيدا ولما يفتنه ندم ولا
 الاختيار لأن زمانه من زمانه زاد وما في

[illegible]

لما ينفع الله لان صل له فربما نزلت ما فيه
 من نفع له فله ان يدخل في الجوارح في

۱۵

جملہ ان لوگوں
 جمع خلیفہ آہ و ستیہ
 جہاں کا جہاں نہیں لایا
 آج سے ہمارے خلیفہ تھے
 دیکھتے تھے، تھے آقا، خورای تھے جمع
 ہاں لایوں، نہ لایا، تھے مسلمان، تھے عرب، تھے
 کچھ، کچھ، تھے، تھے، تھے، تھے، تھے، تھے
 تھے، تھے، تھے، تھے، تھے، تھے
 تھے، تھے، تھے، تھے، تھے، تھے
 تھے، تھے، تھے، تھے، تھے، تھے

[illegible]

فہمی فیسیں ترمذیوں سے وہی غرہ ہستہ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

معنی نہ بخوریں مذکورہ من غیر ذلک المعنٰی این الاحزین کہ

[illegible]

[illegible]

والمعنى به انهم لم يدر ما كانت
عنه من الخوف والغيرة على الله الخوف والغيرة
والاستخدام والمضرت ولا ساء
الاشياء والموضوعة
مضرة

اعلم ان مفتون بها تفرضا الغاية بذكره فيجوز

محمّد زکریا خان
مفتی و علامہ اہل علم

عین العصفی، مثلاً الامور الذی فیہ الذی

میں جو حضرت و ہشتاد و نواں اور اسی کے ساتھ
 اذکار و سحر و توسل و خروج و دیگر عروج و انوار

المصارع فان لم يجر فاما ان يجره وتقع البيعة في

بسم الله الرحمن الرحيم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِكْرًا لِّعِبَادِنَا
وَأَمَّا الْبُرْجَ فَقَوَّيْنَاهُ لِمَنْ شَاءَ

المجلس الأعلى للدراسات الإسلامية

الحمد لله الذي جعلنا من عباده المخلصين

کی اطلاع دینا چاہیے۔

فمن غاب عن الصلاة في وقتها لم يتركها

[illegible]

مختلفہ اور
مختلفہ اور

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
النبينا والهادي

[illegible]

حكاية حال ما فيه نحو وكبهم باسماء ذراعيه بالرضيد فانه عمل لرضيد وان كان الاسم الفاعل التثنية في الماضي معنوا الضمير التثنية اضيف اليه نصب بفعل مفتددا عليه اسم الفاعل

يُخَوِّدُ عَلَى غَيْرِ ذِيهِمْ أَمْسٌ وَيَشْتَرِطُ أَيضًا أَنْ يَغْبِرَ اسْمُ الْفَاعِلِ عَلَى الْبَدَلِ وَأَوْ ذِي الْحَالِ أَوْ الْمَوْصُولِ

الموصول أو المفعول به والمفعول الثاني هو ما قبله من قوله تعالى وجعلناك

فَضْلُ طَبِيعَتِهِمْ وَأَقَامَ الرُّبُودَيْنِ وَمَا قَامَ الرُّبُودَيْنِ وَأَعْلَمَ أَنَّهُ إِذَا دَخَلَ الْأَرْضَ عَلَى الْمَلِكِ لِيَدْعُوهُ

الجميع منكم والى الله الاستعجاب فلو مررت به لاحتجاب ابوه زيد الان وعندها اذ لمصر وما وضع منه

للبيات المحض بفضو في صديق وعالم وحزير مثا ما ليس للبيات العز في اعمل والشرط المند

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَضْرِبُونَ خُمُومَ الْإِيمَانِ وَنَدَى الْفِتْنَةِ الْإِيمَانِ وَغَدَاؤُكُمْ رَحِمَ الْفِتْنَةِ وَ

منہ مثل معروہ فی العلم والشرائط بقول الزید صا، ابن عمر والزید صا، یوں ہے اگر ان لوگوں نے

وَقَوْلُ الرَّبِّ لَهَا الصَّابِرِينَ فِي الرِّبَايَا لَمْ يَصْبِرُوا عَنِ الْإِنِّ وَأَقْلَامُ بَنِي إِسْرَءِيلَ

عليه السلام ورجل من بني اسرائيل يدعى العريش مع من سمعوا من بني اسرائيل

وَمَا يَكْفُرُ لَكُمْ وَيَعْتَدِلُ عَلَيْكُمْ وَلَا يَرْحُمُكُمْ وَلَا يُثَبِّتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَلَا يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ لِي خَلِيفَةً مِنْ أَنْفُسِي ۖ فَتَقُولُونَ أَيُّكُمْ يَرْثُ عَنْهُ ۚ فَأْتُوا حَتَّى تُسْمِعُوهُ ۚ قَالَ اللَّهُ ثُمَّ إِنَّ خَلِيفَةً مِنْ أَنْفُسِهِمْ بَاقِيَ ۚ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ الْكِتَابَ فَتَكْفُرُونَ

فندوة وزعامه ولشرفه ما اشتهر طوفانها الشهي من كونه بمثل الكمال والاشفاق

فَلَمَّا تَعْلَمَ أَنَّ نَفْسَكَ تُغْوِيكَ إِلَى الْمَعْتَدِ إِذَا كَانَ مَعَكَ الْإِسْلَامُ

فانصرفوا نحو زنا المضرب فمضربه لان وقتا ان افسر بشرط ايمن ان يعبد علي ما اعبد عليه

الشيخ الفاضل في الدين والعلوم

وَقَدْ كَرِهَ اللَّهُ الْمُشْرِكِينَ أَفَلَا تُفَكِّرُونَ

سبحان من لا يلهي عنه شيء وهو الذي جردناك من الدينار والدينار

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

۱۰۰

الشيخ محمد بن عبد الله

وہی ہے جو ہمیں بتاتا ہے کہ ہم نے کیا کیا ہے۔

وَشَكَرُوا الْيَمِينَ وَحَمْدًا

1955

۱۶۸۴

میں نے فریاد کیا تو

میں نے اس کی طرف اشارہ کیا۔

مجلس شورای اسلامی

اذا نحن مثل قدوة

انسان پر یہ طبعی اثرات

کیل کا ذہن الف

بسم الله الرحمن الرحيم

من غنم البقر من ذوات النواك

زیریں علم و فنون

دوباره بنویسید

10

مفتی محمد رفیع

[illegible]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[The page contains dense handwritten Persian script in Nasta'liq style, which is mostly illegible due to extreme blurring and slanting.]

میان نید و فایم که گشت حکایت و ابعد از آن ادراک از نسبت بر وجه احباب طالب
چرا به حبش خود نه میزد که مورد عذر و عیبت و قیاس می کرد
حاصل شود پس هر صدیق موقوف باشد بر تصور محکوم علیه تصور محکوم و تصور نسبت حکایت
لیکن هیچ کدام از این تصورات ثلثه در زوایا دل تحقیق جز تصدیق نیست بلکه شرط تصدیق

است فصل بدانکه تصور بر دو قسم است یکی آنکه در حصول و نه احتیاج میباشد بطور
چون تصور حرات و سردی و قساوت و نعلیت و مانند آن را اینقسم را تصور ضروری و بدیهی خوانند
دوم آنکه در حصول و نه احتیاج باشد بطور و مگر چون تصور طرح و سبک و حر و امثال آن و این

دویم تصدیق نظریه که محتاج باشد بنظر و فکر چون تصدیق اینکه صنایع موجود است و غیره

۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

و چون که صدیق بانکه از معتبر است با صدیق بانکه غیر معتبر است حادث است بمعنی
که اگر معتبر از غیر معتبر است و این با صدیق بانکه حادث است حاصل میشود که

[illegible]

بمقتضی این که ایشان در کتابت خیرات الحیاج نظر و فکر می باشد **فصل** در بیان

122

۱۲۲

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

سترانگه جزو دارد و از جزء دلالت در آن بر جزو معنی مقصود دلالت ندارد چون عید است که
 انگه جزو دارد و از جزء دلالت بر معنی مقصود لکن دلالتش مراد نباشد چون حیوان خاص
 که مخرج اسانی باشد فصلی فقط مراد بر سه قسم است اول تکلمه و اولی غیر که اگر
 معنی فقط مراد باشد یعنی حدیث از آنکه هر چه حکم و احکام باشد از این قیاس
 خوانند و از نحو و فکریند که معنی و فکری است پس از این است که صاحب از آنکه
 حکم و احکام خوانند و از این قیاس از کلمه که در آن خود را خوانند اگر صاحب از آن
 که خوانند فصلی فقط مراد بر سه قسم است اول تکلمه و اولی غیر که اگر
 معنی فقط مراد باشد یعنی حدیث از آنکه هر چه حکم و احکام باشد از این قیاس
 خوانند و از نحو و فکریند که معنی و فکری است پس از این است که صاحب از آنکه
 حکم و احکام خوانند و از این قیاس از کلمه که در آن خود را خوانند اگر صاحب از آن

اوسط اگر حل یافت در بر صفره نیاز
وضع بکبره گرفت شکل نخستین شمار

حاصل بعد دودویم وضع بهر دوستیم
رایع اینکال در عکس نخستین شمار

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين

وی یعنی قضیه ششم بر صده مر جیه باشد و اصغر دوازدهم نیز شود و اگر وی یعنی قضیه

مسئله: اگر کلیه باشند، احکام از وسط با صغر می باشد و مقتضای این صغر، شکرتا نامیده باشد.

و کہ ہے یہی کتب ضروریہ فی حقہ و فی حقہ اسناد و احادیث و کتب فروع و کتب

یاد ویم عوجیه خربه صغریه یا عوجیه دکیه کرکے نیکی خرب باشد یا نیم عوجیه دکیه صغریه باشد

انکیت کہ نتیجہ ثابتہ کلیہ باشد چہ از موجہ خرمیہ صغری یا سالبہ کلیہ کہ نتیجہ سالبہ

نابند پس شکر دایم هم محو و اربع است و شرط شکر آنکه آن است که مغز را بین و می نماید چنانکه

جوبه سبب یعنی یکی مرجه و دیگر سالیه و کمره و کتیه باشد و ضرب منتهی این شکل از خفیه

میں نے یہ سب کچھ لکھ کر اپنے عزیزوں کو بھیج دیا ہے تاکہ وہ اس سے فائدہ لیں۔

فصل در بیان سبب و علل وقوع این بیماری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نموده و در این کتاب به شرح آیه است چهارده و سه به جزیه و غیره و این کتاب

کہیے تھیں یہ مرنیہ نبیؐ کا کہنے جتنی باتیں وہ پیر پیت پر بے بیانی

پیرایہ : یہ نیاں کراہیدہ انجونیئر و ماسٹر ڈیگری ہونگیاں۔ ان کے لئے کھنڈی مہیجہ

آن دو عتقانیان و یکجا خدای تعالی و شش اسفند است و نیز یکجا به حوت اسفند است و نیز یکجا به

۱۔ کہ نبی پر سحر ہے۔ جو جہیل قوم نے جبکہ کلمے درج ذیل پڑھ کر

وچہرہ بہت زیور و چہرہ رنگت بن کر کے رہی ہے۔ منہ پر دھڑکے ہوئے ہونے سے

نہایت سے خوشی کے ساتھ کہہ رہے تھے کہ یہ تو ایک نیا ہیرو ہے۔

وہاں سے آکر کھڑے ہوئے۔

مجلس شورای ملی

وہاں پہنچ کر اس نے اپنے دوستوں کو بتایا کہ میں نے ایک نیا مکان خریدا ہے۔

[illegible]

... ..

1000

Abstract

[illegible]

۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

وہاں سے لے کر آج تک ہر لمحہ میں
میرا دل تیری طرف ہی رہا ہے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

هذا الكتاب قد اقره

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible]

الفصل في ذكر الأسماء

142

دخول فلان والسين سوف والجر فمخوف ضربه في صيغته سوف يضرب ولريضه والضرب
 الى الماضي والمضارع وكونه امر ونهيا واتصالا الصائر البازة المرفوعة نحو ضرب ونام الثالث
 انت كنه نحو ضرب ونون التاكيد نحو ضربت ون كل هذه من خواص الفعل ومعنى الانجذاب ان
 يكون محكوما به كالحجر وليقفعلا باسمه ضله وهو المصدر لان المصدر هو فعل الفاعل حقيقة وحده
 الحرف انه كلمة لا بد له على معنى في نفسها بل في غيرها نحو من فان فعنا الابداء وهو كذلك غاية
 بعد ذكر ما يفهم من الابداء كالنصر والكوفة كما تقول سر من البصر الى الكوفة ونحو ان
 الاحتجاج لا بد وان لا يقبل علامات الاسماء والعلامات الاضمار والحرف في كلام العرب فوالله
 كالنطين الاسمين مخون في نذر او فعلين مخونين ان ضرب بعض بلا واسم وفعل اخر في الجحش
 وجمليتين نحو ان جاءني زيد فاكومه وخير ذلك من القوائد التي سبقت في تعريفها في القسم الثالث
 وليست حرفا لقوسه في الكلام حرفا لانه ليس بمقصود بالذات مثل المسند المسند اليه الفصل
 الثالث في كلامه لفظ ضمن الكلمتين بالاشياء والاشياء بالاشياء كالكلمتين في الاخرى بحيث تشيد
 المخاطب فائدة منه يصح ان تكون عليها نحو قوله زيد فاعلم ان الكلام لا يحصل الا من اسمين مخور
 فانه يشتمل على اسمين او فعلين او مفعولين او لا يوجد المسند المسند اليه معا
 في شيء فانه لا بد ان يكون له ما وان قبل هذا ينتقض بالبناء نحو زيد فلما حرف البناء فام مقار
 له هو وحدث هو بعد قد ينتقض ببناء فانه امر غافل مقدم فلا تشرع في الاقسام الثلاثة
 المرفوعة من القسم الاول في الاسم وهو من تعريفه وهو بنفسه على قسمين عربي وسبق
 فلنذكر احكامه في بابين **الباب الاول** في الاسم العربي فيه مقدمة ثلث مقاصد
 في المقدمة تسمى ثلث صور **فصل** في تعريف الاسم العربي هو كل اسم يجمع بين
 بشبهه لا بد من تحريف الفعل مضمون مركبا من مخون في زود لا زيد وحده نعم التاكيد
 ولا هو بل مسند له فيكون ثلثه فممكن وحكمه في مختلف حروفه بخلاف العوامل الغريبة
 لفظ محو في زود ينشد مرد بن زيد ونذير بن نحو جاءني موسى وديت موسى وعمر بن موسى

انظر الى هذا
 ادم على ما كانه واسمه
 بالحق له وقته هو وسيله الى الله
 الابن بدين وضع اليه هو وقته فاعلم ان الله
 يرض عن كل من يرضى به في كل وقت
 لم يحصل ان الذي يكون الاستيعاب في كل وقت
 فرض على سبيل الله في كل وقت
 الباطن وان كان في كل وقت
 في سبيل الجواب في كل وقت
 في جميع الاحوال في كل وقت
 ذلك وعلى ما ينفع في كل وقت
 بتمام اليه في كل وقت
 ان لا يتغير ولا ينفع في كل وقت
 لا يتغير ولا ينفع في كل وقت
 اوقات الصلوة وحسن في كل وقت
 نفس العالم فانه في كل وقت
 المذكو في كل وقت
 يفسحها وما في كل وقت

الفصل الأول

١٨٣

والأعراب ما يخلط من الحرفين كالفجر والفتحة والكسرة والواو والياء والالف والعرب الاسم
ثلاثة أنواع رفع ونصب وجر والعامة ما يحصل به رفع ونصب وجر وحذف الأعراب من الاسم هو الحرف الآخر
مثلاً تكلم تخوفاً زيد فقام عاملاً وزيد معرباً والضمه العرب والالف محله الأعراب علمه أنه لا معرب في
كلام العرب لأنه لا اسم لممكن بالفعل المضاع وسيجيء حكمه في القسم الثالث انتهى الفصل الثالث
في أصل الأعراب الاسم وهو تعاضد الأصناف الثلاثة أن يكون الرفع بالضمه والنصب بالفتحة والجر بالكسرة
ويختص الاسم المفرد منصرفاً للفتح وهو عند النحاة ما لا يكون آخره حرفاً نوناً أو واواً أو ياءاً
الفتح وهو ما يكون آخره واو أو ياء أو قبلها ساكن كدلو وطير والجمع المكسر منصرف كرجال تقولون
جاءت زيدا ودلو وطير رجالاً ورايت زيدا زيدا وطيراً ورجالاً ومررت بزيداً وددلو وطيراً ورجالاً
الثلاثة أن يكون الرفع بالضمه والنصب بالجر والكسرة ويختص بالجمع المثنى والجمع المذكر
جاء في سلمة ورايت سلمة مررت بسلمة الثالث أن يكون الرفع بالضمه والنصب بالجر والفتح
بغير منصرف كمررت بزيداً ومررت بزيداً ومررت بزيداً ومررت بزيداً ومررت بزيداً
بالثاني ويختص بالاسماء الستة مكررة واحدة مفتحة الهمزة المتكلمة وهي اخول وابول وجول وهول
وفول ودول والقول جاء في ذلك أيضاً خاله مررت به خاله وكذا ابوك الخ ليس أن يكون الرفع
بالالف والضمه بالجر ما ياء المفتوحة ما قبلها ويختص بالاسماء الستة مكررة واحدة مفتحة الهمزة
تقول جاءني لرجل كلاًهما واثنان ورايت رجلاً رجلاً واثنان واثنان ورايت رجلاً رجلاً واثنان واثنان
أن يكون الرفع بالضمه والنصب بالجر والكسرة بالثاني واثنان ورايت رجلاً رجلاً واثنان واثنان
ويختص بالجمع المذكور المذكر وثنان ورايت رجلاً رجلاً واثنان واثنان ورايت رجلاً رجلاً واثنان واثنان
وريت مسلمين وعشرين رجلاً واولى ما ريت مسلمين وعشرين رجلاً واولى ما ريت مسلمين وعشرين رجلاً
نفسه مكسرة ونون الجمع مفتوحة براءت ياءاً مفتحة نحو جاءني عشرة رجال وسكنوا
الساكن يكون الرفع بالضمه والنصب بالجر والكسرة ويختص بالمفرد وهو
ما حروفه قصرة كعصى بفتح السين وفتحة التاء مفتحة الهمزة مفتحة الهمزة تقول جاءني
العصا وعصى ورايت العصا وعصى ومررت بعصا ومررت بعصا ومررت بعصا ومررت بعصا

الثاني في أصل الأعراب
الاسم من حيث هو الأصل في جميع الأعراب من حيث هو الأصل في جميع الأعراب
انما الأعراب بالثلاث ولفظها في جميع الأعراب من حيث هو الأصل في جميع الأعراب
أشبهت ما نوهي في جميع الأعراب من حيث هو الأصل في جميع الأعراب
رضاء بالفتح والياء بالاسم والياء بالاسم والياء بالاسم
ويجوز أن يكون الرفع بالضمه والنصب بالجر والكسرة
والفتح وهو ما يكون آخره واو أو ياء أو قبلها ساكن كدلو وطير
الفتح وهو ما يكون آخره واو أو ياء أو قبلها ساكن كدلو وطير
جاءت زيدا ودلو وطير رجالاً ورايت زيدا زيدا وطيراً ورجالاً
الثلاثة أن يكون الرفع بالضمه والنصب بالجر والكسرة
جاء في سلمة ورايت سلمة مررت بسلمة الثالث أن يكون الرفع بالضمه
بغير منصرف كمررت بزيداً ومررت بزيداً ومررت بزيداً
بالثاني ويختص بالاسماء الستة مكررة واحدة مفتحة الهمزة
وفول ودول والقول جاء في ذلك أيضاً خاله مررت به خاله
بالالف والضمه بالجر ما ياء المفتوحة ما قبلها ويختص بالاسماء
تقول جاءني لرجل كلاًهما واثنان ورايت رجلاً رجلاً واثنان واثنان
أن يكون الرفع بالضمه والنصب بالجر والكسرة بالثاني واثنان
ويختص بالجمع المذكور المذكر وثنان ورايت رجلاً رجلاً واثنان
وريت مسلمين وعشرين رجلاً واولى ما ريت مسلمين وعشرين رجلاً
نفسه مكسرة ونون الجمع مفتوحة براءت ياءاً مفتحة نحو جاءني
الساكن يكون الرفع بالضمه والنصب بالجر والكسرة ويختص بالمفرد
ما حروفه قصرة كعصى بفتح السين وفتحة التاء مفتحة الهمزة
العصا وعصى ورايت العصا وعصى ومررت بعصا ومررت بعصا

في الهمزة ونوعها

١٨٥

الضبط والفهم والجزء بتقدير الكثرة ويختص بالمنفرد وهو ما اخذ به مكسور ما قبلها كالفاضة تقول
 جاء في الفاضة ورايت الفاضة ومرتب الفاضة التامع ان يكون الرفع بتقدير الواو والضبط والجزء
 لفظا ويختص بالجمع المذكور التامع فانه ياء المتكلم تقول جاء في مسلي اصله منسب لجمع الواو
 الياء في كلمة واحدة والاولى منها ساكنة فقلب الواو ياء وادغم الياء في الياء وابدلت الفة بالكسرة
 مناسبة للياء اصلها منسلي ورايت مسلي ومرتب مسلي الفصل الثالث الاسم العربي على نوعين منصرف
 وهو ما ليس فيه سبب من الانسبا الشعنة كزيد ويسمى متمكنا وحكما ان تدخله الحركات الثلاث مع
 مثل ان تقول جاء في زيد ورايت زيدا ومرتب زيدا وغير منصرف وهو ما فيه سبب من الانسبا
 الشعنة او واحدة منها تقوم مقامها والانسبا الشعنة هي العلة والوصف والتأنيث والمعرفة والجمعة
 والجمع والتركيب ووزن الفعل والالف والنون الزائدان وحكما ان لا تدخله الكسرة والنون ويكون في
 موضع آخر مفصولا كما مر اما العلة فهو تغيير اللفظ من صيغة الاصلية الى صيغة اخرى وهو على كثير
 تحقيقا وتقدير فلا يجمع مع وزن الفعل اصلا ويجمع مع العلية كغيره ووزن يجمع مع الوصف كمثل
 مثلث واخر جمع اما الوصف فلا يجمع مع العلية اصلا وشرط ان يكون وصفه في اصل الوضع فاقول
 وادغم منصرف وان صا السمين للجنة لاصلها في الوصفية وادغم في قولك مرتب ينصرف وادغم
 منصرف مع ان فيه وصفية ووزن الفعل العلة الاصلية في الوصف اما التأنيث بالتاء فشرط ان يكون
 علة الكلمة وكذا المنسوبة كزينة التوث المعنوية ان كان ثلاثيا ساكن الوسط غير اعجمي يجوز صرفه في
 وجود السبين كهند لاجل الخفة والايحى منعه كزينة وسقروماه وجود التأنيث بالالف
 كجبل والممدودة كجاء مع صرف البنة لان الالف قائم مقام السبين التأنيث ولزومها المعرفة فلا
 يعتبر في منع صرفها الا العلية وتجمع مع غير الوصف اما العلة فشرط ان تكون علة او الجملة
 وزيد على ثلثة حروف كابرهم وسميلا او ثلاثا متحرك الوسط كقمر فليجاء منصرف لعلة العلية
 بجية ونوح ولو ط منصرف لسكون الاوسط اما ان جمع فشرط ان يكون على صيغة منتهى الجموع وهو
 ان يكون بعد لف الجمع حروف متحركة كساكنة وابتا وثلثة حروف او سطحا ساكن غير فاعل
 ثلثا كصاييم فصيلا فله ورايت منصرف فان سببها التاء وهو ما فيه في مقام السبين الجمعي

نحو
 انما ان ياء
 زيدان منصرف فليكن
 لا يخل في الانطباع مع
 لا يخل في الانطباع مع
 ثماني حتى كان اختيار التأنيث
 والخرج الى الآخر فلا ياربك
 على استناد وكما ينبغي
 فمن ان قبل ان يصير ما
 الى البداخي من غير
 الامور والفسخ الى
 الاوقات واما الخياط
 الجند والادع وصاحب
 من الكسلان والسطح
 قبل في الحكمة الفارسية
 ان ياربك ما ريد منها
 جان وويليان نند
 فاعلم الصاحب الصا
 اهله الفيلسوف في
 حتى لو توخا الكتاب
 مع طهارة وليفني
 ونسب الحاشية لا عند الضرورة
 لان من عاينهم ان

وَالْمَرْفُوعَةُ مِنَ الْأَكْمَرِ

14Y

[illegible]

فما ألتما الحجة

41

وسوى مساواة وحاشا عند الاكثر كان محجرا عما انحوجاء في القوم غير زيد وسوى نريد وحاشا
نريد واعلم ان اعراب غير كاعراب المستثنى ان تقول جاء في القوم غير زيد وغير حار وجاء في احد
غير زيد واعلم ان لفظ غير موضع الصفه وقد يستعمل للاستثناء كما ان لفظ الامية صوغه لا

وفقد تستعمل للصفاة كما في قوله تعالى لو كان فيهما الهة الا الله لقد فسدناكم وكننا افولك لا اله الا الله القسم التاسع خبر كان واخوانها هو السند بعد دخولها من كون نبي من اهل الفاروق كبر

البسائط الا انه يجوز تقديمه على اسمها مع كونه معرفة بخلاف ثم نحو كان الفاعل زيد القسم العاشر

بِسْمِ اِيَّاهَا هُوَ الْمُسْتَدَالِي بِعَبْدِ خَلِيٍّ اِيَّاهَا نَزِيدًا فَاتَمَّ الْقِسْمُ الْحَادِي عَشَرَ الْمُنْتَظَرُ بِاللَّيْلِ الْفَنِ

الجنس وهو السند اليه بعد دخولها في النكاح فمما ينبغي الاقدام بجعله في الدار و شايها به ونحوها

عشرین روزہا فی الکیس دان کان من بعد لا نکرہ مفردہ یعنی علی الفتح نحو لا یرحل فی النار دان کا

مظربا معرنة وانكره منصرفا بين الاكابر فروعها ويحبس تكريرا لامع الاسم الاخر بقول الانبياء

الدَّارُ وَالْآخِرُ وَلَا يَفْهَرُ مِنْهَا رَجُلٌ وَلَا امْرَأٌ وَإِنْ سَلِمَ نَحْنُ يَخْشَوْنَ فِي مِثْلِ الْأَحْوَالِ وَالْأَقْوَامِ الْإِبَالَةَ خَمْسَةً وَبِحَرِّ قَتْمَانِ

رضه ما وضع الاول وضعت الثاني وفتح الاول بنفع الثاني ونفع الاول وفتح الثاني وتعليق حرفه ثم
 بعد

للمرءة بحولها على لابن جليلك اعظم الله شأنه عشرين عاماً ولا الشيخين بدين هو المستند وهو
 شخصاً زنديقاً ثامناً والارواح حضة اولاً: قاتل بعد الاتي عارداً الاولية اذرة لمة التي نحو ما فانه زنديقاً

نشدن آن بعد ما می آید از آن قدر که ظاهر و باطن را که در این دنیا هست این عالم را از آن دور و دل را به خود می آید

شما و اما سوخته فلا زنده بها اصلاح که لا اشاعر من بنه تمه و نه فنه فکالد فانه الفسب فجا

عَاقِلًا عَلَى الْحَيِّ حَرَامٌ بِرَفْعِ حَرَامٍ الْمَقْبُوحِ كَمَا أَنَّ الشَّيْءَ فِي الْحَرَامِ لَا يَمْلِكُ الْحَرَامُ وَلَا يَمْلِكُ

قسم واحد وهو الصنف الثاني، فنظروا في ذكر اسم نفس اليمين ثم بواسطه من الجبر لدنا نحو قوله: *يُزَيِّنُ*

عن هذا التركيب في الاصطلاح بانتهج اذ جردنا تقدير المخرجات زيدا فتقدير سلام لرزيد ويعني عنه

في الاصطلاح بانه نصا ومضافا اليه نصيبه . بالانضمام المقتضى من العاقل ومضافا منه نصيبا له ونصيبا

فَمِنْهُمْ مَنْ يَعْلَمُ أَنَّا لَكُمْ إِعْزَازٌ ۖ يُسْتَعْتَبُونَ ۚ

معرفة فضل الله تعالى عليها من غلام نيا. وهي تسمى بالامانة غلام زيار يعني من كل شهر شهر او يعني

مجلس شورای اسلامی

[Decorative flourish]

الفصل الأول

١٩٢

فخصوه بالآلة وقائده هذا الاضافة تعريفية لبيان ان اضيف الى معرفة كما من تخصيصه ان اضيف
 الى كرهه فخرام رجل ولما اللفظة في ان يكون لفظة صفة مفعولها وهي في تقدير الالف
 في اللفظ فخرام زيد وفاء لها تخفيف في اللفظ فقط وانما انت اضافة الالف الصحيح والجار
 مجرى الصحيح في المتكلم كمرشد خيه واسكت ابنا او فحمت كغلامه ودلوي وخطبي بان كان اخر الالف
 ماء مكسورا قبلها ادخلت في الياء وفحمت الياء الثانية منه انتهى ما كان كما تقول في المثال
 فاضى وفي الراسه دعي من كان في اخره ووضعه بمقابلها تقبيلها ياء وحيث كانت الالف كقولنا
 مبلو في الالف الثانية كما تقول اخي وابي وحيي وحيي وفي عند قوم وذو لا يضاف الى مضافا
 وقول لشعرهما يعرف في الفصل من الناس دونه شاذ واقطعت عن الاضافة فالتخارج وابع
 وهن في وجوز الحركات لثلاثة وذلك ليقطع عن الاضافة اليه اصل هذا كله محذور بقدر حرف
 الجرام ما يذكر من الجمل لفظا فسيان في الفقه الثالث لثمة ثم **الخاتمة في التوليع** علم
 التي مرشد كرها من الاسماء العربية كان اعرابها بالاصالة المان دخلها العواجل من المرفوعة والمنصوبة
 والجر وذلك فذكر الاسم اعرابه يتبعه ما قبله ويسبقه التابع لا يتبعه لا يتبع ما قبله في الاعراب وهو
 كل ثان عربي طرأ سابق من جهة واحدة والتابع خمسة اقسام الثبت والعطف والجر وفي التا
 وعطف البيان والبدل القسم الاول الثبت وهو تابع يدل على معنى في مفعول نحو جاء في جمل عا لربو
 ويسمى الصمد ايضا والقسم الاول انما يبع مفعول في ابعده من عشرة شيئا في الاعراب ثلث الرفع و
 نصب والجر والعريف النكر والافرد والتثنية والجمع والتذكير والتانيث نحو جاء في جمل الرواة
 عالمه ورجلان عالمان وامرأتان عالمان ورجال عثمانيون عالمان وبنو قريظة عالمان
 وبيد عالمان ورجال عالمان ورجال عالمان ورجال عالمان ورجال عالمان ورجال عالمان
 الاعراب والعريف النكر نحو قوله تعالى من هذه القرية التي اراهمها وادناه العطف نحو قوله
 ان كانا نكرين نحو جاء في جمل عا لربو وتوضيح معونه ان كانا من اثنين نحو جاء في بيد الفاضل وقد
 يكون للشاء والمدح نحو بسم الله الرحمن الرحيم وقد يكون للذم نحو لعوذ بالله من الشيطان الرجيم
 وقد يكون للتاكيد نحو قوله تعالى فحقوا حذوه واعلم ان النكرة توصف بالجملة النحوية نحو مررت برجل ابو

طلب
 تخصيصه من غير
 وهو افضل من غيره
 اكل الصلابة من غيره
 لانه يفتق من غيره
 انفس الطوفان
 يقول ابن بناء الملوك
 ثبته في غيره
 والالف الفصل السابع
 العلم من العلم
 وقت التحول
 جميع او فاما فانما من علم
 محمد بن الحسن
 فاما من نوع
 فاما من نوع
 افضل الشافعي
 صاحب العلم
 لا يشك في علمه
 المسمى بـ
 لا يزد من حيث
 العلم

في التواضع

١٩٣

فانهم اقاموه والضمير لا يوصف له لا يوصف به القسم الثالث اعطى الجرح وهو تابع بنسب اليه نشأ
الى متبوعه وكلها مقصودان بتلك النسبة ويحق عطف المتبوع ايضاً بشرط ان يتوسط بينهما وبين متبوع
احد حرفي العطف وسبب ذكرها في القسم الثالث نحو قام زيد وعمر واما عطف على ضمير مرفوع
يجب تاكيد ضمير مفصل نحو ضربت انا ويدا الا اذا فصل نحو ضربت في اليوم ويدا وانا عطف على
الجرح والمضارع تبعاً لاجاده حرف الجرح في المظروف نحو ضربت بك ويريد واعلم ان المظروف في حكم
المظروف عليه اعني اذا كان الاول صفداً وخبر اوصلة او حالاً فالثاني كك والصواب فيه انه
كان يجوز العطف ان يقام المظروف مقام المظوف عليه جاء العطف وحيث لا فلا العطف على
حاملين مختلفين جائز اذا كان المظوف عليه حرفاً ومقدماً على المرفوع والمظوف كان اي محو
نحو في الدار زيد والحجر عمر وفي هذا مذهبنا احرارنا الجواز مطلقاً عند الفراء وعدمه عند
سيبويه القسم الثالث التاكيد وهو تابع يدل على تقرير المبتدأ في السبيل في نحو جاء في زيد نفسه اريد
على شمول الحكم لكل افراد المبتدأ مثل فجدد الملكة كلمة اجمعون والتاكيد على ضميرين لفظي وهو
تكرار اللفظ الاول بعينه نحو جاء في زيد زيد وقام زيد زيد جاء في زيد قام زيد و
في الحروف ايضاً نحو ان زيدا قائم ومعنى وهو بالفاظ متعددة وهي نفسه وعينه للواحد كقوله
يا اجمع يا خلاف الصيغة والضمير نحو جاء في زيد نفسه والزبدان انفسها والزبدون
انفسهم وكل عينه واغنيها او عيناها واغنيهم والمؤنث نحو جاء في هند نفسها والهندان
انفسها والهندان انفسهن وكذا بغيرها واغنيها او عيناها واغنيهن وكلا وكلا للشوق خاصة
قام الرجلان كلاهما وقام المرأة تاركتا هما وكلا اجمع واكع وابضع وابضع لغير المشي باختلاف الضمير
في كل قول اشترت العبد كله وجاء في النظم كلامهم واشترت الجارية كلها وجاء في البيت كلهن خبلا
الصيغة في المولود وهي اجمع تقول اشترت العبد كله اجمع واكع وابضع وابضع وجهه في النظم كلامهم اجمعون
اكون ابعون ابعون واشترت الجارية كلها اجمع ابعون ابعون ابعون ابعون ابعون ابعون ابعون
جمع كع بضع تبع اذا اردت تاكيد الضمير المضارع ايضاً فحينئذ يجب تاكيد ضمير مرفوع مفصل

بجاء في السبيل
سبب في سبيل
ان تشتد في سبيل
فانما اقتضت
من السبيل
ولا يحل ذلك
انما يشي ذلك
الاستفاد
في كل وقت
ان يكون مقدر
من القول
ويؤخذ من
وتقولون احسن
بخط كل يوم
فيعين ان لا
ونفسه في الليل
بمنامات والها
لطالب العلم
يجب ان لا
الحال في الاستفاد
المشاق والمطلب

[illegible]

۱- حضرت علی (ع) فرمایا: "مَنْ شَرَّ النَّاسِ مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ" (مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ)

الفصل الأول

١٩٤

وبالكلام بمعنى لا كنه او علما للاعيان للوقت كقظام وغلاب وخنا وهذه الثلاثة الاخيرة
ليست من الاسماء الاضال وانما ذكرت في هذا للنسبة النوع الخامس الاصوات وهو كل اسم حكم
به صوت فكان صوتا لغرابا وصوت يوتوبيلها ثم كخ لانها خا لغيره وان حكاية الضرب وطق
حكاية وقع الحجارة بعضها بعض النوع السادس المركبات وهو كل اسم يكت من كلمتين فليس بينهما
نسبة الاضافية والاستثنائية فان تضمنت الثانية حرفا فيجب بناؤها على الفتح كاحد عشر الى تسعة
عشر الاثنا عشر فانها معرب كالشوق وان لم تضمن الثانية حرفا فيجب ان تكون على الضمة او الكسرة
على الفتح واعراب الثالثة العراب غير المنصرف كعبدك ومعك كرمبا النوع السابع الكايات
اسماء وضعت لتدل على علمهم وهي كوكبا او حشبههم وهو كيت وفيه واعلم ان كوكبا
قامين استفهاتيه وهو ما بعد مفرد منصوب على الفين نحو كوكبا رجلا عند رجعية وهو ما بعد
مجرد مفرد نحو كوكبا مال انفسه او مجموع نحو كوكبا رجلا الفين ومعنا الكثير وقد ندخل من فيهما
نقول كوكبا رجلا لقيت وكوكبا مال انفسه وفي حديثه في الفياق قرية نحو كوكبا مال كوكبا
ما ثبت كوكبا في كوكبا احسن واعلم ان في الوجهين يقع منصوبا اذا كان بعد فعل مشغول
عنه جنس نحو كوكبا رجلا احسن وكوكبا غلام ما كنت فكان مفعولا به او منصوبا نحو كوكبا احسن به ضربه مفعولا
فيه نحو كوكبا يونس وكوكبا صامت يقع مجرورا اذا كان ما قبلها حرف جر او مصدقا نحو كوكبا رجلا
مرتد وعلى كوكبا حكت وغلام كوكبا رجل ضربه فاما كوكبا سلبت فمفعولها اذا لم يكن شيء من الامر
مسندة الى امرين تميزه طرعا نحو كوكبا اخوك او كوكبا رجل ضربه وخبر ان كان ضمرا فنحو كوكبا يونس
وكوكبا صوم النوع الثامن الظروف المبني على اقسام منها ما قطع عن الانسان فبان حذفت
مضاف اليه ككوكبا وجد وفوقه وتحت قال الله الامر من قبل ومن بعد اي من قبل كل شيء ومن
بعد وليتي اعيان هذا اذا كان المحذوف مضافا اليك ككوكبا كانت معربة وعلى هذا قرأ الله
الامر من قبل ومن بعد منها حيث وانما يثبت تشبيها بالغايات لتلازمها الاضافية وشرطها
ان يصح ان يجعل كاجس حشيد جائس قال الله ثم سنسد ذخيرهم من حيث لا يعلمون وقد
يضاهي المفرد كقول الشاعر اما ترى حيث سهيل طالعا فم يمشي كأنها يساطعا

انما يثبت تشبيها بالغايات لتلازمها الاضافية وشرطها ان يصح ان يجعل كاجس حشيد جائس قال الله ثم سنسد ذخيرهم من حيث لا يعلمون وقد يضاهي المفرد كقول الشاعر اما ترى حيث سهيل طالعا فم يمشي كأنها يساطعا

عن علي بن الحسين
عن أبيه عن جده

اى مكان سهيل حيث يعنى مكان هنا ومنها اذا وهى المستقبل نحو قوله تعالى اذ جاءه خبر الله الفتح
 وفيها معنى الشرط غالباً ويجوز ان يقع بعدها الجملة الاسمية نحو انيتك اذا الشمس طالعتها والخطا
 الفعلية نحو انيتك اذا طلعت الشمس وقد يكون للمفاجاة فيمتد بابتداء البنداء نحو خرجت اذا
 السبع راقف ومنها اذ وهى للماضي نحو جئت اذ طلعت الشمس واذا الشمس طالعتها ومنها اذ وهى
 للمكان بمعنى الاستفهام نحو انيتك اذ تقعد وبمعنى الشرط نحو ان تحل جليس وانى تقم اقم
 ومنها مقابلة الزمان شرطاً واستفهاماً نحو متى تسافر اسافر متى تقعد اقعده ومنها كيف الاستفهام
 خالاً نحو كيف تمشى على حال ومنها ايان الزمان استفهاماً نحو ايان يوم الدين ومنها امتداد
 بمعنى اول المدة جواباً لمضى نحو ما رايت فيك منذ يوم الجمعة في جواب من قال متى ما رايت اى اول
 مده انقطع وثبقى اياه يوم الجمعة وبمعنى جميع المدة ان صلح جواباً لكم نحو ما رايت منذ يومان في
 جواب من قال كم مده ما رايت فيك اى جميع مده ما رايت فيها يومان ومنها الذى ولدت بمعنى
 نحو المال لديك والفرق بينهما ان عند المكان ولا يشترط فيه الحضور ويشترط ذلك فى ادى
 ولدت وجاء فيه لغات لذن لذن لذن ولدت لذن ومنها قط الماضى المنفى نحو ما رايت قط ومنها
 عوض المستقبل المنفى نحو لا اضر به عوض واعلم اننا اضيفنا ظرفاً الى جملة جاز بناقها الى
 الفتح نحو قوله تعالى يوم ينفخ الصور اثنى صدقة ثم يومئذ ويحشرهم وكذلك مثل وغيره ما وان فاع
 نقول ضرب ب مثل ماضى بريد وضرب ب غير ان ضرب ب يند وقيل مثل انك تقوم الخائض
 فى سائر احكام الاسم ولو اختلف غير الاعراب البناء وفيه ضلوك **فصل** اعلم ان الاسم على قسمين
 معرفة ونكرة المعرفة اسم مضع لشيء معين فى ستة اقسام الخمس والاعلام والبهى ما اعطى اسماً
 الاشارة الى الموصولات والعرف بالذم والمضات الى احدها اضافة معنوية والعرف بالنداء **فصل**
 العلم ما وضع لشيء معين بحيث لا يتناول غيره بوضع واحد واعرف العلم والمضات المتكلم نحو انا ونحن
 ثم الخطاب نحو انت ثم الغائب نحو هو ثم العلم نحو نريد ثم البهى ثم المعرفة بالذم ثم المعرفة بالنداء ثم
 المضاف الى احدها والمضاف فى قوة المضاف اليه والنكرة ما وضع لشيء غير معين كرجل وقرى
فصل اسماء الاحداد ستة ما وضع ليدل على كمية اخاد الاشياء واصور العدداً ثمانية عشر كلمة واحداً

١٩٢
 جنبا
 والنهافن خطا
 المائمه وحرق وصلوا
 التور وكفن النبي في الليل وتلك الضلالت
 النبي من خطيئة يرام اليه المشايخ فذلما الايون في المائمه
 الطين والجلوس على الطين والجلوس على الطين
 وفصل الدين بالدين والدين بالدين والدين بالدين
 الاكل على احد في الدين والدين بالدين والدين بالدين
 خطا في الدين والدين بالدين والدين بالدين
 بدين الفلكوت في الدين والدين بالدين والدين بالدين
 انخرج من المجد والدين بالدين والدين بالدين
 والابطال والدين بالدين والدين بالدين
 الشاغلين والدين بالدين والدين بالدين
 الاوله والدين بالدين والدين بالدين
 الفرض والدين بالدين والدين بالدين
 والامشاط بسط مكسود في الدين والدين بالدين
 التهم واحد والدين بالدين والدين بالدين
 والدين بالدين والدين بالدين والدين بالدين
 الله صلى الله عليه والدين بالدين والدين بالدين
 والدين بالدين والدين بالدين والدين بالدين
 وحسن الخط من خطا في الدين والدين بالدين
 الكلام في الدين والدين بالدين والدين بالدين

فانواع الاسم

199

وجزا هذا في الصحيح اما في المصنوع كان الالف متقلبة عن الواو وكان ثلثا ياردة الى اصله كعضو
 وحاصل ان كانت عن الواو وكانت اكثر من الثلاثة وليس متقلبة عن شيء يلبس كرجاء
 وعليها وجاريدان واما الممددة فان كانت هزئة اصلية كقرئت ثبت كقرئان وان كانت ثلثا
 تقلب واو كجر وان كان كانت بدلا من واو او ياء من الاصل جازية الوجها ككنا وان وكنا
 ورواوان ودلاوان ويجب حذو نونه عند الاضافة نقول جاء غلاما نيدا ويحذف ثلثا الثاني في النخبة
 والالية خاصة نقول خينا والينا الالهة مثلان فكانا ثلثا في واحد لا تخرج واعلم ان ثلثا
 اضافة المشنة الى المشنة يعبر عن الاول بلفظ الجمع كقوله نعم والشارق والشارقة فاقطعوا ايديهم اولد
 لكرهية اجتماع النسبين فيما يكون اتصالهما لفظا مستغنى **فصل** في جمع علم ما دل على احاد وثلث
 الاحاد مقصود بجمع مفردة بتغيير ما لفظي كرجال جمع رجل او نقدي ككذلك على وزن اسد فان
 ايضا فلان كن على وزن قفل فالهوم ونحوه وان دل على احاد ليس بجمع اذ لا مفردة ثم الجمع على قهيز
 صحيح وهو ما لم يتغير بناء مفردة كسلون ومكسر وهو ما يعبر بناء مفردة وذلك نحو رجاء ورك
 على قهيزين مذكور وهو ما لم يتغير اخره واو مضموما قبلها او نون مفتوحة كسلون او ياء مكسورة قبلها
 ونون ككسيدة على ان معه اكثر منه نحو مسلمين هذا في الصحيح اما المنفوس فتحد في اية نحو
 وواخرون والمنفوسة بحذف الف ويقيما قبلها مضموما ليدل على الالف الحذف ومضطفا
 وشرطه ان كان اسما ان يكون مذكرا علما لا يعقل ويختص بابي العلم واما قولهم سبون وارضون
 وشبون وقلون بالواو والنون فشان ويجوز ان لا يكونا فضلا مؤنثا فضلا كاسم مؤنث حمراء و
 لا ضلان مؤنثا على كسر ان مؤنثا سكرية ولا ضليل بمعنى مفعول كخرج بمعنى خرج ولا مفعول
 بمعنى فاعل كصبو بمعنى صبا ويجب حذو نونه بالاضافة نحو مسلمون ومضرون مؤنث وهو ما لم يتغير
 الف دناء وشرطه ان كان صفة وله مذكر فان يكون مذكرا قد جمع بالواو والنون كسلان
 وان لم يكن لم يذكر شرطه ان لا يكون مؤنثا مجزئا من التاء كالحائض والحامل وان كان التاء
 بالالف والتاء بلا شرط كهذات والمكسر ضعيف في الثلاثة كثيرة غير مضبوطة تعرف بالاسماء
 كارجل واضراس وقلوب في غير الثلاثة على وزن فاعل كجفا ورجدا وجمع جعفر ورجدا

القسم الثاني في الفعل

٢١

بندگان
 مکنون دل و آلوده
 بساکنان حال باشند
 دین محتاج شد به بهجت
 هفت مکنون و صف و کثر افتاد و آن نیست شد از
 عطف عن بدیدج افتاد و آن نیست شد از
 حاضر سن از تو خوشی و آن نیست شد از
 مفتوح قلب کردیم به الف نشا خوشی شد با کین افتاد
 شد میان الف و خا و آخر فصلی شد با کین افتاد
 نشا خوشی شد و او را با بلبلان آید که خوابید
 و شاکن حس کرد و او را با بلبلان آید
 چشم کین شد میان الف و خا و او را با بلبلان آید
 الف نشا کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 الف نشا کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 امشب کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 جرم و او را دیدیم به کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 شد کاون صیث و او را دیدیم به کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 فصل و او را دیدیم به کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 تان حس و او را دیدیم به کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 مضاع و او را دیدیم به کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 بین یک نام و او را دیدیم به کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید
 تان حس و او را دیدیم به کین از ان خیم شد و او را با بلبلان آید

فَالْفِعْلُ

[illegible]

و بیا در یک کلام جمع شود
سابق نشان داد و اقلب کلام
بیا و بیا را در یک کلام
وضع را بجهت مناسبت
شد و کلام جمع مذکور شد
اولی اقلب مذکور شد
در بیا اقلب مذکور شد
از و چی ضلوفه مذکور شد
در اصل را از و چی بود
واقع شد و بود و اولی
هم چنین که بود و اولی
محتاج نیست شد و اولی
و در ثانی اقلب مذکور شد
بکون کلام مذکور شد
و ضلوفه مذکور شد
بود و خواستیم بود
و در بیا اقلب مذکور شد
تلفظ ممکن شد و اولی
محتاج نیست شد و اولی

في انواع الفعل

٢٠٥

وتنصب ما على المفعولية نحو علمت نيدا فاضلا وظننت عمر جالما واعلم ان لهذا الافعال خواصا
 ان لا يشترط على احد مفعولها بخلاف باب اعطيت فلا تقول علمت نيدا ومنها جوارا فانها اذا
 نحو نيدا ظننت قالوا اخرت نحو نيدا قائم ظننت ومنها انها تعلق اذا وقعت قبل الاسمها نحو
 انيد حندا ثم هي وقيل التفعي نحو علمت ما نيدا في الدار وقيل لام الابداء نحو علمت لزيد منطلقا
 فهي في هذا الموضع لا عمل لفظا وتعمل معنى ولذلك سمي تعليقا ومنها التي يجوز ان يكون فاعلها
 مفعولها ضمير متصل من السبعة الواحد نحو علمتني مطلقا وظننتك فاضلا واعلم انه قد
 ظننت بمعنى اتمت وعلمت بمعنى عرفت ورايت بمعنى ابصرت ووجدت بمعنى اصبت والقنالة فتنصب
 مفعولا واحدا فقط فلا تكون ح من اتصال الفلوب **فصل** الافعال الناقصة افعال وضعي
 الفاعل على صفة غير صفة صدرها وهي كان وصا واصبح واسم الخ وتدخل على الجملة الاسمية
 لا فائدة نسبها حكم منها ما ترفع الاولة ونصب الثانيه فتقول كان نيدا قائما وكان تكون على ثلثة
 اقنالة ناقصة وهي تدل على ثبوت خبرها لفاعلها في الماضي اما ما نحو كان الله عليما حكما او
 نحو كان نيدا شابا واما ما وهي بمعنى بقاء فحده نحو كان القنالة حسدا القنالة وذاتة وهي لا
 يغير المعنى كقول الشاعر جيا ذنوب لي بكر قساة على كان السوقة الخراب لى على السوقة
 وصا لا انتقالا محصورا نيدا غنيا واصبح واسم تدل على اقرار معنى الجملة بملك الاوقات
 اصبح نيدا ذاكرا لى كان ذاكرا في وقت الصبح ومعنى دخل في الصباح وكل ظلمات نيدا لان على
 اقرار معنى الجملة بوقوعها وبمعنى صا واما نالا وما برح وما آتت نيدا على ثبوت خبرها
 لفاعلها نحو ما نالا نيدا ميل ويل في حرو الخ وما دام نيدا على نوبيا مبهمة بوقوع خبرها لفاعلها
 نحو قوم ما دام الامير خالسا وليس تدل على بقاء لفظا مطلقا نحو ليس نيدا قائما وقد
 عرفت بقاء الحكماء في القسم الاولة فلا نيدا **فصل** افعال المقابلة افعال وضعي للدلالة
 على نوال الخبر لفاعلها وهو على ثلثة اقسام الاو للرجاء وهو على فاعله جامد لا يمتد بغير
 وهو في العهد مشد كان محروسة نيدا ان يقوم الا ان خبره فعل المضارع مع ان نحو عسى نيدا ان يخرج
 تقديره يخرج محروسة ان يخرج نيدا وقد يحذف ان نحو عسى نيدا يقوم والثانية للصواب وهو كاد وخبره

وتنصب ما على المفعولية
 ان لا يشترط على احد مفعولها
 نحو نيدا ظننت قالوا اخرت
 انيد حندا ثم هي وقيل التفعي
 فهي في هذا الموضع لا عمل
 مفعولها ضمير متصل من السبعة
 ظننت بمعنى اتمت وعلمت بمعنى
 مفعولا واحدا فقط فلا تكون
 الفاعل على صفة غير صفة صدرها
 لا فائدة نسبها حكم منها ما
 اقنالة ناقصة وهي تدل على ثبوت
 نحو كان نيدا شابا واما ما وهي
 يغير المعنى كقول الشاعر
 وصا لا انتقالا محصورا
 اصبح نيدا ذاكرا لى كان
 اقرار معنى الجملة بوقوعها
 لفاعلها نحو ما نالا نيدا
 نحو قوم ما دام الامير خالسا
 عرفت بقاء الحكماء في القسم
 على نوال الخبر لفاعلها وهو
 وهو في العهد مشد كان
 تقديره يخرج محروسة ان يخرج
 نيدا وقد يحذف ان نحو عسى
 نيدا يقوم والثانية للصواب
 وهو كاد وخبره

وتنصب ما على المفعولية
 ان لا يشترط على احد مفعولها
 نحو نيدا ظننت قالوا اخرت
 انيد حندا ثم هي وقيل التفعي
 فهي في هذا الموضع لا عمل
 مفعولها ضمير متصل من السبعة
 ظننت بمعنى اتمت وعلمت بمعنى
 مفعولا واحدا فقط فلا تكون
 الفاعل على صفة غير صفة صدرها
 لا فائدة نسبها حكم منها ما
 اقنالة ناقصة وهي تدل على ثبوت
 نحو كان نيدا شابا واما ما وهي
 يغير المعنى كقول الشاعر
 وصا لا انتقالا محصورا
 اصبح نيدا ذاكرا لى كان
 اقرار معنى الجملة بوقوعها
 لفاعلها نحو ما نالا نيدا
 نحو قوم ما دام الامير خالسا
 عرفت بقاء الحكماء في القسم
 على نوال الخبر لفاعلها وهو
 وهو في العهد مشد كان
 تقديره يخرج محروسة ان يخرج
 نيدا وقد يحذف ان نحو عسى
 نيدا يقوم والثانية للصواب
 وهو كاد وخبره

الفصل الأول

٢٠٦

مضارع دونان نحو كاد زيد يقوم وقد تدخل أن نحو كاد زيد أن يخرج والثالث لاخذ الشرع
 في الفعل وظنن وجعل وكرز باخذنا سماعا لها مثل كاد نحو ظنن زيد يكتب الخ وأوشك واستعا
 نحو عني وكاد **فصل** الفعل التحي وهو ما وضع لانشاء التحية فله ضيغتا ما فعله نحو ما احسن بيا
 اي اي تحي احسن زيدا وفي احسن فقير وهو فاعله وافعيل به نحو احسن زيد ولا يبينان الا بالتحية
 منه فعل التفضيل ويوصل في المنع بمثل ما اشهد كما عرف في لا يجوز الضرف فيه ولا القديم ولا
 التاجير ولا الفصل ولما في اجاز الفصل بالظرف نحو ما احسن اليوم زيد **فصل** افعال المدح
 والذم ما وضع لانشاء مدح او ذم اما المدح فله فعلان نعم وفاضله اسم معرف باللام نحو نعم الرجل زيد
 او مضاف الى المعرفة باللام نحو نعم فلان الرجل زيد وقد يكون فاعله ضمير محكي بغيره بنكرة منصوبة
 نحو نعم الرجل زيد او به نحو قوله نعم فاعله اي نعم ما هي وزيد يعني المحصور بالمدح ومنها جازل نحو
 جازل ارجل زيد فحي فعل المدح وفاضله ذا المحصور زيد وجلا تمييز زيدا فان يقع قبل محصور
 جازل او بعد تمييز نحو جازل ارجل زيد وجازل ارجل او حال نحو جازل ارجل زيد وجازل ارجل
 واكبا اما الذم فله فعلان يهين وهو يهين نحو يهين الرجل زيد ويهين فلان الرجل زيد ويهين
 ساء نحو ساء الرجل زيد ساء فلان الرجل زيد وساء رجل زيد وساء فلان رجل زيد
النوع وقد مضى تعريفه واقتضيه عشر حروف الجر وحرف المشبهة بالنفيا وحرف العطف
 وحرف التثنية وحرف التثنية وحرف فاعل الاحباب وحرف فاعل الزيادة وحرف فاعل التفسير وحرف الضم
 وحرف التخصيص وحرف التوقيع وحرف الاستفهام وحرف الشرط وحرف التردد وفي الثالث
 والتون موقنا لانا كيد **فصل** حروف الجر وضعت للاضمار فاعل وشبهه او معنى فعل الى تمام
 نحو من زيد وانا ما تريد وهذا في الدار ابول اي الذي اشير اليه فيها وهي ثمانية عشر حرفا
 وهي لا ابتد بالغاية وحالات ان يصح في المقابلة الى الاشياء نحو سير من البصر الى الكوفة والتمييز
 وحالات ان يصح وضع اليه مكانه كقوله نعم فاجئوا الرجس من الاوثان اي الرجس الذي هو المشرك
 وتلبيح جز وحالات ان يصح وضع البعض مكانه نحو اخذ من الدار فلانة وحالات ان لا يخلو
 باستثناءه نحو ارجل في من ارجل ولا نزاد في الكلام الموجب خلافا للكوفيين واما قوله فدا كان من

لا بد من
 راجع الى راجع
 وضع الضمير
 ان يبين ان
 وقاية دون
 كاد في مضارع
 بما يبين من
 بنا كاد في
 ما مضى في
 ويصل لانه
 يكون ميانا
 يصل في
 اصل في
 واصل في
 هذا في
 فاعله في
 بعيد في
 مثل في
 كذا في
 يقول في
 مثل في
 فاعله في

فی الحرف

مطر وشبهه متاولة والى وهي لاشيها الغاية كما مر تبعية مع قليلا كقوله تعالى فاحسبوا اوجوهكم
 ايديكم الى المرافق الصمغ المرافق وحته وهي مثاليه نحو مثاليه الباحة حتى الصباح وبمعنى مع كثير من
 قد المخرج خطا شاه ولا تدخل على غير الظاهر فراق حياء خلافا للبرد واما قول الشاعر فالألف
 لا ينفى الناس في حالك يان لي نياذ فشاذ وفي الظرفية نحو نيد في الدار والمثاليه الكوز وبمعنى
 على قليلا كقوله تعالى ولا صلبكم في جذوع الخول والباء وهلا لفتا حقيقة نحو نيد اوجها
 نحو مرت بنيدى الصق مردي بمكان يرب منه نيد والاستعانة نحو كبت العلم والتعبد
 كذب نيد والظرفية كبت المجد والخصبة نحو اشري الفرس بسرجه والمثاليه نحو نيد
 هذا بنيد اذ انه قياسا في الخبر المعنى نحو ما نيد بقاءهم وفي الاستعانة نحو هل نيد بقاءهم
 في المرفوع نحو بحسبك دهم وكفى بالله شهيدا وفي المنصوب نحو الفقه بيد الام لاخصاص
 نحو الجمل للفرس والمال الزيد للثعلب كثر به السادنيه فانه كقوله تعالى ردفكم اني ردكم
 وبمعنى عن اذا استعمل مع القول كقوله تعالى قال الذين كفروا للذين آمنوا لو كان خيرا ما سبقونا
 اليه وفيه نظر وبمعنى الواو في القسم للتعجب نحو لله لا يؤخر الاجل وذبت للقليل كما ان كل مجزئ
 للكثير ويستحق هذا الكلام ولا تدخل الالف الكثرة نحو ذبت بجل الغيث ومضمر بهم مضمر من
 ميم نكرة منصوبة نحو ذبت بجل اذ ذبت وجلين وذبت امرأة وذبت امرأتين وعند الكوفيين يحب
 المطابقة نحو ذبتا رجلين وذبتا امرأتين وقد يلحقها ما الكافة فدخل على الجملة نحو ذبتا
 فام نيد وذبتا نيد قائم ولا بد لها من فعل ماض لان القليل يتحقق فيه ويجوز ذلك الفعل
 خالبا كقوله ذبت رجلا اكرمه في جواب عن قال هذا راي من اكرمك اي ذبت رجلا اكرمه لئلا
 فاكرمه صفرا لرجل وله في فعلها وهو محذوف وذبت وهي الواو التي يبدئ بها فاعلاما
 كقول الشاعر وبلده ليس لها ائس الا اليها فير الا العيس ودا القسم وهي محضة الظا
 فلا يوق ذلك فدا القسم وهي محضة بالله وحده فلا يوق بالرحمن وقولهم ربنا الكبر شاذ وناوه
 هي تدخل على الظاهر والمضمر نحو بالله وبالرحمن وبلد ولا بد القسم من جواب اوجها وهي جملة
 يمتنع مقام عليها فان كانت موجبة نحو لا الامية والفعالية نحو والله لنيد قائم

والله لا فعل كذا ويلكم كونها مع اللام في الامية نحو والله ان زيداً قائم وان كانت فية
 يجب دخولها اولاً نحو والله ما زيد قائم والله لا يقوم وقد يحذف حرف الفتح لوجود الفريضة
 كقوله تعالى فاذكروني يوسف اي لا تقصوا واعلم انه قد يحذف جواب القسم ان تقدم ما يدل
 عليه نحو زيد قائم والله او توسط بفتح نحو زيد والله قائم وعن للجاذب كرسيت الله من
 القوس وعلى الاستعلاء نحو زيد على السطح وقد يكون عن على اسمين اذا دخل عليه ما من فكون
 عن بمعنى الجانب تقول جلس من منية ويكون على بمعنى فوق نحو زلت من على الفرس والكاف
 للتشبيه نحو زيد كمر وفدائه كقوله تعالى كاشه فقه وقد يكون اسما كقوله الشاعر يحكم عن
 كالبرذله ثم تحت عواصيف الانوف اللهم ومذومند لا بداء الزمان في الماضي كما تقول في
 شعبنا ما دأبنا منذ وجب للظفر في الحاضر نحو ما دأبنا منذ شهرنا ومنذ يومنا اي في شهرنا
 يومنا وحاشا وحدا للاستثناء نحو جئت في الغوم خلا زيدا وحاشا عن وعدا بقرضك الحق
 المشبهة بالفعل سنة ان وان كان وليت ولكن ولعل وهذا الحرف قد دخل على الجملة الاسمية
 فتصب الاسم وترفع الخبر كما عرف وقد يلحقها ما الكاف فكذا كنهها عن العمل وح تدخل على الافعال
 تقول انما اوم زيدا وعله ان ان المكسوة لا تعبر عنه الجملة بل تؤكد ها وان المنو منه مع الاسم والجر
 في حكم المفرد ولذلك يجب الكسر اذا كان في ابتداء الكلام نحو ان زيدا قائم وبعد القول كقولهم
 يقول انما بقرة وبعد الموصول نحو اياك الذي ان باه الماجد اذا كان في خبره اللام نحو
 زيدا قائم ويجب لفتح حيث يقع فاعلا نحو بلغوا ان زيدا عالم وحيث تقع مفعولا نحو كرهت انك
 قائم وحيث تقع مضافا اليه نحو اجبت انك فاضلا وحيث تقع مبتدأ نحو عندك انك قائم
 وحيث تقع مجرور نحو عجب ان زيدا قائم وبعد لولا نحو لولا انه حاصر ويجوز العطف على اسم
 ان المكسوة ورفع والضم باضحاب الحذف واللفظ نحو ان زيدا قائم وعمر وعمر واعلم ان ان المكسوة
 قد تحذف ويلزمها اللام فربا بينها وبين ان النافية كقوله تعالى ان كلنا ليو قيه ثم وح يجوز انما
 كقوله تعالى ان كلنا لنجتمع لذيها خضر وتدخل على الاصل نحو قوله تعالى ان كلنا لنجتمع لذيها خضر
 وان تضرب من الكافين وكذا المفعولة قد تحذف ويجوز اهلها في ضمير شان مقد قد دخل على

والله لا فعل كذا ويلكم كونها مع اللام في الامية نحو والله ان زيداً قائم وان كانت فية
 يجب دخولها اولاً نحو والله ما زيد قائم والله لا يقوم وقد يحذف حرف الفتح لوجود الفريضة
 كقوله تعالى فاذكروني يوسف اي لا تقصوا واعلم انه قد يحذف جواب القسم ان تقدم ما يدل
 عليه نحو زيد قائم والله او توسط بفتح نحو زيد والله قائم وعن للجاذب كرسيت الله من
 القوس وعلى الاستعلاء نحو زيد على السطح وقد يكون عن على اسمين اذا دخل عليه ما من فكون
 عن بمعنى الجانب تقول جلس من منية ويكون على بمعنى فوق نحو زلت من على الفرس والكاف
 للتشبيه نحو زيد كمر وفدائه كقوله تعالى كاشه فقه وقد يكون اسما كقوله الشاعر يحكم عن
 كالبرذله ثم تحت عواصيف الانوف اللهم ومذومند لا بداء الزمان في الماضي كما تقول في
 شعبنا ما دأبنا منذ وجب للظفر في الحاضر نحو ما دأبنا منذ شهرنا ومنذ يومنا اي في شهرنا
 يومنا وحاشا وحدا للاستثناء نحو جئت في الغوم خلا زيدا وحاشا عن وعدا بقرضك الحق
 المشبهة بالفعل سنة ان وان كان وليت ولكن ولعل وهذا الحرف قد دخل على الجملة الاسمية
 فتصب الاسم وترفع الخبر كما عرف وقد يلحقها ما الكاف فكذا كنهها عن العمل وح تدخل على الافعال
 تقول انما اوم زيدا وعله ان ان المكسوة لا تعبر عنه الجملة بل تؤكد ها وان المنو منه مع الاسم والجر
 في حكم المفرد ولذلك يجب الكسر اذا كان في ابتداء الكلام نحو ان زيدا قائم وبعد القول كقولهم
 يقول انما بقرة وبعد الموصول نحو اياك الذي ان باه الماجد اذا كان في خبره اللام نحو
 زيدا قائم ويجب لفتح حيث يقع فاعلا نحو بلغوا ان زيدا عالم وحيث تقع مفعولا نحو كرهت انك
 قائم وحيث تقع مضافا اليه نحو اجبت انك فاضلا وحيث تقع مبتدأ نحو عندك انك قائم
 وحيث تقع مجرور نحو عجب ان زيدا قائم وبعد لولا نحو لولا انه حاصر ويجوز العطف على اسم
 ان المكسوة ورفع والضم باضحاب الحذف واللفظ نحو ان زيدا قائم وعمر وعمر واعلم ان ان المكسوة
 قد تحذف ويلزمها اللام فربا بينها وبين ان النافية كقوله تعالى ان كلنا ليو قيه ثم وح يجوز انما
 كقوله تعالى ان كلنا لنجتمع لذيها خضر وتدخل على الاصل نحو قوله تعالى ان كلنا لنجتمع لذيها خضر
 وان تضرب من الكافين وكذا المفعولة قد تحذف ويجوز اهلها في ضمير شان مقد قد دخل على

فَأَصْنَا الْحَرْفَ

الجملة اسمية كانت نحو بكنى أن زيداً قائم أو ضليحة ويحيد خول السنين أو سوزا وخذل أو حرف في التثنية
 على الفعل كقوله تعالى علم أن سيكون منكم مرضى فالضمير المستتر اسم إن والجملة خبرها وكان للشيء
 نحو كان زيداً الأسد قائم وهي مركبة من كاف التشيير إن المكسورة واما فتح لفديم الكاف عليها
 فتدويرها إن زيداً كالأسد وقد تخفف فلغى عن العلم نحو كان زيداً الأسد ولكن لا سند ذلك
 ويتوسط بين كلامين متغايرين في اللفظ والمعنى نحو ما جاء في زيداً لكن جئت لاجاء وغاب زيداً لكن بجر
 حاضر ويجوز معها الواو نحو قام زيد ولكن جئت فاعد وتخفف فلغى نحو ذهب زيد لكن غفر
 عندنا وليت للتمنى نحو ليت زيداً قائم فيجوز أن يفتح في لعل للترجي نحو قول الشاعر أحب الصبيحة
 ولستينهم لعل الله يرفعن صلاحاً وشذا لخيرها نحو لعل زيداً قائم وفي لعل لغاة عذوب
 ولان ولان وعند البرق اصلة لزيد في اللام والباء في فروع **فصل** حروف العطف
 وهي عشرة الواو والفاء ثم وحق واو وام ولعل ولا وبل ولكن فالاربعة الأولى للجمع فالواو للجمع
 نحو جاء زيد وعرف سواء كان زيد مقدماً أم المجرى مام عن الفاء للترتيب بلا مهلة نحو قام زيد
 اذا كان زيد مقدماً بلا مهلة وثم للترتيب بمهلة نحو دخل زيد ثم خالدا اذا كان زيد مقدماً
 بالدخول وبيد تمام مهلة وحتى كمن في الترتيب بالمهلة الا ان مهلتها اقل من مهلة ثم ويشترط ان
 يكون معطوفها داخل في المعطوف عليه هي قيد قوله نحو ما شئت انما من تحت الانبياء او ضعف عليه
 نحو قدّم الحاج حتى انشاء او فاعا وام هذه الثلاثة لثبوت الحكم لاحد الامرين لا بعينه نحو مر
 برجل او امرأه واما انما فيكون حرف العطف اذا كان تقدم جليها اما اخرى نحو العدا ما زوج
 واما فرد ويجوز ان يتقدم اما على او نحو زيداً ما كاتباً وليس بكاتباً ثم على قسمين متصلية وهي
 ما يسأل بهما عن تقديرين اثنين احدا الامرين والثالث لاثبات اثباتهما بهما بخلاف او فاعا فاما
 الثالث لهما لا يعلم بثبوت احدهما الصم ويستعمل بثلاثة شروط الاول ان يقع قبلها هزة نحو اريد
 امرئ والثاني ان يليها لفظ مثل ما يلي الهمزة اعني ان كان بعد الهمزة اسم فكذلك بعد اسم كما
 مر وان كان فعلاً فكذلك نحو قام زيداً ثم صدح و فلاتقوا ايستفيدا ثم هل الثالث ان يكون
 احدا الامرين المتضابين مختلفاً واما ان يكون الاسفهما من العيين فلذلك وجب ان يكون جوا

[illegible]

الفصل الثالث

أم بتعيين دون نعم أولا فإذا قيل أريد عندك أم عن جوابه تعيين أحدهما أما أنا سئلت بأفوا
 بجوابه نعم أولا ومنقطعة وهو ما يكون بمعنى بل مع الهمزة كما لو رايت شيئا بعيد وقلت أنها لا
 على سبيل القطع ثم حصل الشك أنها شاءت فقلنا أم هي شاءت وتقصدا لأعراض عن الاختيار الأول
 باستيناف سؤال الخ معناه بل أي شاء وأعلم أن أم المنقطعة لا تستعمل إلا في الخبر كما مر في الأم
 نحو عندك زيد أم عندك عن ولا وبذلك لكن جميعا لبثنا الحكم لاحدا الأمرين معينا أما لا في
 ما وبيد الأول عن الثاني نحو جاء في زيد الأخير وبذلك لأضرب عن الأول نحو جاء في زيد بل عن
 ونحو فام بكر لكن خالد ليرقم **فصل** حروف التثنية ثلثة الأوامر وأما وصفت التثنية
 ثلثة يفوت شي من الحكم فالأوامر الثلاثة الأولى على الجملة اسمية كانت نحو قوله تعالى ألا إنهم هم
 المفيدون وكهولة أما والذي أنبى وأضحك والذي أمان وأخيا والذي آخر والأمر الثالث
 نحو ألا أنقل ولما لا أضرب الثالث فالأمر الأول على الجملة نحو هذا زيد فأم وللغرض نحو هذا
 وهو الأمر الثاني خمسة وأيا وهما وأي بالهمزة المفتوحة للفرق بين أي وهما اللبيد
 وبالألف واللام والوسط وقد مر أحكامها **فصل** حروف الإيجاب ستة نعم وبك وأي واجل وجير
 وإن أمّا نعم فلفظ تري كلام سابق مثبنا كان أو منفيًا وبلى تختص بإيجاب نفى بعد الاستنفها كقوله
 تعالى السببر نيك فالويله وخير كما هو ليرقم نيد قلب بلى له قد قام وأي للثبات بعد الاختفاء
 ويلن مهاهل كما إذا قيل لك هل كان كذا فقلت أي والله واجل وجير وإن أضدق الخبر فاد قيل
 جاء نيد قلت جلا وجير وإن أي أضدق ذلك وهذا الخبر **فصل** حروف الرابدة سبعة إن
 أن فعلا ولأمر ولتأ واللام فإن تراد مع ما التائفة نحو ما إن نيد فأم ومع ما المصدية نحو
 إن تنصرا إن تجلس الأمر ومع لما نحولنا إن جلت جلت وإن تراد مع لما نحو قوله نعم فلما
 إن جاء التثنية وبين وألفيه ولو شؤد لله إن وقت قست وما تراد مع أمي وأي إن وإن
 شرطية كقوله نعم صمت صمت وكذا نبت بولاق وبعد بعض حروف الخبر نحو قوله نعم فلما وخبر
 من الله ولا قيل وترد مع نوا وبعد التثنية نحو ما جاء نيد ولا غير وبعد أن المصدية نحو قوله
 ما معك السجدة مرث وقيد نفسه كقوله نعم لا أقسم بعبتي أقسم وأما من والباء فقد نقد

71.

اوست قصیده
 لایحه مخبر اندک و دیر
 عهد اندک بن سلسله قور اما بطبع
 الهرة و تخفیف بهم یعنی الاول و الاول
 الموضح المثل قبل الموصول القسم و جواب فیما
 بعد است و موقوفه بعد زکشی است و خوش آن
 از می آید و لا فعل کلها جسته است صریحاً
 الافعال قور مره الا برای حکایت تخلص می
 یکنه آگاه باشد قسم بآن چنان کسی که بریده
 و خنده انده است خلیاتی را و قسم بآن چنان کسی
 میوانیده است و رنده کرده انده است خلیاتی را و قسم
 بآن چنان کسی که حله و ثابت و محقق است و لا محاله
 جاری شود و رسد تا در اما استغنیای است که
 یعنی آلت و زری میوه است و در قیاس است
 پس از خود او قسم و در خنده
 است بر خلیه صیت
 بلیغ است

الفصل الثالث

٢١٢

ولهامصد الكلام وتدخل كل واحد منها على الجملة من اسميتين كانتا او فعليتين او مختلفتين
 فان الاستقبال وان دخل على الفعل الماضي نحو ان تدعى فأكبر منك وتوكل الله وان دخل على
 المضارع نحو لو تزفني اكرمك ويل من هذا الفعل القطر كما مر او بعد نحو ان تدعى فأكبر منك
 واعلم ان لا تستعمل الالف الا في الامور التي يكون فيها مثل ان قست فلانك ان تطلع الشمس
 انما يقربك من ان تطلع الشمس بوندل في الجملة الثانية بسبب في الجملة الاولى كقوله تعالوا
 كان فيما الهة الا لله لقادة وادفع القسم في اول الكلام وتقدم على الشرط بحال يكون
 القسم على عينه من شرط اضيا لفظا نحو والله ان يتبعك الا كرمك او معنى نحو والله ان لو تافقه
 لا هيرت وحي يكون الجملة الثانية في اللفظ جوابا للقسم لاجراء للشرط فلذلك وجب فيهما ما
 في جوب القسم من اللزوم ونحوها كما رايته في المثالين اما ان وقع القسم في وسط الكلام جاز ان يعتبر
 القسم بان يكون نحو ان تلام له نحو ان تانيه والله لا يتك وجاز ان قلعي نحو ان تانيه والله لا يتك
 واما لفضيله انه يحل نحو الناس شقة ومعيندما الذين يتبعنا في الجنة واما الذين سفلوا في
 النار وتجي في جوب القاء وان يكون الاول سببا للثاني وان يحدد فعلها مع ان الشرط لا بد له من
 فعل ليكون تنبيها على ان المصوب بها حكم الامم الواقع بها نحو كما نريد فمطلق بقديره وما يمكن من
 شئ فريد مطلق فمخلف فعل والجار والجر قد حقه بقا فمزيد مطلق ولما لم يناسب نحو الشرط
 فاء الجزاء نقل الفاء الى الجزاء الثاني ووضعوا الجزاء الاول بين اما والفاء عوضا عن الفعل المحذوف ثم
 الجزاء ان كان صالحا لا يبدل فهو مبدا كما مر في الامثلة ما بعد القاء نحو اما يوم الجمعة فريد مطلق
 عامر في يوم الجمعة على الضمة **فصل** حروف الرفع كالألف واللام والهمزة والكسرة وحذفها كقوله تع
 تبي آهاتن كلامه لا تكلم بهذا فانه ليس كل هذا في الخبر فدي حجة بعد الامر به كما اذا قيل لك
 نيل فقلت كلامي لا افعل هذا فمخلف فمخلف حقا كقوله تع كلامي فمخلف فمخلف حقا كقوله تع كلامي فمخلف فمخلف حقا
 مثا بها الكلام فاقول يكون حقا ايضا بمعنى ان يكونه لفظا مع الجملة **فصل** في التاكيد وهو الحذف
 الماضى لتعليق ما يثبت ما استدل به الفعل نحو ضربت هذه عرفت مواضع وجوب الحاقها اذا لقيتها ساكن
 بعد واجبة تحريكها بالكسر لان الساكن اذا حرك بالكسر نحو قد فاعلم الصلوة وحركتها لا يوجب رد

ما فيها لو اجاب لوجوده في ذاته والمستحق للصورة
 وبذلك منها كمال المحض في فرد مرضي ارحم صفات
 مشبهتان من ثم بالملك بعد نقله الى رحم بضم
 او بعد ترتيب التحدى اخره المازم بخلاف قوله فلان
 يحل لان الصفه مشبهه لا تتباين من تعدد ورتبه
 ٢١٣ رفق

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم من أجل أن يبين لنا ما كنا في ضلال
منه فلو لم يكن القرآن لم يكن لنا دليل على ما كنا في ضلال منه
والله اعلم بالصواب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[illegible]

لایان المستورین مع

والله اعلم
بما فيه
الهدى
والنور
والهدى
والنور
والهدى
والنور

[illegible]

[illegible]

بضائف الخيرة نحو غلامان فاران الغلام اسم صيقل الكاف وعرق يعني بحوران خلد
الالف واللام نحو الرجل ونون يعني بحوران يدخله النون نحو زيد جميع هذا من

خواص الاسم لا يوجد شيء منها في الفعل ولا في المرفوع اما الاخبار عنه فلان لفعل
خبر بانه فلان يخبر عنه والحرف لا يكون متبعا ولا محذورا عنه واقام في الخبر فلان الحمد

علامه المخبر عن وفقهنا ان الفاعل لا يخرج عما واما الاضافه فلان الفاعل
منها اما الترفع او التخصص او التثنية كما يستخرج من الفعل والحق لا يصل الى شانه

من ذلك وأما الألف واللام فلان الغرض من دخولهما تعريف الخبر عنه وقد ذكرنا
أداة الاختصاص في قوله لا اله الا الله فلا بد من دخولهما في الفاء واللام

الابا غير ما الفعل فبالفعل واما الحرف فيصغره قال واصنافه اربع الحسن والعلم

والعرب وتواجد والمشي والمجموع والعرفية والنكرة والمذكور والمشتق والمصغر
والنسوب واسماء العند والاسماء المتصلة بالافعال **اقول** ^{على انه لا بد من} ^{الاصل} ^{والجواب}

الاقسام يعني ان اقسام الاسم المذكور في هذا الكتاب منحصر في خمس عشر قسمًا

ما یذکره شش معین و لا یقتضی اول غیر بیض و واحد کرید و الثالث العربیه و هو ما
اخره باخلافه العوامل فقط کرید از قندیرا کعبه و الرابع توابع العربیه و کل

اسم ثان مغربا بجزا سابقه من جهة واحدة كالعالم في زيد العالم فاعلم والحق
المستند هو الذي يكون اخره وحركته لا تعامل كمن وان وخلفه وهو لا والشاهد

المشوق وهو ما يزيد في آخره الفاء فيه مفتوح فاقبلها ونون مكسورة عوضا عن

و هو ما دل على انه قد وجدوا واحد كرايين ورجال و هذا ان كان

وہی ہے جس نے ان کو اپنا گھر بنا لیا تھا۔

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

فَوَلِّ كَعْبًا مَّصْنُوعًا ۖ وَلَدُنَّ نَصْرٌ مَّوَدَّةَ تَقَىٰ
تَعَالَىٰ ۚ وَفِيهِمْ مَنْ هَرَبَ مِنَ الْقُرْآنِ ۚ فَمِ
مَنْ هَرَبَ مِنْهُ لِقَاءِ اللَّهِ ۚ فَمِنْهُمْ مَنْ هَرَبَ
مِنْهُ لِقَاءِ اللَّهِ ۚ فَمِنْهُمْ مَنْ هَرَبَ مِنْهُ لِقَاءِ اللَّهِ ۚ

کھانا

✓

فأما الذين هم من أهل البيت فليسوا من أهل البيت

فلان بعض الامسا المتبع مع قدم التركيب في كل وجه
ان التركيب الذي يكون اجدا بين اوصاف تا اربع
اعرف بانه ان يكون تركيبا يكون بعضا او مرتبة
مسوقة وتركيبا بين الامسا بعض التركيبات في الامسا

يزيد و غلام زيد والمرفوعات على ضربين اصل و ملحوق والاصل هو الفاعل لان عامله
فعل حقيقه قال با و عامل بال المرفوعات ليس كذلك الفعل الحقيقي اصله في العمل فهو
ايضاً يكون اصلاً بالقياس الى معمول غيره واما جعل الفاعل مرفوعاً والمفعول منصوباً و
المناد والي مجرودا انما ارفع عنه ضم ثقل الحركة والفاعل اقل المفعولات فاعطى
الثقل الثقل والي اصعب عنه الثقل الخف الحركة والمفعول اكثر المفعولات فاعطى الخفيف

5

۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲

[illegible][illegible][illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل القرآن
موسم من مواسم
و قد تم الحکم به

[illegible]

لقد انزلنا من عندنا
القرآن سننًا وهدى

الغنية الدار مع عذرة مستدرة من اهل البيت
 اقبلوا من عذرة فاد المسكين فقير وروح فاد مسجع

فقد انزل الله سبحانه وتعالى في سورة البقرة آية ٢٥٥

وہی کہ جس نے اسے دیکھا ہے وہ اسے بھول گیا ہے۔

بسم الله الرحمن الرحيم

ایک دفعہ ایک شخص نے کہا کہ میں نے ایک دفعہ ایک شخص کو دیکھا تھا جو کہ ایک دفعہ ایک شخص کو دیکھا تھا

افعالی ان قصہ دلائلہا فرمے گا کہ وہ کسی سے
ہذا العرف ان سے سمجھنے

الاضاعه في الف حرف جزاء الكلام وهو ايضاً جزاء الكلام
الف حرف مذكور بعد الضم وهو ايضاً مذكور بعد الضم

وَمِنْ أَهْلِ جَبْرِ عَفْرَايَا مَا جَاءَ ذَلِكَ التَّوَسُّعُ فِي الْكَلَامِ فَانْتَبَاهَا بِحَاجَةٍ إِلَى التَّوَسُّعِ فِي الْكَلَامِ
وَالْتَوَسُّعُ بِقَدْرِهِ مَعَ تَخَاوُفِ الْكَلَامِ عَلَيْهِ ۱۱ وَكَهْ وَخِزْفَانِ خَدَّ وَاعْبُدَ الْإِلَهَ

لا أصل لكن يجوز حذفه عند الدلالة إذ لو وجد ترتيبه تدل على السامع

أحد من الكرام لمدحهم في الإجماع والحمد لله رب العالمين

الضرب ثلثه وهو الاسم في باب كان أي المرفوع بالافعال المتأخذه والافعال التي

بمنزلة الفداء والحجر بمنزلة الفعول نحو كان زيد مطلقاً والواو الخيرة باي ان نحو

المروءة خرفانست بقية بالفعل وهي مستلحمة كركي بن بالي وانثت تدخله

نقول ربنا لا تريدنا أقول وحكم خبر المحرف المتبجح بالنعس شد حكم خبر البتداني

وان پند اخلام و نریندا خلامت و فی کونه جمله فعلیه بخوار نیدان هب افوه واسمیه بریم

١١٠

هذا هو الوجه الثاني في بيان ان النكرات في الخبر لا تكون
 في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين والوجه الثالث
 في بيان ان النكرات في الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين
 الاولين والآخرين والوجه الرابع في بيان ان النكرات في الخبر
 لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين

هذا هو الوجه الثالث في بيان ان النكرات في الخبر لا تكون
 في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين والوجه الرابع
 في بيان ان النكرات في الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين
 الاولين والآخرين والوجه الخامس في بيان ان النكرات في الخبر
 لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين

في الخبرين الاولين والآخرين

نحو ان عسر الخوة ذهب شرطيا نحو ان نيدا ان نكرته يكرمك ونظر حقيقة
 نحو ان نيدا اما ما كان او جازية نحو ان بشر من الكرام وفي كونه مستحقا للصغير اذا كان
 حجة كما يستلزم الامثلة وفي كونه مستغنيا عن ذكر ذلك الصغير اذا كان معلوما ان البر الكون
 تبين بينهما ومن كونه جازيا عندئذ لا يكون نحو ان الاوان قلدا اي ان لم يكن
 وان لم ولما لا في تقديم اي الا في تقديم خبر باين على امر فانه خير جازي وتقديم
 خبر تبين على المسئلة جازي لان خبره في الخبرين الاولين والآخرين
 على الفعل ومرفوع الفعل مقدم على خبره فلو كان مرفوع هذا الخبر فانه
 في الخبرين الاولين والآخرين والوجه الرابع في بيان ان النكرات في الخبر
 لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين والوجه الخامس
 في بيان ان النكرات في الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين
 والآخرين والوجه السادس في بيان ان النكرات في الخبر لا تكون في
 الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين والوجه السابع في بيان ان
 النكرات في الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين

الاشع
 في انظر في احتياج
 لمحدث الاما ان كان
 قال الرخ واجر الجازي واجر الجازي
 انظر لان كنه ظرف في الخبرين الاولين والآخرين
 في الخبرين الاولين والآخرين والوجه الثاني في بيان ان
 النكرات في الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين
 والآخرين والوجه الثالث في بيان ان النكرات في الخبر لا
 تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين والوجه الرابع
 في بيان ان النكرات في الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين
 الاولين والآخرين والوجه الخامس في بيان ان النكرات في
 الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين

قوله وقد يحذف الجازي خبرا حصة قيام القومية كقولهم
 لا بأس اي اباؤهم جليل والقومية انهم يقولون فرة لا
 بأس سبب في لا بأس قبل ذكرهم عليك في ذلك
 جليل بعد ذكر لا بأس عليك ويحذف الجازي خبرا حصة
 قيام القومية كقولهم لا بأس عليك والقومية انهم يقولون
 فرة لا بأس سبب في لا بأس قبل ذكرهم عليك في ذلك
 جليل بعد ذكر لا بأس عليك ويحذف الجازي خبرا حصة
 قيام القومية كقولهم لا بأس عليك والقومية انهم يقولون
 فرة لا بأس سبب في لا بأس قبل ذكرهم عليك في ذلك

واوي صوابا في ان نيدا ان نكرته يكرمك ونظر حقيقة
 واستمرات ولا تحقق في استمرات واذا خلا ان نيدا
 في الخبرين الاولين والآخرين والوجه الثاني في بيان ان
 النكرات في الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين
 والآخرين والوجه الثالث في بيان ان النكرات في الخبر لا
 تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين والوجه الرابع
 في بيان ان النكرات في الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين
 الاولين والآخرين والوجه الخامس في بيان ان النكرات في
 الخبر لا تكون في الخبر الا في الخبرين الاولين والآخرين

في الخبرين الاولين والآخرين

اصل

الاولی کا ان احضار پر ہے

28

[illegible]

مجلس القضاء
الاستئنافي
الدرجة الأولى

اوتخدا واپس آئے اور

Figure 6

۱۰۰

لا يجوز للمسلمين أن يتبعوا
الشيعة في هذا الباب

شماره ۱۰۰

ان السليم
المعروف والغير

کتابخانه عمومی

١٩٨٨

مجلس

المجلس
الوطني
للسلام
والعدل

المحكمة

ویمس خلق المسجد واطلا فی ذلک المكان بیت فی مسجد
وکنه اولی الخلد ودر باغ مکان برهنه با حجاب و امر حجاب
فیه منی لفظ الخرافاتی تسمیه بلفظ انوار سببیه جزاء
مذوبه والیه الخلفه الصوبه ویکلام غله فی الخلفه

۱۹۹۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

والمعول به معاً نحو ضرب زيداً فائمين وإنما التحق الحال بالمفاعيل لأنها نائمة في الكلام
كما في قوله **قال** **وحيثما** **الشكر** **وحيثما** **الحال** **للغير** **فان** **تقاه** **الحال** **عليه** **جان** **شكيرة**
نحو **جاء** **في** **وكان** **رجلاً** **أفول** **حق** **الحال** **ان** **تكون** **نكرة** **لأنها** **لو** **كانت** **معروفة** **لالتبس** **بالصفة**
في **مثله** **ضرب** **زيداً** **الراكب** **حق** **نفي** **الحال** **ان** **يكون** **معروفة** **لأنه** **لو** **كانت** **نكرة** **لالتبس** **بها**
في **مثله** **ضرب** **رجلاً** **راكباً** **وان** **تقل** **الحال** **على** **نفي** **الحال** **جان** **شكيرة** **نفي** **الحال** **نحو** **جاء** **في** **كان**
رجلاً **لعمري** **لا** **الساير** **ح** **فان** **الصفة** **لا** **تقدم** **على** **الودع** **و** **أعلم** **أنه** **لا** **يبدل** **الحال** **من** **علم** **أو**
ما **ضرب** **رجلاً** **شبه** **ضرب** **زيد** **نصف** **بعض** **فإنما** **ومعنى** **فعل** **نحو** **هذا** **عن** **فإنما** **فان** **معنى**
أشعر **عن** **فإنما** **وقد** **يحدث** **العمارة** **أدعى** **رحيب** **فربما** **يقول** **للمرجل** **لست** **أهتدي** **إلى** **أية** **أهتدي**
أهتدي **فإنما** **قال** **والتمييز** **وهو** **رفع** **الأبها** **أما** **حق** **الجملة** **في** **قولك** **طالب** **يد** **نفساً** **أو** **عن**
المضرب **في** **قولك** **نحو** **قد** **دخل** **أربعون** **مئة** **وعشرون** **سهما** **وملأوه** **حصلاً** **أفول**
الضرب **الثاني** **في** **نحو** **رب** **من** **ملحن** **بلفاظ** **عيل** **التمثيل** **فإنما** **أشعر** **بها** **لما** **أشعر** **في** **الحال** **والتمييز**
رفع **الأبها** **أما** **حق** **الجملة** **نحو** **قولك** **طالب** **يد** **نفساً** **فان** **طالب** **يد** **كلام** **فان** **الأبها** **في** **الحال**
طرف **أن** **أن** **نسبة** **نصيب** **يد** **منها** **فإنما** **يختلف** **ان** **تكون** **له** **زيد** **والى** **فإنما** **يختلف** **من** **الضم**
والقلب **غير** **ذلك** **منفسات** **رفع** **ذلك** **الأبها** **وتميز** **ما** **هو** **المسؤول** **إليه** **في** **الحقيقة** **عن** **غيره**
فإنما **صاحب** **نفس** **زيد** **وإنما** **أشعر** **من** **ذلك** **العبارة** **إلى** **هذا** **لأن** **الكلام** **البان** **فان** **ذلك** **الضم**
بهما **مفسر** **الوقع** **في** **النفوس** **من** **أن** **يفسر** **ولا** **يتميز** **بعض** **المتكلم** **في** **الحقيقة** **لكن** **مقضى**
الاسم **الذي** **يرفع** **الأبها** **به** **تمييز** **إجازاً** **وأما** **حق** **المضرب** **والمراد** **بأن** **فرد** **كل** **أشعر** **بها** **بالسويج**
عشراً **وأفول** **خلال** **س** **من** **ضويل** **الأسفل** **غير** **أدخال** **وبن** **الشيء** **نحو** **عند** **منه** **بأن**
بها **أربعون** **شبه** **الجمع** **نحو** **عند** **عشرون** **سهما** **وبأن** **قد** **نحو** **عند** **ملا** **في** **عسلاً**

در اتم
لان الا وكر
يستلزم سقوط ما هو من
مفهوم الكلمة بسبب الاضافة والانه
يستلزم ثبوت ما هو شئ من اجمع والاضافة
فانما قد باب عشر في ما اذا نهال جتمع امت فين خمسة
مستم في ايضا فيله ينبر وما الخ

[illegible]

تشنوین و نور بشه و اجمع ومع ما عفا و لان المنصف
 لا یضایف ما یفقد و انما الاسم یجد بالشیء
 یث - لفظی و انما یجد
 و عماره کل و تان
 حیث :

[illegible]

عشر نية وعلوه في شئ من شئها انما هو
الانما هو انما هو انما هو انما هو
الانما هو انما هو انما هو انما هو
الانما هو انما هو انما هو انما هو

کتاب

تقریر الخیر فی جامعہ کائنات و اشیاء الاصلی الی

٢٣٨
في قوله فما الشيعة يفتخرون انما تعجب من الباب

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
فصل في معرفة ما هو الحق وما هو الباطل
الحق هو الذي لا يتغير ولا يزول ولا يحد
والباطل هو الذي يتغير ويتولد ويحد
فمن كان له قلب وعقل فليدرك الحق
فإن الحق هو نور القلب والعقل
والباطل هو ظلمة الجهل والignorance

[illegible]

سازماندهائی و اما در لغت الی می باشد
و این لغت در میان قبیله خود می باشد
و این لغت در میان قبیله خود می باشد
و این لغت در میان قبیله خود می باشد

[illegible]

البعد إلى المبدئ وما في الثاني فلهذا الجنيته من أحد وجهيها إنما التي بمثابة التي
 ليعد أن لتستأنح البد في وجهها بالطريق الأولى لأنه إذا كان قسما المستثنى وانقطاعها
 من البدلية مع التثنية الذي هو شرطها فمع الإيجاب يكون بطريق الأولى وحكم ضرب حكم الآ
 الواقع بعد الأتقوا بجملة النعم غير زيد وما جاء في أحد غير زيد وغير زيد أقول وقد عرفت
 أن المستثنى غير واجب الجبر وما نفس غير حكم حكم الاسم الواقع بعد الأتقوا في كل موضع كان المستثنى
 بالأوجب لئلا يكون غير واجب النصب أيضا وحيثما كان جائزا النصب يكون غير كذلك تقول
 جاء في النعم غير زيد بالنصب كما قلت جاء في النعم لا زيد وتقول ما جاء في أحد غير زيد
 غير زيد بالنصب لا رفيع كما قلت ما جاء في أحد لا زيد ولا لا زيد وتقول ما جاء في غير زيد أحدا
 بالنصب

كما قلت ما جاء في لا نريد احد نقول ما جاء في احد غير جار بالضم ياء كما قلت ما جاء في
 نريد احد واخر قال واخبرني باب كان نريد مطلقا **اقول** الضرب الرابع من جنس
 نحو لم نعور الخبر في باب كان منصوص بكان وخوابها اعني الالف ان قصد نحو سئل في
 كان نريد منه **اقول** نحو لم نعور بخبره بعد الفعل والفاعل كالفعول **قال** والاسم في باب
 من نحو نريد فانه **اقول** ان ضربين من ضرب المسمى بالفعول الاسم في بابين او المنصوب
 بحرف تشبيه بالفعل نحو نريد في لا نريد او ثم ثلثا النحوي بالفعول لان كلا من هذا الحرف
 مخشيتا معنى الفعل كما سيأتي في باب تحريف تاسا وهما مفاعيل في الحقيقة **قال** واسم لا
 نجس د كان عند فمعه علامه رجل عند وضاع له نحو خير منك عندنا **اقول**

[illegible]

الانفوج

لا بد من ذلك فلهذا جعلنا على المسبب ما لا بد منه
الحكم عليها متساويا اذا لم تتعد اذا انقضت عليها
ما لا يملك عليها فرفع المسبب ما وجبها على ان
بتأنيته واجبة لازم اما بسبب تنقيح فليست
تستغنى في العود وضعها على تقديم المرفوع
فذا تقدم الحكم بطلت نعمت وخرج عن مسند
الاصالة فبطلت العلم بطلان
الوهم في غير مسند
ص ٣٠

سیدین ائمنین سہ زینت بابکستہ فیض الکریم شریعت
قدس سرہانہ سے حضرت ائمہ زینت عالم

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

غير انضمت والاضلاع له ففوق اي حجاب ينبي على الفتح نحو لا عارم لك اما البشاعلة من حوله
 عن ثوابه فقد كان سائلا قال هل من غلام لي عرض فليل في جوانه لا غلام لك عندنا وكما
 من الواجب ان يقبل من غلامك عندنا بزيادة من يطابق السؤال الجواب فكما هم حذوها من قول
 بقرينة الاستدلال فخصمتها الجواب واحياج اليها وشبه ذلك الحرف واما البشاعلة المحركة فلام
 بين البشاعلة والاعاء من واما البشاعلة الفتح فلحقه الفتح وقد يحذف اسم اذا كان معلوما
 نحو اهلكتني لاسر عينك قال وخبر ما ولا بمعنى ليس وهي اللغة الحجازية والقيمية فعلمنا
 على الابتداء اقول المترب السابع من ضرب لمحق بالمفعول خبر ما ولا بمعنى ليس في النص
 بمحسبنا ان هذا منطوقا ولا اجل اختلف من ذلك في هذه اللغة اعني الضبيما والالفة
 الحجازية ولغة القيميته رفع ما على البشاعلة اي رفع الاسمين الواقعين بعدها ولا على ان
 لا اول مبتدأ والثاني خبره وقد ليل الحجازية قوله تم ما هذا بشر او ما هن امهاتم وقد ليل
 القيميته دخولها على القبيلين اعني الاسماء والافعال فان العوامل يجب ان تختص باحدا
 قال واذا انقضت الخبر وانقضت التقى بالالف والرفع لازم نحو ما منطلق نيد وما نيدا لا منطلق
 قوله ان انقضت خبر ما ولا على اسمها او انقضت فنيها بالابطال علمنا بان يقع خبرها بعد
 ان رفع لازم نحو ما منطلق نيد وما نيدا لا منطلق ولا يجوز نصب منطلق لان ما ولا انما علمنا
 في البشاعلة وليس من جهة التقى فبطل علمنا ببقية الخبر على الاسم لضعفه في العلم وكذا

فيها بالاولا لاشفاق وحل الشبهة فيها وبين ليس ح وكذلك يطل عما يماز يادة ان فيها نحو ما
 من مطلق الضم فيه في العمل بالفاصلة قال المجرور ان على ضربين مجزئيه لاضافه مجزئيه
 تركنوا لافلا زيدا سر من اجزائه اقول لما فرغ من القسم الثاني من اقسام العربيه وهو
 سبويه في القسم الثاني اعني المجرور ان فقال اما قال وقوله مجزئيه بالاضافه مجزئيه
 سبويه في القسم الثاني اعني المجرور ان فقال اما قال وقوله مجزئيه بالاضافه مجزئيه

فقد ورد
لنك سطر
برياد ان ان قلت
هت مجور زياده ان بعد ما كما يجوز بعد
بسط ختم بها ايضا قلت لما ان نفع كان
لغيره استقبال فلا يكون بينهما شيء ولا نفع في هذه
بخلاف سورة زيادتها بعد ما كان بينهما وبين التي في
تامة حتى اتمام
محمد زور

[illegible][illegible]

کتابیں

[illegible][illegible][illegible]

مرفقہ با بقیہ راجعہ فتنہ مستبہ دن گدگدن
مضامین صفہ ہارستہ کا صفہ مستبہ
والفطن فی ہر وقت زمانہ
مرفقہ یا شہر ہر تدق

لَيْتَ بَانَ هَذَا فَدَفِنْتَهُ فِي جَبْرِ جَدِّهِ سَيِّدِ الْوَلَدِ
وَقَدْ أَهْلًا بِهَذَا الْمَرْثِيَّةِ وَالْمُسْتَقْدَمَةِ وَالْمُتَرَاتِ
أَسَدًا تَرَاهُ فِيهِ وَأَنْتَ يَا كَبِيرَ مَحَبَّةٍ مُرَادُ

موسى بن جعفر بن محمد بن علي بن ابي طالب
عليه السلام

انہ
وہابیوں کی بھی پروا
خمس باہم

هَذَا كِتَابُ

1997

مجلس

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

والاضافة على ضربين معنوية وهي التي بمعنى اللام ان بمعنى من كقولك غلام زيد وخاتم فضة
اقول الاضافة بمعنى اللام انما تكون اذا لم يكن المضاف اليه جنس المضاف ولا ظرفه نحو غلام زيد
اي غلام لزيد وبمعنى من انما يكون اذا كان المضاف اليه من جنس المضاف نحو خاتم فضة اي خاتم
فضة وثوب قطن اي ثوب من قطن وقد يكون بمعنى في وذلك اذا كان المضاف اليه ظرف المضاف
نحو ضرب اليوم اي ضرب في اليوم وكقوله تعبدوا لمكة لليل والنهار في اليل والنهار ولم
يتعرض لها القائل قال ولقضية وهي اضافة اسم الفاعل الى مفعول نحو ضارب زيد والصفة
لله على ما كقولك حسن الوجه اقول يعني بالمفعول المفعول الذي اوله يمكن مجرؤا بالاضافة
لكن منصوبا على المفعولية وذلك انما يكون اذا كان اسم الفاعل عاملا بان يكون بمعنى الخالق
او الاستفهام نحو زيد ضارب لان افعلا فان فعل اي هنا لو لم يكن مجرؤا بالاضافة لكان
منصوبا على المفعولية واما اذا لم يكن عاملا بان كان بمعنى الماضي نحو زيد ضارب غير ماض
الاضافة تحذف بلام معنوية لان اسم الفاعل لا يعمل الضربا فان كان بمعنى الماضي كما يستحق من
الاضافة اللفظية اضافة اسم المفعول الى مفعول نحو زيد ومفعول الدار ذكر الصفة المفضل قال
وذكر في المعنوية من تجريد المضاف عن التعريف اقول ولا بد من ان يكون المضاف في الاضافة
المعنوية نكرة لان الغرض منها انما تعريف المضاف وذلك اذا كان المضاف اليه معرفة او تخصيص
وذلك اذا كان المضاف اليه نكرة والمضاف اليه نكرة فاما ان يضاف اليه معرفة والى نكرة
فالاولى شلر اجتماع التعريفين التعريف بالذات والمكسب عن المضاف اليه الثاني شلر
تخصيص المضاف بالايه وهو محال فلا يقال العلام زيد ولا العلام رجل ولا الخاتم فضة ولا
الضرب اليوم والكوفون جوت وذلك في اسماء الجند نحو الثلاثة الاثواب الخمس الدراهم
ضعيف نحو وجع عن التيسر واسم الفاعل قال ونقول في اللفظية انما بانيد الشان
زيد والاضافة التي لا يجوز ان يضاف اليها اقول ما شرط تجريد المضاف عن التعريف في الا

المقدمة

کتاب

تہذیب و تمدن کا ارتقاء و ترقی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

۱۶۹۹
 ۱۷۰۰
 ۱۷۰۱
 ۱۷۰۲
 ۱۷۰۳
 ۱۷۰۴
 ۱۷۰۵
 ۱۷۰۶
 ۱۷۰۷
 ۱۷۰۸
 ۱۷۰۹
 ۱۷۱۰
 ۱۷۱۱
 ۱۷۱۲
 ۱۷۱۳
 ۱۷۱۴
 ۱۷۱۵
 ۱۷۱۶
 ۱۷۱۷
 ۱۷۱۸
 ۱۷۱۹
 ۱۷۲۰
 ۱۷۲۱
 ۱۷۲۲
 ۱۷۲۳
 ۱۷۲۴
 ۱۷۲۵
 ۱۷۲۶
 ۱۷۲۷
 ۱۷۲۸
 ۱۷۲۹
 ۱۷۳۰
 ۱۷۳۱
 ۱۷۳۲
 ۱۷۳۳
 ۱۷۳۴
 ۱۷۳۵
 ۱۷۳۶
 ۱۷۳۷
 ۱۷۳۸
 ۱۷۳۹
 ۱۷۴۰
 ۱۷۴۱
 ۱۷۴۲
 ۱۷۴۳
 ۱۷۴۴
 ۱۷۴۵
 ۱۷۴۶
 ۱۷۴۷
 ۱۷۴۸
 ۱۷۴۹
 ۱۷۵۰
 ۱۷۵۱
 ۱۷۵۲
 ۱۷۵۳
 ۱۷۵۴
 ۱۷۵۵
 ۱۷۵۶
 ۱۷۵۷
 ۱۷۵۸
 ۱۷۵۹
 ۱۷۶۰
 ۱۷۶۱
 ۱۷۶۲
 ۱۷۶۳
 ۱۷۶۴
 ۱۷۶۵
 ۱۷۶۶
 ۱۷۶۷
 ۱۷۶۸
 ۱۷۶۹
 ۱۷۷۰
 ۱۷۷۱
 ۱۷۷۲
 ۱۷۷۳
 ۱۷۷۴
 ۱۷۷۵
 ۱۷۷۶
 ۱۷۷۷
 ۱۷۷۸
 ۱۷۷۹
 ۱۷۸۰
 ۱۷۸۱
 ۱۷۸۲
 ۱۷۸۳
 ۱۷۸۴
 ۱۷۸۵
 ۱۷۸۶
 ۱۷۸۷
 ۱۷۸۸
 ۱۷۸۹
 ۱۷۹۰
 ۱۷۹۱
 ۱۷۹۲
 ۱۷۹۳
 ۱۷۹۴
 ۱۷۹۵
 ۱۷۹۶
 ۱۷۹۷
 ۱۷۹۸
 ۱۷۹۹
 ۱۸۰۰
 ۱۸۰۱
 ۱۸۰۲
 ۱۸۰۳
 ۱۸۰۴
 ۱۸۰۵
 ۱۸۰۶
 ۱۸۰۷
 ۱۸۰۸
 ۱۸۰۹
 ۱۸۱۰
 ۱۸۱۱
 ۱۸۱۲
 ۱۸۱۳
 ۱۸۱۴
 ۱۸۱۵
 ۱۸۱۶
 ۱۸۱۷
 ۱۸۱۸
 ۱۸۱۹
 ۱۸۲۰
 ۱۸۲۱
 ۱۸۲۲
 ۱۸۲۳
 ۱۸۲۴
 ۱۸۲۵
 ۱۸۲۶
 ۱۸۲۷
 ۱۸۲۸
 ۱۸۲۹
 ۱۸۳۰
 ۱۸۳۱
 ۱۸۳۲
 ۱۸۳۳
 ۱۸۳۴
 ۱۸۳۵
 ۱۸۳۶
 ۱۸۳۷
 ۱۸۳۸
 ۱۸۳۹
 ۱۸۴۰
 ۱۸۴۱
 ۱۸۴۲
 ۱۸۴۳
 ۱۸۴۴
 ۱۸۴۵
 ۱۸۴۶
 ۱۸۴۷
 ۱۸۴۸
 ۱۸۴۹
 ۱۸۵۰
 ۱۸۵۱
 ۱۸۵۲
 ۱۸۵۳
 ۱۸۵۴
 ۱۸۵۵
 ۱۸۵۶
 ۱۸۵۷
 ۱۸۵۸
 ۱۸۵۹
 ۱۸۶۰
 ۱۸۶۱
 ۱۸۶۲
 ۱۸۶۳
 ۱۸۶۴
 ۱۸۶۵
 ۱۸۶۶
 ۱۸۶۷
 ۱۸۶۸
 ۱۸۶۹
 ۱۸۷۰
 ۱۸۷۱
 ۱۸۷۲
 ۱۸۷۳
 ۱۸۷۴
 ۱۸۷۵
 ۱۸۷۶
 ۱۸۷۷
 ۱۸۷۸
 ۱۸۷۹
 ۱۸۸۰
 ۱۸۸۱
 ۱۸۸۲
 ۱۸۸۳
 ۱۸۸۴
 ۱۸۸۵
 ۱۸۸۶
 ۱۸۸۷
 ۱۸۸۸
 ۱۸۸۹
 ۱۸۹۰
 ۱۸۹۱
 ۱۸۹۲
 ۱۸۹۳
 ۱۸۹۴
 ۱۸۹۵
 ۱۸۹۶
 ۱۸۹۷
 ۱۸۹۸
 ۱۸۹۹
 ۱۹۰۰
 ۱۹۰۱
 ۱۹۰۲
 ۱۹۰۳
 ۱۹۰۴
 ۱۹۰۵
 ۱۹۰۶
 ۱۹۰۷
 ۱۹۰۸
 ۱۹۰۹
 ۱۹۱۰
 ۱۹۱۱
 ۱۹۱۲
 ۱۹۱۳
 ۱۹۱۴
 ۱۹۱۵
 ۱۹۱۶
 ۱۹۱۷
 ۱۹۱۸
 ۱۹۱۹
 ۱۹۲۰
 ۱۹۲۱
 ۱۹۲۲
 ۱۹۲۳
 ۱۹۲۴
 ۱۹۲۵
 ۱۹۲۶
 ۱۹۲۷
 ۱۹۲۸
 ۱۹۲۹
 ۱۹۳۰
 ۱۹۳۱
 ۱۹۳۲
 ۱۹۳۳
 ۱۹۳۴
 ۱۹۳۵
 ۱۹۳۶
 ۱۹۳۷
 ۱۹۳۸
 ۱۹۳۹
 ۱۹۴۰
 ۱۹۴۱
 ۱۹۴۲
 ۱۹۴۳
 ۱۹۴۴
 ۱۹۴۵
 ۱۹۴۶
 ۱۹۴۷
 ۱۹۴۸
 ۱۹۴۹
 ۱۹۵۰
 ۱۹۵۱
 ۱۹۵۲
 ۱۹۵۳
 ۱۹۵۴
 ۱۹۵۵
 ۱۹۵۶
 ۱۹۵۷
 ۱۹۵۸
 ۱۹۵۹
 ۱۹۶۰
 ۱۹۶۱
 ۱۹۶۲
 ۱۹۶۳
 ۱۹۶۴
 ۱۹۶۵
 ۱۹۶۶
 ۱۹۶۷
 ۱۹۶۸
 ۱۹۶۹
 ۱۹۷۰
 ۱۹۷۱
 ۱۹۷۲
 ۱۹۷۳
 ۱۹۷۴
 ۱۹۷۵
 ۱۹۷۶
 ۱۹۷۷
 ۱۹۷۸
 ۱۹۷۹
 ۱۹۸۰
 ۱۹۸۱
 ۱۹۸۲
 ۱۹۸۳
 ۱۹۸۴
 ۱۹۸۵
 ۱۹۸۶
 ۱۹۸۷
 ۱۹۸۸
 ۱۹۸۹
 ۱۹۹۰
 ۱۹۹۱
 ۱۹۹۲
 ۱۹۹۳
 ۱۹۹۴
 ۱۹۹۵
 ۱۹۹۶
 ۱۹۹۷
 ۱۹۹۸
 ۱۹۹۹
 ۲۰۰۰
 ۲۰۰۱
 ۲۰۰۲
 ۲۰۰۳
 ۲۰۰۴
 ۲۰۰۵
 ۲۰۰۶
 ۲۰۰۷
 ۲۰۰۸
 ۲۰۰۹
 ۲۰۱۰
 ۲۰۱۱
 ۲۰۱۲
 ۲۰۱۳

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

مما خرج من غيرة حتى لا أصل في بلد أيضا لظاهر من الضمير وعلى العكس فيحصل بحسب الاربعة
اقسام اخرى فان ذكر مثله في الكلام من كل كلمة في اقسام مفرقة وانكره فمفيد باستخراج مثله
سائر الابداء فان ظاهر من ظاهر قد عرفنا الضمير من ضمير بخونيد ضربا ياء والظاهر من
الضمير بخونيد ضربا خال وهو كذلك هو ضربا ياء قال وحطفت اليك فلو كان تتبع ذلك
في ضمير سمك فخرج في خوك نيد ونوعا في راقول الرابع من التوابع عطف البيان وهو
في قوله نيد ونوعا في راقول

[illegible][illegible][illegible]

کتابیں

[illegible]

ويعبر بالآلة في الإشارة حرف للنبي اعني تحت النبوة الخاطبة لئلا يفوت غرض

نحوہ امتحان دہن بن دھا، اوٹا آن دھیتن دھاتے دھانہ دھک دھڈ وھو لآ پھیل

بوجودنا الاشارة كاف الخطاب بجمع ان الخطاب الى جنس من المذكر الموثق والمفرد وغير

نحوه نه که از آنکه کما ذکر و كذلك منانك و ذلک عتال تا کاما تا کم تان تا کاما تا کن

ثالث فقلت واولئك واذ قبل ذلك فكرونا الاشارة والنسب كاهل الى المؤمن بالذكور

قد نلت حصه الرشده التي كنت اذك والخاله عظامي في مفهومي واذقا فاكرا وذاقا

[illegible]

وَقَالَ الْقَوْمُ هَذَا تَوَلَّى بِهِ وَطَنُهُ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِي الْقُرْبَىٰ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمَ يَسْرِينَ

حَوْلَ الْوُجُوهِ وَالْأَيْدِي وَالْأَرْجُلِ وَالْأَنْفِ وَالْأُذُنِ وَالْأَفْئِدَةِ وَالْأَمْعَانِ وَالْأَلْسَانِ وَاللِّسَانِ وَاللِّحْيَةِ وَالْأَفْئِدَةِ وَالْأَمْعَانِ وَالْأَلْسَانِ وَاللِّسَانِ وَاللِّحْيَةِ

وذلك ومن معاونة دايرة التوراة ببعض أسس الموصلة إلى الحق الذي للمفرد المذكور في حقائقه

وسیئة الذین فی الرفع والذین فی تخفیة بحر وجمہ الذین فی الاحوال الثالث والی المنقرض

عاقلة وعيبره وتقليدك ثلثين من جملة الناس بالثبات بعد النكاح واللاذ بالثبات

المسورة واللذان بالياء الشاك. هذا هو المفسر المسورة والذين بالياء المكسورة واللذان بالياء

والألف الساكنة والتاء المكسورة. وبعد الياء ساكنة. وما بين ياء الساكنة والياء المكسورة

الذكارة والذين واللاته فاعلها بالواو المفعول بالذكرية المفعول الموصوف

لا تبيحهم الا للصلوة كما ينبغي ومن الموضوعات ذواتها في كتاب الله في لغة طي كقولهم جاءني

وَذُو قَوَامَةٍ وَذَابِلِ الْإِسْقِطِ بِمَعْنَى الْإِسْقِطِ أَوَّلُ النَّخْلِ وَهُوَ مَا نَصَعْنَا مِنْ شَيْءٍ لَمْ يَصْعَقْ فِيهَا

الاف واللام في المفعول نحو لزامية والز في اي التي زنت والتم زني والمضارع يذكر

هذه الثلثة اقصى على ما هو اكثر ثبوت الاقال والموصوفات الالهية من جهة تقصصها له ومن ضمن

يعود الي نحو جاني لك ابو منظور اوده اخوة ومزخقة وما طلبة اقول الله الصاب

دانشگاه تهران

منه

١٢٠ ١١٩ ١١٨ ١١٧ ١١٦ ١١٥ ١١٤ ١١٣ ١١٢ ١١١ ١١٠ ١٠٩ ١٠٨ ١٠٧ ١٠٦ ١٠٥ ١٠٤ ١٠٣ ١٠٢ ١٠١ ١٠٠ ٩٩ ٩٨ ٩٧ ٩٦ ٩٥ ٩٤ ٩٣ ٩٢ ٩١ ٩٠ ٨٩ ٨٨ ٨٧ ٨٦ ٨٥ ٨٤ ٨٣ ٨٢ ٨١ ٨٠ ٧٩ ٧٨ ٧٧ ٧٦ ٧٥ ٧٤ ٧٣ ٧٢ ٧١ ٧٠ ٦٩ ٦٨ ٦٧ ٦٦ ٦٥ ٦٤ ٦٣ ٦٢ ٦١ ٦٠ ٥٩ ٥٨ ٥٧ ٥٦ ٥٥ ٥٤ ٥٣ ٥٢ ٥١ ٥٠ ٤٩ ٤٨ ٤٧ ٤٦ ٤٥ ٤٤ ٤٣ ٤٢ ٤١ ٤٠ ٣٩ ٣٨ ٣٧ ٣٦ ٣٥ ٣٤ ٣٣ ٣٢ ٣١ ٣٠ ٢٩ ٢٨ ٢٧ ٢٦ ٢٥ ٢٤ ٢٣ ٢٢ ٢١ ٢٠ ١٩ ١٨ ١٧ ١٦ ١٥ ١٤ ١٣ ١٢ ١١ ١٠ ٩ ٨ ٧ ٦ ٥ ٤ ٣ ٢ ١ ٠

[illegible]

بیت
 به تهنیت نضضه من ضمیر بر پهلای موصول و مخبر خبر
 ذکاں مفعول کفوه تنه میسر لغز زق است ای شایسته
 و قیس ذکاں مبتدا و نحو با مذی قافیه کنشهای
 موقوم کن و نجم در کفوه تیسه بدیاء این بر جمن قوه

الانفوج

[illegible]

له من جملة تقع تلك الجملة صلة لذلك الاسم فتلك الجملة اما اسمية كابوة منطلق في نحو جئت قد ذهب اخوه وكثر في من عرفت وكلمت في ما طبت واما الخاجلة الموصولة الى الصلة لانها مبهمة في اصل وضعها ولذلك سميت ببهائم فلا بد لها من جملة توضحها وسميت تلك الجملة لاقصا لها بالموصولات وسميت الموصولات بموصولات لاقصا الصلة بها واصله الا ان الاسم لا يكون الاسم الفاعل او اسم المفعول كما مر فلا بد في الصلة من ضمير يعود الى الموصول ليربط الصلة بالموصول ويسمى عائدا كما عرفت وقد يحذف اذا كان معلوما كقوله تعالى يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ اِي شَاءُوهُ قَالَ وَمِنْهُمَا اَلْاَفْعَالُ كَرِيْمٌ يَدَاوِلُهُمْ تَشْدُو كَرِيْمُهُ الشَّرِيْدُ هِيْهَا ذَاكُ وَثَنُهَا مَا يَدِيْهَا وَافْتَصَحَتْ وَوَعْنَتْ وَعَلَيْكَ اَقْرَبُ وبعض الباقين مثل الافعال السابقة اسماء بمعنى الافعال والافعال السابقة اسماء بمعنى الافعال وهي كثيرة والمضمر لم يذكر الا الشهوة ومنها وادلتها بمعنى الامر والماضى قاله بمعنى الامر اما متعددا او لازما والمتعد كما مر كذا في مركبا ما اخره كاف الخطاب اذ غيرها والآخره كاف الخطاب اما اوله اسم اذ صرف في التثنية غير كاف الخطاب اما حذ منه شئ بالتركيب لا باللازم اما اشتق منه فعلا او لا والتثنية بمعنى الماضى اما جوز في اخره فيل الفتح او لا والتثنية بمعنى المضارع واحد فلهذا عشرة اقسام الاول المتعد المفرد التثنية بمعنى الامر كقوله في هذا التثنية المتعد المركب التثنية حذ منه شئ بمعنى الامر في اخره غير كاف الخطاب كقوله تشهدوا كواكس فترونهم فانه مركب من هذا التثنية بعد حذف فها مع له التثنية المتعد المركب بلا حذف شئ منه فانه بمعنى الامر في اخره غير كاف الخطاب كقوله الشريدي اتيه فانه مركب من هذا التثنية بمعنى الماضى مع جواز الفتح في اخره كقوله اتي بعد فانه يجوز في ثابته المحركا للتثنية الحاسر التثنية بمعنى الماضى بلا جواز غير الفتح في اخره كشأن ما يدينه ما له اقر فانه لا يجوز في ثوبه خيل الفتح الشاسر التثنية بمعنى المضارع كاف اتي تضجر السابع اللازم التثنية بمعنى الامر مع اشتقاق الفعل منه كقوله كف فانه يقي مصه تبس كقوله الشاسر اللازم التثنية بمعنى الامر مع اشتقاق الفعل منه كقوله اسك التثنية

[illegible]

الصوت التي ص بطريق جرى عادة الله ثم صحت في اللغة
عند سماع هذا اللفظ بخلاف ما يراه من حيث فان هذا اللفظ هو
لوضع اللفظ وبخصوص التركيب يعظم المعنى وبولا حله بخصيص
التركيب لكان هذا اللفظ بالنسبة اليه بمنزلة ما يراه في اللفظ

خمسة عشر صباح وشاوبت بيت وحيض من الاصل فيها خمسة وعشر وكل صباح وشاوبت
وبين الى بيت اى ملاصقا ووقوع في حيض ويصل في خمسة عشرة فخر منها ما حدث ثم يخرج
من الجميع اما الاول فلوكونه بمنزلة اول الكلمة ولما الثالث فلصقته مع الحرف المحذوف والثاني
على الحركة لما من الفرق بين البناء اللازم والناقص وبذلك على الفتح الحقة واعلم ان الاعداد
الركبية اعني خمسة عشر في عشرة كذا خمسة عشر في ثمان الجز من الالف حشر فان اوله معتر
شبهها بالاضافة حدث انوز قاله ومنه الكايات نحو كره ما لك وعش كذا درهم او كان من
الامر كيت **اقول** وبعض المبتدئين كايات هي هذا الفاظهم تميز بها عن شيئا غفتر
فكم لا يكون من الكايات على هذا الوجه لانها ليست كذلك لكن لما كانت مثل كذا في العلي
محورها وتمايبت كره لان وضعها وضع الحرف وبسبب كذا لان اصلها في البيت الكايات
فصا كذا وبسبب كيت لانها كايت من الجمل المبتدئة واعلم ان كره اما استنفها او خبره وعلى كلا
التقديرين لا بد لها من ميم تميز الاستنفها بمصوم فخر كره درهم ما لك وتميز الخبر بمحذوف
مفرد او مجموع نحو كره رجل او رجلا ضرب وقد يحد الميم اذا كان معلوما كما مر في الكايات
كيت كيت بشيء فحقت ثم حذفت وكذا في زيت ومعناها بالالف استنفها ميمين ميمين ولا
يستعملن الا مكررتين ويجوز في بابها الحركات الثلاث **قال** اشوق هو ما لحقت اخره
اوياء مفتوح ما قبلها بمعنى التثنية ونون مكسورة عوضا عن الحركة والتون **اقول** لما
فرغ من الصنف الثاني شرع في الصنف الثالث اعطى المشقة وهو اسم لحقت اخره الف او ثا
مفتوح منه قبله لئلا يمتنع التثنية ونحفت بعد الالف واليا نون مكسوة حال كونها عوضا
عن الحركة والتون التثنية في المفرد نحو رجلان ورجلين فان الالف واليا هما التثنية
لئلا يمتنع التثنية التثنية تكون عوضا عن حركة رجل وتونيه فقول ما شامل لجميع
الاسماء وتونيه لحقت اخره الفية يخرج ما لا يكون كذا كنه شامل لشيء اثنان وحيد بن قوله

کتابیں

[illegible][illegible]

مراسمہ الہی جمیع باتوں میں انسانیت کے لئے ہے۔
 سارا ان کے لیے ہے۔ لیکن یہ غیر مقصد میں ہے۔
 ہر ایک کے لیے ہے۔ لیکن یہ مقصد میں ہے۔
 ہر ایک کے لیے ہے۔ لیکن یہ مقصد میں ہے۔

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

لو اُحد كرجالته رجل وافر اس في فرس فان بنا رجل و فرس قد تغير في الجمع و يتم جمع المكسرة العلم و غير ذى العلم و لذالك مثل ما بين قال و المذكو و الموثق من الصحيح يسو في ما بين نقطه الجرد و نصب تقول و ايت تسدين و السله و مرت بالسدين و السله **اقول** يسو في معنى اللفظ

من التوبة والخاتمة مقام واحد فيها وبين فرضه والمعنى يجعل في الذكر والموت لفظ الضم
مسيا بالمجر وهذا الكلام تكرار لأن التوبة في الذكر قد علم في أول الكتاب في الموت قيل هذا

قال والجمع انضغ مذكور وثوبنا للغة وما كان من الكثرة على وزن افعلا وافعالا وافعللا

وفصله فهو جمع قلة وعاء ذلك جمع كثرة أقوله الجمع فاجمع قلة وجمع كثرة وجمع القلة

لا يطلق على عشرة فسادا بل هو غير قسري ويطلق على ما توفى القسرة مع القسرية وجميع الكثرة بخلاف ذلك الحجة المصحة مذكرة وثمينة للثقة وما يكون من الحجة المكتسبة على وزن

افعل كافلس وافعل كافر اس وافعله كغاية وفعله كغاية جمع قلة ايضا وماعدا المذكورين

المجموع جمع الكثرة فيقال في جمع الفلانة عندك الفلانة من ميراثي شيء إذا كان المراد عشرة فما دونها

وحيث ان مشرفلس مع فرمية وحيث ان عشر مثلاً اذا كان المراد مافوق العشرة ويقع في
 جميع الكائنات فانه في ذلك محتمل ان يكون المراد مافوق العشرة

عنك ثلث ارجح لمتن ذكاز مردماندونها قال ومن جمع بالالف فالتاء عن فعله

نَعِيفٌ وَبِهِ تَحْتَمِلُ نَعِينَ شَوْقٍ مَرَّتْ وَالْعَيْنُ مُتَقَالَةً لِعَيْنٍ عَلَى سَكُونِهَا خَوْضَاتٍ وَأَمَا

بعنده، فعمله ستون كيفه شومولت **قوله** نطق الكليج بالالف والناهما هو على

وہر بعدہ مع انہیں تعلقات لازماً نہ کر۔ لہٰذا انہیں کے یحرم۔ انہیں بعدہ کے جمع حرم

نحو في شجرة و كنعانية و ذمة مفرق بين الاسم والصفة و لم يفعله بالعكس لأن

القبلة كثر: استمر وهي تكون في ما معتد العيز من فعله السكون في

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِكْرًا لِّعِبَادِنَا إِنَّهُ كَانَ كَلَمًا وَبُحْرَانًا

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible]

الانموس

[illegible][illegible]

فان قيل
القدّم ان ان من ترك هذا العمل
مطوره ولو كان مشركا بهما وادرا
حقيق النفي بخصه

[illegible]

مجموعہ محمد بن قریب
مع محمد
ظروف سے مراد قریب الخیر ہے
مغولی تحریک ختم شد
مغولی تحریک ختم شد
مغولی تحریک ختم شد

الانوار

هذا هو الكتاب الذي انزل الله على نبيه
 محمد صلى الله عليه وسلم في ليلة القدر
 من شهر رمضان المبارك سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر
 في شهر ربيع الاول سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر

هذا هو الكتاب الذي انزل الله على نبيه
 محمد صلى الله عليه وسلم في ليلة القدر
 من شهر رمضان المبارك سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر
 في شهر ربيع الاول سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر

قوله لا تبش في
 الربيع اي فيها ما ورد
 في قوله لا تبش في الربيع
 في قوله لا تبش في الربيع
 في قوله لا تبش في الربيع

هذا هو الكتاب الذي انزل الله على نبيه
 محمد صلى الله عليه وسلم في ليلة القدر
 من شهر رمضان المبارك سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر
 في شهر ربيع الاول سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر

في الثلاثة تبش في الصغير الا ما شد من نحو غريب وغريس ولا تبش في الربيع كقولك
 غريب الا ما شد من نحو قديته وقديته اقول لا فرق في ذلك بين اوتى الحقيقة
 وعينه فقول غريبه في هند وشملت في نفس ذلك لان الصغير كالصفة فكما يجب
 لا تبش صفة الموت نحو هذا الجرح والشم الخيشة فكذلك يجب ان تبش صفة الموت
 العربى العربى الصغير العربى كسر العين وهى امرا الرجل وكان قديما بالعربية وعربية
 انما لا تبش في الربيع لطول يومه كان حقيقيا كقوله في زيل وغيره كقوله في غريب
 القديته الصغير قدام صغيره والى وجمع القلة يحقر على بناء نحو اكلب اجمالا وجمع
 الكثرة الى واحد ثم يصغر ثم يجمع السلافة نحو شيعرون وشيعرون في شعره وحنا
 والى جمع قلستان وجد نحو قلستان في غلبه وان شئت قلت غلبون اقول لما تاب الصغير
 ولقد جاز ان يحقر على بصغر جمع القلة على بناء نحو اكلب اجمالا وجمع
 في غلبه ونيلته في غلبه ولما لم يكن الكثرة والصغير فسا مسين بجلبان يرد جمع الكثرة
 التحبير الى واحد ولو وجد له جمع قلدة ويجلبان يجمع بعد الصغير ولو او النون او
 بء لفسد البناء على ما يقضيه القياس ليس يجمع السلافة كالعرض من جمع الكثرة نحو
 شيعرون في شعره فانه رد الى واحد ثم يصغر على شيعرون وشيعرون في شعره وحنا
 فانه رد الى واحد ثم يصغر ثم يجمع واما الى جمع قلدة وجد له جمع قلدة نحو قلدة في غلبه
 فانه رد الى غلبه ثم يصغر ويجوز ان يرد هذا ايضا الى واحد كانه ليس له جمع قلدة
 الى ذلك بقوله وان شئت قلت غلبون الى شئت قلت غلبون في غلبه لبرده الى غلبه
 وتصغيره فجمع جمع السلافة والاحصاء ان جمع الكثرة ان لم يوجد له جمع قلدة يجب بذه
 الواحد ثم يجمع جمع السلافة ونجد ويجوز ان يرد الى جمع القلة من تعين اخر الى الواحد
 ثم يجمع جمع السلافة والى وتحبير الخيم دهوان يصغر منه واول الاسم نحو خيم وشعر

هذا هو الكتاب الذي انزل الله على نبيه
 محمد صلى الله عليه وسلم في ليلة القدر
 من شهر رمضان المبارك سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر
 في شهر ربيع الاول سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر

هذا هو الكتاب الذي انزل الله على نبيه
 محمد صلى الله عليه وسلم في ليلة القدر
 من شهر رمضان المبارك سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر
 في شهر ربيع الاول سنة الف
 والاربع مائة وخمسة عشر

الانفوس

[illegible]

٢٢٢

زیادۃ الثقیل والجمع بخورید کہ فی نیدان دینیدین قنید دنا لیلہ اعرابن فی اسم الحمد

احدهما الاعراب بالحرف والاخر بالحركة وكذا اختلفت بيشية الوزن في قدسرين لان ثونه

مشابهون الجمع اسم بلدة بالثم قالوا ان يوق في نحو من مثله غربة بفتح الهمزة

ان یق فی نحو فرد لا بکسر العین ثم لفیلین ثم ی و د ثلی فتم العین ثلثا یجمع کسران مع

الذين قالوا في خيفة أقول وحواشيهم ان يقر في نحو خيفة مما هو عليه وقيل

مع صحة العين واللام وحذف الضعيف خفي **ا** بحذف نداء كما قرئتم بحذف **يا** و **الف** **ق** **ب** **هـ**

وہیں بغیاہ کو کرے فی کرم۔ ولہ یکر لالہ لونت ثقلا اولی الجذف دم یصیر علی فند

نمر فیه ثانیہ ولای بخلاف من عمل العین بخوطریلے فی طویلہ ولا من الضاعف بخوشید

فے شدید و مامعہ اللہ فحی عفت ہذا والوفی نحو غتہ و ضرہ و امتہ غوی و

صندوقی و موی احوال و حق الخسوسان و فی فضله نفی القاتح غنه و ضمیر اسمی قرینه

وَقِيلَ لِمَنْ تَدْعُوهُمْ إِنَّمَا أَدْعُوهُمْ إِلَى طَاعَةِ اللَّهِ وَتَرْكِ مَا كَانُوا يُشْرِكُونَ بِاللهِ

الاولى ثم نقلت الى الاخيرة وانما الحجة على ان كانت نفخة اشد من غيرها

لَا تَدْرِي لَئِنْ دَعَاكَ رَبُّكَ فَاعْبُدْهُ ۚ ثُمَّ انْصَرَفَ إِلَىٰ آلِهِ اتَّخَذُوا آلَهُمِ الْبُتُولَ ۚ إِنَّكَ لَدُونَكَ مُذَمِّقٌ ۚ

[illegible][illegible][illegible]

قلباً لا يملأ بجمع لي، قال وفي زبدة الزينة القالب المحفوظ بحبل وحبله في

قولہ وحی مسطورہ لاکھ تیرا دراربع الف ایک عدد متلا جیلے اما تیرو فیہ اس

ما يات بحمد وما القلب في ساعته يحبك والى والى الحامه الحزق لا غير

في جبلت قول ومقامس في الاف الخ مته اعرف لا غير يعني لا يجوز الفيل للمسقا

حجباء فی حجاب و یعلم من الذل و الذل و یزید وجوب الی نفس فی التماس نحو قبح فی قبح

زردیا و نقدہ
نوحہ مستحق

۲۵۰

[illegible]

لنفسه الرتب في جميع الاختصاصات الزاوية بالمشي ثم في
التي سمتها الحذف بالغير آه امي في الحذف في ستم مطع منقبة
صينية وزاوية لفرص انما في الحذف في حريقين حذف
يجوز ان يثبت لثبات في الحذف في الحذف في الحذف في الحذف

اولاً نموذج

[illegible]

فما فوقها بمعنى الجاهة فهي في المعنى الوثني بمعنى أن يزداد علامه الذاتية عن انتهاء في اللفظ

ليطابق المعنى والمذكر أكون أصلاً هو أدنى برعاية هذا المصابقة ولذا أروعت فيه فني الوثائق

لا يمكن إلا أن ينفق فريقيهما قال والمير تحريرا ومنجوبا والمير دونه فرد وهو متميزا والالف

رجوع وهو مائة الف إلى العشرة نحو مائة درهم والف دينار وأتت اثواب عشرة غلة وقد

شد نحو ثلثها؛ وأول العدد لا يجمع إلا بذكره من جهة يمين زبيل العدد من غير تقسيمه

مع الأسماء الظاهرة والماحور الحرف لاقتل بعد الآية وتذكرون في التثنية والالف والتثنية

وجمعهم مفرد الاستثنائه عن الجمعه وانما يكون في الثلاثة الى ان شرع محرم الضابط المعدل

ولما الشاذ في ثلثه واربع مائة تسعة اقلان بما مفرد وقد وقعته مئة الثلثة الى

وقد قلنا ان ميرزا كان دون جماعه اقتصروا في ذلك الامر مشيئة الله

شأن قال والنص سمي حرجه ثم إلى تيمم شعير ولا يكون إلا مرة أو اثنتين فلا تنضم

فما المركب لا يمتد من ان يصير ثلثه الشاكنة واحدا ما لا وان فلا تستعمل في غيره وشانه

عشرة عشر وعشرون وثلاثة وعشرون وأربعة وعشرون وخمسة وعشرون

نكون حرمه قله اثني عشره اقلها الاثني عشر ثلثه عشر واوله معناه في غير بيت المقدس

سورة الاحزاب

سے فتنہ ماریا غلامانِ ولایت: میں ذرا اچھے سے سمجھا دوں اور فتنہ نہ ہو جائے نہ کہ وہ بھی اچھے سے

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الشَّجَرَةَ إِيمَانًا وَمَنْ لَمْ يَحْزَنْ عَلَيْهَا فَاقْتُلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

وَيُحَسِّنُ إِلَى الْأَعْيُنِ وَأَشْفَى الْأَفْئِدَةَ وَأَمَّا الْفُتُوحُ فَهُوَ الْفَتْحُ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِكْرًا لِّعِبَادِنَا إِنَّهُ كَانَ كَلَمًا وَبُحْرَانًا

شیرین و لذیذ و خوشبو و خوراک و نوشیدنی و ...

فَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَإِذَا فِي سُلْجَمٍ

[illegible]

...میں نے اس کی طرف سے کوئی جواب نہیں دیا۔

... ..

[illegible]

و نکتہ یکم بیان اسکاں کہیں و کسدا تاں صدی

کتابیں

[illegible][illegible]

گویند مفعول لا یفوز حصه به جواز علی حسب نوعی
ضرب محمد است بقره زید ۲ ما قلن ان ذکر و علم
المفعول لاس ذکر تا یستند غیر ما زید جی تا فردا
ذکر تا و یضایضه ای تا مقام ای علی حسب نوعی

[illegible]

الانوار

[illegible][illegible]

اسم الفاعل وهو اسم مشتق من يفعل المن قام به الفعل على معنى الحدث ويعمل على فعل من فعله
اي على المضارع المبني للفاعل المشق من مصدره بشرط ان يكون اسم الفاعل بمعنى الحال او الا
تخريد صابغ فلا تخرى اليوم او فلما اخضر فعل المضارع واشترط فيه الحال والاول
لانما يعمل المشبهة للفعل وهو في اللفظ مشتق من المضارع من حيث الحروف والحركات والاشكال
فان ضا ا ن ب س ر ت ث ج ه ز ح ط ي ك ل م ن ه و ا و الياء والواو لا يشبه الا
مشبهاته في معنى يفتي فيه وي مشبهه بالفعل لفظا وحرفا صرنا نتما يعمل
فعل لانه اصل الفعل مشتق من فعله واذللك قد يعمل عمل فعله اي سوله كان ماضيا
وعتري واذللك فعملت في مضارع فعله غير ان يجر بفعل ان المشابهة المعنوية لا
تبدل بانك الماضى حكايه خاضع فيه فتح يجوز ان يعمل كثره تعدوكما لم يسطر عليه
فايضا قد نزلت في اعيانه فاصح وبياسمع من هذا الباطن في قوله حكيه ا ك ت هي ماضيه
مكرهه ماضيه في قوله حكيه صرنا ك هو حو في الحال قاله واذللك يجوز عمل الفعل من
تعد خويذ لمضارع فعله قوله ومن الاسم المصنوع بالافعال اسم المفعول وهو مشتق
من يفعل من فعله في فعله يعمل من فعله من غير المضارع المبني للمفعول المشق من
فعل الخيذ يخرى من فعله وسبب ذلك كثر من اسم الفاعل ويشبهه في ما استلزم
هناك قاله في نسخة مشبهة بخويذ وخسر عتري ا ك ت فعلها تخويذ كيه ح س ر
وبسته ع ت ر من ياء في ما يافى الالفه مشبهه وهي مشتق من فعله لا ر من
ق و ب فعليه من ياء في قوله وخسر فاما شيطان من ا ك ر م والحسن الذي
بهم وهو صفة المشبهة كثر في اسمها اشتق من مصدرها تخويذ كيه ح س ر
فخرج حسبته بكيه ووبهيه حسن كيه زيد كيه حسب ح س ر وسميته صفة مشبهة
باسم الفاعل في تثنيه وتجيده اذكر والماثية فاني في حسن صاحب حسن

[illegible]

一、政治

اختلاف موضوع لمن قام به الغرض على مقتضى الحال والمنشأ
فإنه قد رافق من جهة ما يندرج بالاعتقاد واليقين والمنشأ
حسن التوافق لمن ثبت له الخس من غير اعتبار عدد أو مقدار
تلك المخطئ مستخرج

الانفوج

[illegible]

انما هو كذا في هذا الزمان لا يستحق به ان يرحل اليه
 فاطلاقه بازانة ولا يفتح لهم الاستقبال منه
 اليه فليس يبرح انما هو حقيقه وازنه
 فليكن حقيقه فيما هو
 انما الى كذا في هذا الزمان
 فليكن حقيقه

۲۶۱
حله ای یسترن فیہ ہذا الا وقت دخول اللام او موت

بعضها قريب المخرج منها وهي المرة فأنها قريب المخرج من الالف وبعضها بعيد منها وهي
الشئ الالف بعيد من الواو ونحو تراشفي وراش بمعنى الميراث وبعضها يشبهها في سهولة ^{اللفظ} لئلا

وهي النون فان غنتها تشبه حروف اللين واحلم ان الاعتقادات الغافلين الشيين ان يحكي
احديهما عقيب الاخر فعنا تلك الحروف ان لا يجوز خلوا الكلمة عن جميعها ولا يوجد اكثر من
فيها والواحد الرابع كل فان الخضاع لا يجوز ان يخالو عنينا ولا ان يجمع فيه اكثر من واحد
فما لا يشترك فيه الحاضر المستبعد لا بد دخل انداء او يوفقا في ان يشترك في الخضاع

الحاضر والمستقبل يصلح كلهما نحو يغنيان يدونهما بحتم ان يفعل الان او غدا الا اذا دخل
المضارع لام الابداء فان خرج يخص بالحاضر بخوريد ليفور في الان ومضارع سوف فان خرج
المستقبل بخوريد سوف يقوم اي ضار ونحوه وكذا اذا دخل السين بخوريد سينموا وانما لم

يذكره استغناءً يا خففها عنها وهذا المعنى اعني العمود والخصوص هو الذي يضام بالمضام
في شبه الاسم فان الاسم يقتضي حمل العمود والخصوص من كجد والرجل وال ويزيد بالرفع وال
البحر فاقول انما اعرب المضام لانه قشابة الاسم كما قرأنا ما دخل في البحر فيكون عوضاً عن

تجربة الاستماع قال دارنقده بمعنى وهو وقوعه موقع الاسم يجوز بغير ما قول انتفا
اضلاع الامر معنوي وهو وقوع انتفا في وقوع الاسم يجوز بغير ما قوله في معنوي
وقوم بغيره موقع ضلالت ما فيه وهو مراد به قال واسمها ما انزل الله في نحو ان تجز

ان يضر في كبري وذن يذهب **قوله** نطق المصراع بابعدا حرف لا فان وحي لا
خرج من ان يكون قبلها فعل علم وظن او غيرهما فان كان غيرها يكون ناصبه نحو اريد ان يخرج
منه وان كان فعلا اعيا فليست ناصبه بل محذوفة من المثقلة بنحو علي اذا سقته نداء

مع يقوم وديانة السنين للفرق بينه وبين أن الناصبة وإن كان خلا الظن جازا الوجه
وطنة أنت أن يقوم بالفضة إن سيقوم بالرفع والشك في نحو أن يجزئ يند ومعه لن في

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠

[illegible]

المستنجد بنحو زید بن یزید و موقع زید بن یزید
 و اما افراد او مستند است به نحو یزید بن زید و موقع زید بن
 یزید بن یزید و اول الکلام موقع اول مستند است به نحو
 و مستند است به نحو اول مستند است به نحو اول مستند است به نحو

کتابیں

قوله: «وَبِالْأَشْيَاءِ قَدِيرٌ لِّكُلِّ شَيْءٍ فَاعْلَمْ»

[illegible]

اداة الشيء قلنا نعم لكن الشئ لا يمكن لاطلاعه في
قوله بخلاف المعروض ثانياً لا بد ان يكون ممكن بتوقف
قوله لان المتوقف على تقدير وقوعه وجود نفسه الى الوقت
المعروض على تقدير وقوعه يفوت دفعا لما في كلامه

الاستفاد اولها الاستعمال الامع للفعل للتقبل والثالث ان نحو جئتني بكرم مني زيد
الرابع ان ذن وهي انما نصب في شرطين الاول ان لا يكون فاعدا لها مع ما قبلها اولى لا يكون
بينها تعلق والثاني ان يكون مدخولها مستقبلا نحو اذن يذنب فان فاعدا للشرط واحد
لا نصب لها انما الاول فحق قولك لنفك لا يثبت انما اذن كرمك فان كرمك متعلق بما
قبله لا بغيره واما انما الثاني فحق قولك لنفك اذن اظنك كاذبا فانه للحال واما
انما الثالث فحق قولك لنفك اذن اظنك كاذبا قال ويضربا ما لان بعد تحت حرف وهي
مثنى واللام واو بمعنى ان واو الجمع والثاني جواب لانها التثنية الامر والحقى والثاني و
الاستفهام والحقى والعرض نحو سرحتي ادخلها ويجعلني بكرم مني ولا اكرمك ولا تعطيني
سحتي ولا اكل السمك ولا تشرب اللبن واييني فاكرمك ولا اظنوا فاحمل عليك كخصي بها ايتنا
فقد ثنا وهذا سالك فيجيبه وليتي عندنا فافوزوا لا تشرب بنا فخصي خير ايتنا اقول
ويضرب المضارع باضمار لان بعد المحر فلهذا ذكره اما بعد حتى واللام فلان لما سر فاجوبه
ان يضمر ان بعدها حتى يصير ما بعدها ما قبل الاسم فان حرف الجر لا يدخل على الافعال
لما بعد واو فلانها بمعنى حرف الجر متعلق بالالفيد سرحتي ان ادخلها ولان بكرم مني
والان تعطيني حتى اي سرحتي دخولي اياها ولا اكرمك لاي اي الى اعطائك حتى واما
بعد الواو والفاء فلان ما قبلها ما في غير النفاة وما بعدها الخبر وعطف الخبر على
الانثاء غير مناسب فيجب ان ياول ما قبلها بما هو في معناه ويضرب المعطوف عليه بالضمرة
لما كما يستحسن عند بلن معنى الامثلة فيلزم ان يجعل المعطوف احو المضارع ايضا فان
الاسم وذلك لا يمكن الا باضمار ان واما في النفي فلعله على الحق لانها الخوان من حيث انما لا
على ترك الفعل والفيد وان تشرب اللبن فان اكرمك فان يحذف فان تحذف فان تحبيني فان
فوز فان يضرب المعنى لا يمكن عند اكل السمك وشرب اللبن وليكن اتيان منك فاكرم مثنى

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

٤٥

الامتنع من

لا حرم فيها ولا يمتنع من ذلك... الامتنع من... الامتنع من... الامتنع من...

ولا يكن طغيان منكم فلول غضب... الامتنع من... الامتنع من... الامتنع من...

ولا يكن طغيان منكم فلول غضب... الامتنع من... الامتنع من... الامتنع من...

وغيره فان تكلم... الامتنع من... الامتنع من... الامتنع من...

والتبعة لهما متضمنة معنى ان وهي من وما واقي فان... الامتنع من... الامتنع من... الامتنع من...

ثم منها مدلول الشرط فيكون... الامتنع من... الامتنع من... الامتنع من...

الامتنع منها فان لا الضم بعد... الامتنع من... الامتنع من... الامتنع من...

الانمونیٹ

[illegible]

كان من ثم الالفاظ او مكسونه ان كان مرفوعه لا اذا كان عين فعله مضموما فان الهمزة
تضم كما سرفك ذلك في المضرب فيكون متضمنا بمعنى فعل مرفوع فان معنى الفعل الوضع
وضا بابق الفعل المتحابه ودرج اى فعل الذي رجه واضرب اى فعل الضرب ولذلك

حق المشايخ فاعرفوا ان المنفعة خير من العتق فاستعدوا ما كان له مغلوبه ويعتقدوا الى ان لا يفرحوا
 كمن يفرح بغيره او في اثنين نحو كونه حجة وعلمه فاصدوا له ثلثة نحو اعلنت فبدا عمل

خير الناس غير المتعدى ان يخص بالذلة كذمتها في قوله لما فرغ من تصنيف كتابه الشريف

الى اثنين بمشائين لان المتحرك الى المفعولين قسمان قسم يدخل على المبتدأ والخبر ويعبر عنه بـ

فیرید فاقی لکھا ہے: "ثالثاً: سبب الهمز و تشبیل الحروف بحرف الجیم لانه فی

الذبت وفرجة وترجيه اقول ان التقيد بحد التقيد مغليا ودلالتا على ذلك

لَا رَمَّ وَلَا غَمًّا بِمُتْرَفٍ مِّنَ الْمَتِّ وَابْنًا مَّعْلِيًّا كَالْمَعْمُولِ وَاحِدٌ مِّنَ مَّعْلِيَّاتِ
 لَمْ يَكُنْ وَاحِدٌ فِي حِسَابِ مَعْلِيَّاتِ الشَّيْنِ مَوْعِدًا لِّلْفَرْقِ فَإِنَّهُ يَجْعَلُ عَرَفَ مَعْلِيَّاتِ مَعْمُولِ
 نَزَلَ وَاللَّهِ بِحَقِّهِ لَمْ يَكُنْ وَاحِدٌ فِي حِسَابِ مَعْلِيَّاتِ الشَّيْنِ مَوْعِدًا لِّلْفَرْقِ فَإِنَّهُ يَجْعَلُ عَرَفَ مَعْلِيَّاتِ مَعْمُولِ

ماز عمن استعك لے مفعولین قد ضا بالخر و معنی الے ثلثه قال البوق المفعول هو ضا
 حله
 فانه لم يفسد و لم يفسد الا ذكرا الثانی ثم في راجع الى الثالث و ما اعلم

سَوْنُ بَصْدٍ وَاقْطَرِ فِي مَخْضَرٍ بَدِيدٍ تَرْقُبُ وَيَسِيْرُ سَيْلٍ وَيَسِيْرُ يَوْمٍ كَذَا وَفِيْرُ نَحْجَا
الْعُزْلُ فِيْ رُغْمٍ الصَّفْءُ رَائِعٌ وَنَحْجَا مَشْرِعُ فِي الصَّفْءِ الْقَامِ عَنِ الْمِيْرِ الْمَقْدُ وَهُوَ

الذي لم يذكر في احد النسخ

[illegible][illegible]

الامور المزجة

[illegible][illegible]

لون كلمتا
البرق فسر في تبيين
كلمتا البرق صار بالانكسار
القصيدة وهي لونه فسر في
صار على موضع التسمية فسر لانه لا ياتي قد زيد كما
ولا ياتي قد زيد كما بها بين صا زيدا كما بها واما
ما الثانيه وهي ما زال وما الفلك والوقت لا يستمر
صا زيدا كما بها
ادخل التفسير على التفسير

اجن زید و ضمیر افیه ضمیر الشان نحو کان زید مطلقاً الشان اقول لما عدنا لامعاً انما
شرع فی بیان معانیها ولیست غیر معنی کان لانه اضداد البیول هذا سقما المرفوع فی هذا الباب
اسم کان والمنصوب خبر کان وکان علی اربعة اصرب لانه ان یتكون فاعته ای تدل علی شوبها
لاسمها فی الزمان الماضي مادام انما ضمیر کان الله فادعوا واما منقطع نحو کان الفقیر ذال
وتمت ای غیر محتاج الی الخبر نحو کان الله بکلام وادعوا ای خبر محتاج الیها نحو ما کان از
زید و ضمیر افیه ضمیر الشان نحو کان زید مطلقاً فان اسم کان هذا ضمیر يعود الی الشان

[illegible]

ونريد مبتدأ ومطلق خبره والجملة خبر كان والتقدير كان ثلثان نريد مطلقاً وهذا اسم
 من أقسام الناقصة أيضاً لأنها ناقصة ^{بمجرور} واسمها خبر ثلثان وخبرها جملة وصلة نقل
 من حال إلى حال أما يجب العوارض نحو صان يدعيها ويجب لذات نحو صان البطون خبراً
 وأصبح واضح وظل وأبانت واقعة الدلالة على قرن مضمون الجملة بأداة بها الخاصة
 الصلاح والمشا والضحى والظلول واليدونه نحو أصبح زيد مكرراً المعنى اقتران تكثيراً
 بالتصريح وكذا البقية وما زاد وما برح ومما فتن وما أنفق الدلالة على استمرار ثبوت
 خبرها الفاعلها من زمان صلح الفاعل لقبول ذلك الخبر نحو ما زال زيد ميراثاً بمعنى ثبوتها
 من زمان صلح الفاعل لقبولها حين هذا القول وما دام لتوقيف امرئته ثبوت خبرها
 لاسمها نحو اجلس مادام زيداً جالساً فان جلوس الخاطبة موقفة بمدة ثبوت جلوسه
 وليس لنفي الحال قال ويجوز تقديم خبرها على اسمها وعيدها الأمانة ^{ليست} وأوله ما فانه لا
 عليه معنوله ولكن يتقدم على اسمه فقط ^{لأن} قوله يجوز تقديم خبره لانفصال الناقصة
 اسمها نحو كان مطلقاً زيد وعلى نفسها نحو مطلقاً كان زيد وذلك لقوة عملها لأنها
 الأمانة وأوله ما من هذا الانفصال فانه لا يتقدم عليه معنوله ولكن يتقدم على اسمه فحذف

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

کتاب

[illegible][illegible]

۱۰۰

لا اله الا الله عليه السلام
محمد بن عبد الله بن عبد المطلب
عليه السلام

[illegible]

افضل به نحو احسن زيد ومعناها ان زيدا احسن جدا وانما لا يبينان الا من اشارة الجرد لانه
هذين البناءين لا يمكن فرقا بينهما لانهما لا يكون بمعنى فعل ولا فعلا اي لا يكون من الاول
والعوض لان فعل التعجب يشبه فعل التفضيل في البناءة وقد عرفنا ان فعل التفضيل لا
يبنى من الاول والعوض قال ويتوصل الى التعجب فيما وراء ذلك باشد وهو ذلك في ما شد
درجته وما اكثر تخريجها بلغ مودعا افعج عونا قول اذا زيد بناء التعجب فيما وراء ذلك
في اشارة الجرد لانه لا يمكن معنى فعله وفعلا اي في اشارة لما زيد في غير اشارة وفي اشارة
لجرحنا لونه والعوض يتوصل به شد نحو اي يجعل ذلك سبيلا لبيان مبنى التعجب في جعل
ذلك لزيد واللون وغيرهما مفعولة فانه يفيد ح ما كان يفيد التعجب المبني من نفس ذلك
لمزيد واللون وغيرهما في غير اشارة ما اشد درجته وفي الملونة ما ابلغ سواده وفي
العوض ما افعج عونه وفي المزيد ما اكثر تخريجها وان شئت قلنا شد يد درجته وابلغ بولو
واقبح بعوز واكثر باستخربه واتبع على ما كان في ما احسن زيدا ونحو اشد ابلغ واقبح وانم و
اكثر اكل قال وفاء في ما اغل زيد بمبدأ وفضل جزا اقول هذا مذهب سيويه وعند الامم
فما مبتدأ بعض الذي وفضل صلة والخبر محذوف والتقدير انما احسن زيدا شيء ولما احسن
زيد فعند سيويه اصل الحسن زيدا ضاذا احسن فا حسن فعل ماض وزيد فاعله نقل
صيغة لاخبا الى الانشاء وزيد الخا في فاعله كما في كفي بالله وعند الاخفش امر فاعله
والما هو كل واحد بان يجعل زيدا حسنا والباء زائدة في المفعول كما في قوله تع ولا تلقوا بأيديكم
الى التهلكة قال بابه الحرف وهو ما دل على معنى غير واضحا حروف الاضافة الحروف
المشبهة بالفتحة حروف العطف حروف النفي حروف التثنية حروف النداء حروف الضم حروف
الاستثناء حروف الخطاب حروف الفاعل حروف التفسير حروف المصديان حروف التخصيص حروف
التفريع حروف الاستفهام حروف الاستفهام حروف الشرط حروف التعليل حروف الردح الامارات

[illegible]

کتاب الاموال

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

الوادع
الحق من
أجل النور
والنور
من الحق
والتحقيق
دونه وراثة
فوقه والكون
في الحق لا
يملك من الظاهر
إلا ما على الحقيقة
وهنا لا شيء
والله قد علم
أنه لا شيء
فوقه ولا شيء

۱۰۰
 ۹۹
 ۹۸
 ۹۷
 ۹۶
 ۹۵
 ۹۴
 ۹۳
 ۹۲
 ۹۱
 ۹۰
 ۸۹
 ۸۸
 ۸۷
 ۸۶
 ۸۵
 ۸۴
 ۸۳
 ۸۲
 ۸۱
 ۸۰
 ۷۹
 ۷۸
 ۷۷
 ۷۶
 ۷۵
 ۷۴
 ۷۳
 ۷۲
 ۷۱
 ۷۰
 ۶۹
 ۶۸
 ۶۷
 ۶۶
 ۶۵
 ۶۴
 ۶۳
 ۶۲
 ۶۱
 ۶۰
 ۵۹
 ۵۸
 ۵۷
 ۵۶
 ۵۵
 ۵۴
 ۵۳
 ۵۲
 ۵۱
 ۵۰
 ۴۹
 ۴۸
 ۴۷
 ۴۶
 ۴۵
 ۴۴
 ۴۳
 ۴۲
 ۴۱
 ۴۰
 ۳۹
 ۳۸
 ۳۷
 ۳۶
 ۳۵
 ۳۴
 ۳۳
 ۳۲
 ۳۱
 ۳۰
 ۲۹
 ۲۸
 ۲۷
 ۲۶
 ۲۵
 ۲۴
 ۲۳
 ۲۲
 ۲۱
 ۲۰
 ۱۹
 ۱۸
 ۱۷
 ۱۶
 ۱۵
 ۱۴
 ۱۳
 ۱۲
 ۱۱
 ۱۰
 ۹
 ۸
 ۷
 ۶
 ۵
 ۴
 ۳
 ۲
 ۱

الانموذج

قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين

مذ يوم الجمعي ابتداء من انقضاء يوم الجمعة الخامس عشر والثلث عشر والثلث

عشر حاشا وهذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين حاشا ان يداي الابداد

مذ لك المشتمل على اللفظين حاشا ان يداي الابداد

الخاضع او على المفعول كقولهم واختموه من قومه قال الحرف المشتمل على

ان كان الحرف المشتمل على اللفظين وكان اللفظ المشتمل على اللفظين

الاول من اللفظ المشتمل على اللفظين واللفظ المشتمل على اللفظين

بالفعل لفظه وهو اللفظ المشتمل على اللفظين واللفظ المشتمل على اللفظين

فليكون كل واحد منهما اللفظ المشتمل على اللفظين واللفظ المشتمل على اللفظين

شبهت اللفظ المشتمل على اللفظين اللفظ المشتمل على اللفظين

ههنا بيان سائر احوالها كما سيأتي بعد هذا قال ولما الكون مع ما بعد الجمل واللفظ

مع ما بعد الجمل فاكسر في مطلق الجمل واختر في مطلق اللفظ ونحو ان يداي مطلق وعلت انك

خارج اقول ان الكسوة وان المفعول كذا ههنا بيان سائر احوالها كما سيأتي بعد هذا

والفرق بينهما ان مفعول الكسوة باق كما كان جمله قبل دخولها ومفعول المفعول يصير

في ما بعد اللفظ فاكسر اللفظ في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

فله الجمل ونحو ان يداي مطلق فاكسر اللفظ في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

مفعول الجمل في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

وههنا بيان سائر احوالها كما سيأتي بعد هذا

وقال واذا عطفت على اسم الكسوة بعد ذلك الجمل في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

وبشر في اللفظ واللفظ المشتمل على اللفظين واللفظ المشتمل على اللفظين

لان ان الكسوة لا يغير مفعول الجمل على اللفظ المشتمل على اللفظين

بعد لولا الكسوة فاكسر اللفظ في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

انك تطلق اي لوقوع اللفظ المشتمل على اللفظين في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

اللفظ المشتمل على اللفظين في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

لان مفعول اللفظ المشتمل على اللفظين في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

لكن مشتمل
حاشا ان يداي الابداد
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين

قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين
قوله هذا هو اللفظ المشتمل على اللفظين

بعد لولا الكسوة فاكسر اللفظ في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق
انك تطلق اي لوقوع اللفظ المشتمل على اللفظين في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق
اللفظ المشتمل على اللفظين في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق
لان مفعول اللفظ المشتمل على اللفظين في مطلق الجمل يعني في كل موضع يكون مفعول الجمل في مطلق

الانموج

[illegible]

لأن الزيادة بالحذف فقل قاله حرف العطف والواو للجمع بالترتيب والفاء وثم ثم مع الترتيب

في ثم تراخ دوننا فتاوت حتى بمعنى الغاية أهول هذا الحرف ثالثة أصناف الحروف هي عشر حروف

اولها الواو هي للجمع بلا ترتيب اي يد اقل ثبوت الحكم للبعوض المعطوف عليه ومط لا مع الا

ما تربيته من نحره خاوة وفرد وعبر إلى اجتماعه في المحيطة بمطوقاتها وثالثها القوائم ومثلها

افضل لكم ثواب الله تعالى في حوائجكم ورفعه وازياده واسمحتعاف في الحشر ولكم ان محمداً نبياً

ایسا لکھا اے کہ یہ سب اس کے بانی جی کے نام پر ہے۔

بجی لید والفری بیامار، ہم پر حیا دولا لقا ورا بچھا ہے، رہی جسے بجمع مع جسے لقا

ای مجید یوں عطر ہا جزمین اعطو علیہ کواکب السیماء حتی یاسیہا و الذلیفید

محو ما تلتنا من حجة لا نبينا فان لا نبيا اقوى من غيرهم يضعفنا نحو قد الحاح حجة التلوا فان

المشاة اصعب من غيرهم فلا يجوز ان يتجملوا في زيدهم حتى يغيروا حلة في القوم حتى ينالوا الانقياد

الخزينة قال واروا واحدا الشيخين والاشياء وهما تقعان في الخبر الامر والاسنفها اقول

خامس وفاء العظمى فسادتها اذ دماؤها الدلالة على ثبوت الحكم لواحد من الشئين اذا كان

العطوف محمد بن احمد في نيل الاغفر وجاءني اياما يزيد واما عمر اي جده لعلهم الاول واحد من الاله

اذا كان متكررا شو جاعے نید او عس او بکرو او خال دو جاعے فی اما نید و اما عس و اما بکر اسے جاعہ کہتے ہیں۔

ويقيم اذوايم في الحجر كما مر في الامر بخروج الحسن وابن سيرين وخذ الامارهم واعلم ان اذوايم في

الاسم فقالوا انك قد عداوا اخاك وادخلت ما عند الله واما اخاك قال وامنوها فمرتها لا تقبل

لأنه الأسفل متصل وتقف فيه في الخ منقطع في أنزل عن الأرض وانها لا بالمشأ

أما في قوله تعالى: ﴿وَلَا تَقْرَأُ الْكِتَابَ ثَلَاثًا وَلَا أَرْبَعًا وَلَا خَمْسًا وَلَا سِتًّا وَلَا سَبْعًا وَلَا ثَمَانًا وَلَا تِسْعًا وَإِنْ كُنْتَ مِنْهُمْ لَبِيبًا﴾

قوله سبع حروف العظماء - معناه أو فإما في الدلالة على من سجد لأحد السبعين أو لأمي

التي لا تنفع الا في الاستفهام عاد وونها منضلة وتقع بنفس في البحر والونها سقطت عن

أم على غريبي متصله ومنقطعه والمضله التي تقع بعد استغفارها يكمل بها مائة أم من المفرد

فَوَإِذَا نَدَّاهُمْ خَوَّضُوا خَوْضًا شَدِيدًا مِمَّا ضَرَبْتُمْ فِيهَا النَّقْطَةَ هِيَ الَّتِي تَقَعُ الْقَائِلَةُ

Handwritten text in Urdu script, likely a continuation of the letter or a separate note, written in a cursive style.

بسم الله الرحمن الرحيم

الفرق بينهما ان الف التوجب وجود
الشيء بعد الاول بلا حدة وترخ و ثم توجب هتله
وترخ كنهها كونهما في محققين بحسب اختلاف الالام
والتي لها التسمية الي هذه وترخا يكون اربعون يوما
فان قلت العطف فقلت العطف قطعا فلو كان العطف
اياداة انما يكون في يومين او ما مع ذلك قطعا فلو كان العطف
الفرق بين الالف والباء في حدة وترخا يكون اربعون يوما
فان قلت العطف فقلت العطف قطعا فلو كان العطف
اياداة انما يكون في يومين او ما مع ذلك قطعا فلو كان العطف
الفرق بين الالف والباء في حدة وترخا يكون اربعون يوما
فان قلت العطف فقلت العطف قطعا فلو كان العطف
اياداة انما يكون في يومين او ما مع ذلك قطعا فلو كان العطف

عليه
موطئة لعل طعنة وان العاطفة الذائبة على ان تعطف
على اما وان تعطف ما بعد على ما قبلها واجتهد على
لغز من واحد حتى يستكمل لاجتماع هذه الفرق بين اذ
ان ما يلزمها تقيدهم اما بخلاف او حذرها

غير الاستغفار نحو انما لا يلهى الله شاة او بعد استغفارها لا يلهى مثل ما يلزم نحو انكيت زيد ام علم
وهي في معنى بل والهمزة فان قولنا ام شاة وام علم معنابل الله شاة وبل يات عن اهل اللغة ان
نحسب ان كان القائل ياتي جثة وظنها بل فان خبر على ما ظن ثم يتبين انها ليست ببل وترد ذوقها
شاة ام لا فان تناقض قولنا ام شاة اي بل الله شاة والفرق بين ام واوان السوال باوانما يكون
اذا لم يتحقق ثبوت الحكم لواحد من المعطوفين المعطوف عليه نحو ان يدعى هذا وعرفنا انما يصح
اذا لم يعلم كون ثبوت احداهما عند المخاطب معلوما واما ام فان السوال بها انما يكون اذا كان
ثبوت الحكم معلوما لاحدهما عند المخاطب يكون الغرض عن السوال التبيين نحو ان يدعى هذا
عنه فانما يصح اذا كان احدهما عند المخاطب معلوما لا بعينه فيكون الغرض من السوال التبيين
ولذلك يكون جوابا فلا او يتم بحصول الغرض بذلك ولا يكون جوابا لام التبيين بل لفرق
بينهما وبين انما انما يجب ان يقدتها اما اخر من نحو جاء في اما ان يدعى هذا وعرفنا انما قال
وهو تنقي ما وجب الاول عن الثاني نحو جاء في زيد لا غير بل للاضراب عن الاول منفيا كان او
موجبا نحو جاء في زيد لا غير وما جاء في بكر بل خالدا لكن للاستدراك وهي في عطف الجمل
نظيره بل وفي عطف المفردات نقسمه لا اقول ثامن حرفا العدا عن قاسعها وهاشرها الاول
ولكن في هذا ثلث اشياء مشتركة في الدلالة على ثبوت الحكم لواحد من المعطوفين المعطوف عليه
التعيين ويفرق كل واحد من الاخرين بخاصة فلا تدل على نفي ما وجب للاول عن الثاني نحو جاء
زيد لا غير فقد نفي المحي الثاني لزيد عن غير بل للاضراب عن الاخر عن الكلام الاول
منفيا كان ذلك الكلام او موجبا اما الوجه نحو جاء في زيد لا غير والمعنى بل جاء في غير وما
جاء في زيد فاعرضت عن الكلام الاول لكونه ملغا واما المنفي نحو ما جاء في بكر بل خالدا وهذا
الوجهين الاول ان يكون المعنى بل ما جاء في خالدا وجاء في بكر وحي يكون الاضراب غل الفقد
حرفا للمعنى والثاني ان يكون المعنى بل جاء في خالدا وما جاء في بكر وحي يكون الاضراب عن الفقد

فقد
وبل ضرب
اي للاضراب عن الاول
ستوى نفيه وايضا سنة كونه مضروبا
عنه ثم للاضراب على ما في الجملتين الاول
في حكم السكوت حيث انما اذا قيل جاز في زيد غير
فيكون المعنى بل جاء في بكر بل خالدا لكن للاستدراك وهي في عطف الجمل
نظيره بل وفي عطف المفردات نقسمه لا اقول ثامن حرفا العدا عن قاسعها وهاشرها الاول
ولكن في هذا ثلث اشياء مشتركة في الدلالة على ثبوت الحكم لواحد من المعطوفين المعطوف عليه
التعيين ويفرق كل واحد من الاخرين بخاصة فلا تدل على نفي ما وجب للاول عن الثاني نحو جاء
زيد لا غير فقد نفي المحي الثاني لزيد عن غير بل للاضراب عن الاخر عن الكلام الاول
منفيا كان ذلك الكلام او موجبا اما الوجه نحو جاء في زيد لا غير والمعنى بل جاء في غير وما
جاء في زيد فاعرضت عن الكلام الاول لكونه ملغا واما المنفي نحو ما جاء في بكر بل خالدا وهذا
الوجهين الاول ان يكون المعنى بل ما جاء في خالدا وجاء في بكر وحي يكون الاضراب غل الفقد
حرفا للمعنى والثاني ان يكون المعنى بل جاء في خالدا وما جاء في بكر وحي يكون الاضراب عن الفقد

الأمم

[illegible]

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَثِيرٌ

وای مختصه بالقسم فیما لا یی باللقول معن انک لا یستعمل الامم القسم لان قیام

كيف جعل هذا الحرف قرة من حروف الاضطرار والخرى صنفان راسها اوله لك لتعلمنا لاقباله

يلجوا الضمائر أقوله قد عرفت في التفاسير الإشارات والضمائر قاله حروف الضمائر ان في

ما جلت من أجل الشايفانيد بقاء قول هذا المحرور في هذا الزيادة ويعرفه يادها

الغاية والمقابلة في النظم والنحر وفائدتها تأكيد معنى الفصول من الكلام الداخلة في

في معنى القول أقول سميت خربة القبر لأنها ليست إلا القبر وهو ربيقة كما

قال الحق بن المصديق عليه السلام ان من اكل من اكله ابي جعفر ان حرمة نبيك وارسد ان تحرمه الصخر وحشره

فإن يحصل ما بعدهما في أول المضد كما في الكا والزا في المضد المثلثة من الحروف المصدقة

بالحجة الامتدادية والصدق في الفعل الظاهر قال حروف التخصيص ثلثة اولها ثانيا فلان والآخر على

اندر مقام سحر
انچه طالع است
خداوند من بخیرت عمل
و لایست
سحر اولی

1. *Journal of the American Medical Association*, 2000; 283: 2686-2692.

انہاں میں شیر و گھوڑا ہی

میں نے یہاں سے اپنے لیے ایک کھانا لیا ہے

عازمتہ بان النی طب بقہ
مہ والہاد مالہ نوب

عبدالله بن عبدالمطلب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[illegible]

مجلس

بسم الله الرحمن الرحيم

مجلس

کے لئے یہ سب کچھ کرنا پڑا۔

طلاق نیز از کفایت

فانتم دون ان الميعة

الحمد لله رب العالمين

الكاف في

مَدْرَسَتِیْنِ اِنْ عَالَمِ

لَا تَلْمِزْهُمْ فِي شَيْءٍ وَاللَّهُ يَكْفِيكَ
الْعِلْمَ وَاللَّهُ يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

قسم

مول الفعاب فہو کاشی

آدم و حوا و نوح و ابراهيم و اسماعيل و اسحاق و يعقوب و يوسف و موسى و هرون و داود و سليمان و عيسى و محمد و علي و ائمه و صلوات الله عليهم اجمعين

100

کتاب

[illegible][illegible][illegible]

بعد المكتوبة واحدة أيضا فلاح الفرق فيما للجنس فالحاصل ما صغر ما في حقيقة المراجعة

الانفوج

معاينة تقوم بها انما يتحقق بالاصغر من هما القلب والذك ان احدهما منشا النع والآخر مظهر

واما للعهد نحو فعل الرجل كذا اي الرجل المعهود والهمزة قبلها عند سيبويه للوصف فانك

في الدارج وقال الخليل ان الهزرة والائم تفيدان معا التعريف فالهزرة قطيعه والتموط للذكور

أما هو للخطبة فانه كسيرة الاستعانة قال والام الفم نحو والله لا اخلن كذا والوطنه له في نحو

اللہ لیں اگر تم سے لا کر تم کو اقول لام القسم میں اللہ نہ داخل علی حرف شرط تقدیمہ قسم لفظ کا

الكتاب وتغذيركم في قولكم اني اخرجوا لا يخرجون معهم فان القدير والله لئن اخرجوا

سميت الموطنة لراى الميثن من قولهم وطأه أى هيئته لتهيئتها الجواب للضم فى دلالته على

أَنَّ الشَّرْطَ فِي الْأَجْوَابِ وَلَا يَخُوضُ فِيهَا أَقُولُ مِثْلَ قَوْلِهِ تَعَالَى كَانَتْ فِيهَا آيَةٌ

إِلَّا اللَّهُ لَقَدْ دَلَّوْا عَلَىٰ أَنَّهُ عَلَيْهِمْ وَحْيٌ لَّكُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ وَهُوَ عَمَلُهُ الْفُلُ فِي جَوَابِ

از لیر بط الشرط و يجوز حذفها اذا علمت كقولهم لو شأنا جعلناك الجاهل لـ يجعلناك

لام الامر سكن عند ذوال العطف فانه قول مثالي قوله نعم فليست بجوابه وليست من جوابه قال

ولام الاستاء ونحو كونه قائم وانما كذا في قوله فائدة ما كي مضمون الجملة التي دخلت

صلواتك والحمد المأثرت بخولتي فداها فعلت وفعلها مضاعف بخوانته لذهبه

فَالْمُتَّقِينَ الَّذِينَ كَانُوا يَنْسَبُونَ إِلَى اللَّهِ أَفْوَاجًا ۚ وَقَدْ خَلَقْنَاهُمْ قَبْلَ هَٰذَا لَعَلَّ هَٰذَا يَشْكُرُونَ ۖ

۱۰۸

[illegible]

لأنها مبينة والأصل في إسناده الصحيح فالله المولى ولا يؤيد بها إلا المسقبل الذي

۱۰۰

تَحْصِيلُ مَطْلُوبٍ إِنَّمَا اشْتَرَطَ الْأَسْفَلَ لِأَنَّهُ لَطَبٌ لَا يَكُونُ لِلْأَيْفِ فَلَا يَتَوَلَّدُ بِهِ الْمَانَعَةُ فَالْحَالُ

يُؤْتِكُمَا السُّفْلَ وَالْأَمْرَ وَالْهَيْبَةَ وَالْإِسْتِغْنَاءَ وَالْمُنَى وَالْعِزَّ بِخُورِ اللَّهِ لَا تَفْعَلْنَ كَمَا دَاخِرِينَ وَلَا

يخرج من هذا ذهبن والاسفل من ذلك رصاصا قال والجنيفة تقع حيث تقع الثقبلة لأن

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِكْرًا لِّعِبَادِنَا إِنَّهُ كَانَ كَلَمًا كَارِهُمُ

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
 كتاباً يهدي إلى صراط مستقيم
 وسبحان من لا يلهي عنه
 الغفلون

الأمم

٢٩٧

وجيرت ثلث قبائل والفراتية بضم الفاء وتشديد الهمزة والعمامة على وزن النون
 عند تبين الكلام والططمانية وتشديد الهمزة تشبيه الكلام بكلام العجم وحذف الهمزة
 المحذوف في الكلمة في الاستفهام كقولك من قال قد نزلنا زيد بن نسيب بضم النون وكسر النون
 الياء والها مشكرا فمما إذا كان قيسا السفر وبجلف فمما إذا كان كثيرا السفر وكقولك من قال
 غلبني الأمير الأميرة بمذاهمة وضم الزاي وبكون الها مشكرا وبمنكر المحبة من أن
 الأمير وحرف التذكير مائة نداء على آخر كل كلمة يقف المتكلم عليها ليدرك ما يتكلم به بعد
 مثلا إن يقول الرجل في قال ويقول ومن العطاء لا يقولوا ومن العطاء إذا ذكر ولم يرد أن يقطع
 كلامه والآن خان أن يقطع كلامه على ما لا يوافق الله تعالى لأننا نأخذنا صند
 الكتاب الموثق من بعث على خلافه أن يصلح بكثرة يصح من لوم فيه فاني بارض النفا
 فيها كايجاد المنع بالذات والتصنيف لا يوجد الأليف منه في السنة
 وذلك لانه شان اسر على الاستعداد واني يتيسر الترتي
 في الامن ايسل بشر فحجة الاضد اعصمنا
 الله نعم من شروهم وندنا الله
 اليهم بلطفه كيند
 نحوهم
 م م

من اصناف
 المحذوف حروف التذكير
 وهي مائة يريد بها المتكلم من حيث
 محركة الآخر يقول في قال زيد ويقول
 عمر وضمامة قال لا يقولوا وضمامة اذا
 ولم يرد ان يقطع كلامه وان كان الآخر كالحرك والكثرة
 ان بالباء نحو مري ما قد فعلت الله بالالف واللام اذا ذكر
 حاشا ووجه ترك هذه الاصناف قد علم شيوعها في
 اطلاقه في حرفة البروج وضم الياء في
 واشخ الذين ذات بهم شمس القضي
 والله اعلم بالحكمة في هذه الامور
 على من علم بالامور
 هي طين
 الرسول والمراد وحيد
 الرسول افضل النجاة وامن الله
 الكرام بالبركة الكرام انظر في
 النعام وزهر النور بالكام
 حقائق
 الحمد لله هي انهم محرومون
 والسلام على خير نبي وعلين عمة وحملة
 وديارهم وعلينهم وعلينهم وعلينهم وعلينهم

کتابی

[illegible]

هَذَا كِتَابُ الصِّدْقِ

بسم الله الرحمن الرحيم

قد ظهر في هذا الكتاب
 أحسن كتبه في هذا الكلام وخير خبره بلهلام حمدك اللهم على هذا الأفاضل
 والصلوة والسلام على سيد الانام محمد وآله البرية الكرام سيما ابن عمه علي عليه
 الذي نصبه على الاسلام ودفنه بكر الاصلنا جازم احنا والنواصل الشا
 ودافع علم القوم حفظ الكلام وحمل هذا القوام الصلبة في علم العربية
 خوش من هذا الفن ما فصدته ومعه في السندين اهل وقتك في جليله
 في فوائده الاعراب وفراد لم يطالع عليها الا اولو الالباب وضعها للاج
 الاعراب عند الصدح حمله من العيا الغامبين ونفعهم بها وجميع الموفين
 وتشتمل على خمس حقائق في العلم والادب فيما ادت ثمرته في العلم
 بقوانين لفاظ العرب من حيث الاعراب والبنا وفائدته حفظ اللسان عن الخطا

الضم

الضم هو جعل الحرف في موضع آخر من مواضعه الأصلية
 كقولهم ضمتهم في موضع الضم وهو في الأصل موضع الهمزة
 والضم في اللغة هو جعل الحرف في موضع آخر من مواضعه الأصلية
 كقولهم ضمتهم في موضع الضم وهو في الأصل موضع الهمزة

الضم هو جعل الحرف في موضع آخر من مواضعه الأصلية
 كقولهم ضمتهم في موضع الضم وهو في الأصل موضع الهمزة
 والضم في اللغة هو جعل الحرف في موضع آخر من مواضعه الأصلية
 كقولهم ضمتهم في موضع الضم وهو في الأصل موضع الهمزة

الضم

الضم هو جعل الحرف في موضع آخر من مواضعه الأصلية
 كقولهم ضمتهم في موضع الضم وهو في الأصل موضع الهمزة
 والضم في اللغة هو جعل الحرف في موضع آخر من مواضعه الأصلية
 كقولهم ضمتهم في موضع الضم وهو في الأصل موضع الهمزة

في المثال وموضوعه الكلمة والكلمة لفظ موضوع مفرد وهي اسم وفعل
 وحرف والكلام اسم وفعل لفظ مفرد بالاشتراك في اللفظ والاسم
 أيضا الاسم كلمة بمعنى ما منفرد بغير مقترن بالحد الذي يميزه عن غيره
 والاسم والكلام واللفظ والاسم والكلمة لفظ مفرد بالاشتراك في اللفظ والاسم
 أيضا الاسم كلمة بمعنى ما منفرد بغير مقترن بالحد الذي يميزه عن غيره

الضم هو جعل الحرف في موضع آخر من مواضعه الأصلية
 كقولهم ضمتهم في موضع الضم وهو في الأصل موضع الهمزة
 والضم في اللغة هو جعل الحرف في موضع آخر من مواضعه الأصلية
 كقولهم ضمتهم في موضع الضم وهو في الأصل موضع الهمزة

کتاب

[illegible]

وكان في سنة وده
انفق ما مرود و جوده
الخير في كل سنة و في سنة
وكان في سنة وده
انفق ما مرود و جوده
الخير في كل سنة و في سنة
وكان في سنة وده
انفق ما مرود و جوده
الخير في كل سنة و في سنة

[illegible]

لم يجرؤ من كان له بعد من قول
 بنسب من ماض
 محمد بن الامام
 لفظ
 في اوراق رباب الحجازية
 سورة اوله كانت بصيغة اعجمية بركات عامرة ذلك في غير
 الا لا تصغر مصداق في غريب آراء عدل عن قول كثير من المتكلمين
 بان التقييد لك كما قال ابن هشام حسن اذ ليس لنا ما يجنب

ان الله انزل في
 القرآن حكما
 وهدى للناس
 ان الله انزل في
 القرآن حكما
 وهدى للناس
 ان الله انزل في
 القرآن حكما
 وهدى للناس

مباشرة يضمن على الفتح واللام ووجع ان يحذف عن اصله بانه لا يضمن او يحذف
احذف عن غير الباشرة كقصره فان اعربها ^{بها} ففتح يري كالمسحوق
وقد الامر يني على ما يحذف به وضاع فاعل لا الاعراب باشرة بحالها في آخره انضوب
الكلمة لفظا او تقديرا وانواعه دفع ونصب جز وجزم فالاولان يوجدان في الاسم وال
جز قوله وانواعه مجزوع قوله رفع ونصب وجزم لا مجزوع في رفع والاولان
والثالث يختص بالاسم والرابع بالفعلة والبناء كيفية في اخر الكلمة لا يجعلها عامل
وانواعه ضم وكسر وفتح وسكون فالاولان يوجدان في الاسم والحرف نحو حيث وامس
ومذ ومقد والام الجحر والآخران يوجدان في الكلام الثالث نحو اين قام وموق كرم
وهل ^{في} ضحى حلام الرفع اربع الضمة والالف الواو والنون فالضمة في الاسم

والجمع المكرر والجمع المؤنث السالم والمضارع والالف المبتدئة وهو ما دخل على التام
واخرج عن متعاطفين ومليحة وهي كذا وكذا مضان في المضارع واثنان وفعلاه
والواو في الجمع المذكور السالم ومليحة وهي افلح وحشرون وبابره والاسماء الستة
ابوه واخوه وحموها وفوه وهنوه وذو ما المفردة مكسرة مضنا الى غير الشا والنون
المضارع المضارع المضارع رفع اشئ ارجع او مخاطبة نحو يقرآن وتفعلاذوا
وتفعلون وتفعليز **الحال** حلام الضم من الفتح والالف والياء والكسرة
وتفعلون وتفعليز

[illegible]

الصفات

هذا من اطلاق المصنف على الصفات التي لا ينفك عنها
ان المراد من قولهم مرمر مرمر بحسب اطلاقه وانما لا
المراد من قولهم مرمر مرمر بحسب اطلاقه وانما لا

منه كانه مرمر مرمر
في قوله
بشيء من
ان قوله المرمر مرمر
ان قوله المرمر مرمر
منه كانه مرمر مرمر

الصفة

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

هذا من اطلاق المصنف على الصفات التي لا ينفك عنها
ان المراد من قولهم مرمر مرمر بحسب اطلاقه وانما لا
المراد من قولهم مرمر مرمر بحسب اطلاقه وانما لا

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات
الصفة التي هي من صفات

کتابیں

[illegible]

طَلَعَتِ لَنَا الْخِيَامُ مَعَ الظَّاهِرِ اللَّفْظِي كَالطَّلَعِ وَطَلَعَ الشَّمْسُ وَتَرَجَّحَ ذِكْرُهَا مَعَ الْفَضْلِ

بِیْضِ الْأَسْحَدِ دَخَلَ وَدَخَلَ الدَّارَ هُنْدُ وَتَرَكَهَا مَعَ الْفَصْلِ بِهَا نَحْوُ مَا قَامَ إِلَّا أَمْرًا

وكان في باب نعم ويش بحو نعم المرأة هند مسكن في الأصل في الفاعل نقد على

المفعول ويحذف لك اذا خيف اللبس او كان ضمير متصل والمفعول متاخرا عن الفعل

وَيَمْتَنِعُ إِذَا انْصَلَّ بِرُضْمِيرِ الْمَفْعُولِ وَانْصَلَّ بِرُضْمِيرِ الْمَفْعُولِ الْفَعْلُ وَهُوَ خَيْرٌ مِنْ قَبْلِ الْفَعْلِ

منها بعد الاوامعها وجب اخبر الشا ناسب الفاعل وهو المفعول القائم

مقام ضعیف فعل فعل وایفعل وایفعل ثانی باب علمت و لاء ثالث باب علمت و لاء

مفعول له ولا مفعول يعين للمفعول به فان لم يكن فالجميع سواء **مكتبة**

المبتدأ والخبر والمبتدأ هو المجرع عن العوامل اللفظية من المبتدأ والصفة

الواقعة بعد ذلك اوست فيها رافع الظاهر وحكيم فان طابعت مفردا فوجها

نحو زيد قائم واقامه واقامه الزيدان اوزيد وقد يذكر الباء بدفع النون نحو كل
من ملوك العاقبة مثل اقامه زيد

رحل وضعف وضرر في زبدان كما واكثر شرع السوق ملتوا ولولا اهل غلب السلام

الملك عمر بن عبد العزيز لا يؤمن ولا يكون نكاح الامع القامده والتحق هو حجة المستدبر

وهو مشق وجامد فالتشويق لواقع لظاهر محل ضمير فطابقه انما يحذف

هو الحكمة لفظ وهدى قائم ابوها واحد المحفوظ بونه ستة عند السامع والحقنا

[illegible]

و از آنکه در این کتاب
در بیان احوال و سیرت
و صفات و کمالات
و مناقب و فضائل
و عیال و اولاد
و خدمت و کارها
و کرامات و معجزات
و شهادت و نبوت
و احادیث و روایات
و تفاسیر و تفسیرات
و مباحث و مسائل
و فروع و فروع

کتاب

[illegible]

وہاں کہتے ہیں
پیدا ہوا گنت وزید گویا

[illegible]

بفعل فعل التحصيله او حصوله نحو ضربته يديا وقد صد عن الحرب جينا ويطركونه
مصدرا متحذرا بعد مده وقفا وفعلا ومن ثم جوح باللام في نحو والارض وضعتها للآباء
وتحيات للفرير وحيات لحيات آباء الرابع المفعول معه وهو المذكور بعد واو

التي لم يزل يعمل عامله ولا يفتد على عامله نحو سرت وزيد أو مالك وزيد
وجئت أنا وزيد والعطف في الأولين قسيم وفي الأخير سائغ وفي نحو ضرب زيد أو

واجب النكاح المفعول فيه وهو اسم زفاتا ومكان بهم وبمنزلة احد ^{منها} _{منها}

بِغَضِّ غِلْفٍ خُوجَتْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَصَلَتْ خَلْفَ يَدِ رَسُولِ غَيْرِ يَوْمَاوِ

فخر سحر اما سحر دخلت الدار ففعل به على الاصح السبيل النصيب من الخ

وهو الاسم الضريح والموت والمنصوب بفعل لازم بتقدير حرف الجر وهو قياسه مع

وَأَن تَحْمِلُوا ثِقَلَهُمْ إِن جَاءَكُمْ ذِكْرُهُمْ فَإِنْ لَمْ يَأْتِكُمْ ذِكْرُهُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّهُمْ لَكُمْ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ شَيْءٍ لَّيْسَ لَهُمْ شَأْنٌ مِّنْ الشَّيْءِ عِندَ رَبِّهِمْ إِنَّهُم مُّشْرِكُونَ

ذهب الشهاب السجعي

الاغلب كونها منفردة مشقة مقارنة لعاملها وقد تكون أب وجامد ومقدّر

الأصل الآخر لما عن صاحبها ويحيى بن كان مجرودا ويشتع أن كان نكرة محضه و

وَقَلِيلٌ يَجِبُ قَدَمُهَا عَلَى الْعَامِلِ إِنْ كَانَ لَهَا الصَّدَقَةُ كَيْفَ جَانِدٌ وَلَا تَحْتِ

من انصت اليه لانه مع قيت من انصت تخويل نبيع ملكه ابنهم حنيفا او كما

[illegible]

من من الله على عباده المؤمنين

الضمد

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

المضامين نحو عجيب وجزئيل الكتب أو كان معلوما في الحال نحو عجيب في كتابه
 التفسير وهو النكتة الرافعة للإيضاح المستفزة ذات أو نسبة إلى

يفرق عن الحال باغلبية محمود. وعدم مجيئ شرجله وعدم كون تقدمه على عامله على

الأصح فان كان شقاً حملاً لـ ^{للم} ^{للم} فالأول عز مقدار غائباً والآخر قلباً وعزاً

وہی ہے جو کہ ہم نے پہلے ہی میں دیکھا ہے۔

یہی قصہ و شخص پر رانائے علی سید بنی جملہ اوسوھا اوامتا سحر رطل

وخاصة في الراس شيئا والله ذو ذوات الناصب لم يزل الذك هو البير

النسبة هو السند من قبل وشبه النوع الثالث فايرد محجودا لا غير هو

اشارة الأولى: المقصود به وهذا المذهب هو المذهب الحق والحق واحد

وہی ہے جس نے ان کو اپنا گھر بنا لیا ہے۔

تسبع صبر الصبر في السبل الاشارة واسمها الاستغفار واسمها الشكر والموصو

سوی سے فی الثلث وبعض الانبیاء یجب اضافتها التامک الجمل وهو کذا ورجع انا و

الى الفرد ظاهر او ضم او هو كل ذلك تاو عند لذو و هو ان ظاهر فقط وهو اول

ذو القعدة الحرام سنة ١٢٨٠

[illegible]

لمضاعف الشون ونون في الشق والجمع ولمحقها فان كانت اضقة صفته الى محو

ملفوظية ولا قيد الاحتجاف والافغورية ونعيد تعريفنا مع المعرفة وتخصيصا مع

لَنُكَرِّهَ وَلَمْ يُلْزَمْ فَهَذَا إِذَا كَانَ جُزْءُ الْمُنْصَرَفِ مِمَّا لَا يُلْزَمُ وَلَا يَنْقُضُ

مجلس شورای اسلامی ایران - تهران - ۱۳۵۷

[illegible][illegible][illegible]

وَأَمَّا قَبْلُهَا فَالْحَقِيقَةُ فِي بَعْضِهَا أَيْ مَحْصُولُهُ

مقام دہلی

انظر

الخصم نسبة الى مفعولها اي مفعول الضمة قبيلها مضافه
الى مفعولها اي مفعول الضمة قبيلها مضافه

۱۰ منافع علی الارض سیدک

1999

[illegible]

كتاب

في بيان ما في هذا الكتاب من فوائد كثيرة لا يمكن حصرها في هذا المكان...
والله اعلم بالصواب

هذا الكتاب من كتب الفقه...
والله اعلم بالصواب

المقصود ببيان على ما في هذا الكتاب من فوائد كثيرة لا يمكن حصرها في هذا المكان...
والله اعلم بالصواب

هذا الكتاب من كتب الفقه...
والله اعلم بالصواب

الاول في نحويات تيمم...
والله اعلم بالصواب

هذا الكتاب من كتب الفقه...
والله اعلم بالصواب

توابع ما يقد رخصه...
والله اعلم بالصواب

هذا الكتاب من كتب الفقه...
والله اعلم بالصواب

رضوا جمع المساء...
والله اعلم بالصواب

هذا الكتاب من كتب الفقه...
والله اعلم بالصواب

الف

من كتاب

والواحد والاثنيان يذكران مع المذكورين مع الموث مع الياجمهما
 المحدث بليق رجل ورجلان والثلاثة الى العشرة والعكس نحو قوله نعم تتخرها
 عليه سبعة ليال وثمانية ايام ^{فاس} وتقول واحد عشر رجلا وثاني عشر
 رجلا في المذكور احد عشر امرأة وثلاث عشرة امرأة في الموث وثلاث عشرة
 رجلا في تسعة عشر رجلا في المذكور وثلاث عشرة امرأة الى تسع عشرة امرأة في
 الموث يستويان في عشرين واخواتها ثم تحطه فقول احد وعشرين رجلا و
 احد وعشرين امرأة واثنان وعشرون رجلا اثنا عشر رجلين وعشرون رجلا
 واثنان وعشرين امرأة وثلاثة وعشرون امرأة وهكذا الى تسع وتسعين امرأة
المبنيان هما المضاف وهما وضع لمتكلم او مخاطب او غائب سبق
 ذكره ولو حكما فان استقل فمفضل والا فمفضل والمفضل مرفوع ومنصوب
 مجرور والمفضل غير مجرور فلهذا جئت ولا بسوغ المفضل الالغذ والمفضل
 وانتهى هاء سلبية شبهة بانجي ^ك **مسئل** وقد يفيد على الجملة
 ضمير غائب عتر بها ليمض ^ب بالثنان والفتنة ويحسن ان يشان كان
 الموث في اخذها وقد يشتر ولا يعمل فيه الا الابداء او نواحيه ولا يثنى
 ولا يجتمع ولا يفسر بمفرد ولا يتبع نحو هو الامير راكب في هند كريمة وانه

والواحد والاثنيان يذكران مع المذكورين مع الموث مع الياجمهما
 المحدث بليق رجل ورجلان والثلاثة الى العشرة والعكس نحو قوله نعم تتخرها
 عليه سبعة ليال وثمانية ايام ^{فاس} وتقول واحد عشر رجلا وثاني عشر
 رجلا في المذكور احد عشر امرأة وثلاث عشرة امرأة في الموث وثلاث عشرة
 رجلا في تسعة عشر رجلا في المذكور وثلاث عشرة امرأة الى تسع عشرة امرأة في
 الموث يستويان في عشرين واخواتها ثم تحطه فقول احد وعشرين رجلا و
 احد وعشرين امرأة واثنان وعشرون رجلا اثنا عشر رجلين وعشرون رجلا
 واثنان وعشرين امرأة وثلاثة وعشرون امرأة وهكذا الى تسع وتسعين امرأة
المبنيان هما المضاف وهما وضع لمتكلم او مخاطب او غائب سبق
 ذكره ولو حكما فان استقل فمفضل والا فمفضل والمفضل مرفوع ومنصوب
 مجرور والمفضل غير مجرور فلهذا جئت ولا بسوغ المفضل الالغذ والمفضل
 وانتهى هاء سلبية شبهة بانجي ^ك **مسئل** وقد يفيد على الجملة
 ضمير غائب عتر بها ليمض ^ب بالثنان والفتنة ويحسن ان يشان كان
 الموث في اخذها وقد يشتر ولا يعمل فيه الا الابداء او نواحيه ولا يثنى
 ولا يجتمع ولا يفسر بمفرد ولا يتبع نحو هو الامير راكب في هند كريمة وانه

من جنس
 انما ثبت انجز الثاني
 في الموث ما وجب بذكر
 احد كرا حرفة وجب ان يشاء الموث
 لا تنقأ لما يخ وهو عدم فخر في هذا المذكر
 الموث وهو قد جرد قاي

لا يحكم احد من المذكرات انما ثبت انجز الثاني
 في الموث ما وجب بذكر احد كرا حرفة وجب ان يشاء الموث
 لا تنقأ لما يخ وهو عدم فخر في هذا المذكر
 الموث وهو قد جرد قاي

والواحد والاثنيان يذكران مع المذكورين مع الموث مع الياجمهما
 المحدث بليق رجل ورجلان والثلاثة الى العشرة والعكس نحو قوله نعم تتخرها
 عليه سبعة ليال وثمانية ايام ^{فاس} وتقول واحد عشر رجلا وثاني عشر
 رجلا في المذكور احد عشر امرأة وثلاث عشرة امرأة في الموث وثلاث عشرة
 رجلا في تسعة عشر رجلا في المذكور وثلاث عشرة امرأة الى تسع عشرة امرأة في
 الموث يستويان في عشرين واخواتها ثم تحطه فقول احد وعشرين رجلا و
 احد وعشرين امرأة واثنان وعشرون رجلا اثنا عشر رجلين وعشرون رجلا
 واثنان وعشرين امرأة وثلاثة وعشرون امرأة وهكذا الى تسع وتسعين امرأة
المبنيان هما المضاف وهما وضع لمتكلم او مخاطب او غائب سبق
 ذكره ولو حكما فان استقل فمفضل والا فمفضل والمفضل مرفوع ومنصوب
 مجرور والمفضل غير مجرور فلهذا جئت ولا بسوغ المفضل الالغذ والمفضل
 وانتهى هاء سلبية شبهة بانجي ^ك **مسئل** وقد يفيد على الجملة
 ضمير غائب عتر بها ليمض ^ب بالثنان والفتنة ويحسن ان يشان كان
 الموث في اخذها وقد يشتر ولا يعمل فيه الا الابداء او نواحيه ولا يثنى
 ولا يجتمع ولا يفسر بمفرد ولا يتبع نحو هو الامير راكب في هند كريمة وانه

من جنس
 انما ثبت انجز الثاني
 في الموث ما وجب بذكر
 احد كرا حرفة وجب ان يشاء الموث
 لا تنقأ لما يخ وهو عدم فخر في هذا المذكر
 الموث وهو قد جرد قاي

کتابیں

[illegible]

۳۱

تخصیص نمون در دسترس

فبسم الله الرحمن الرحيم

اولاً تک ولبیعہ ولانک باغقر وفسر
دکالوٹ ہذا ووزب مجبور اجائے عدیت

نریب با بیعید اعظمه شیرخوار، مک حینک اویش بر

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

میں نے اس کی طرف سے ایک خط بھی لکھا تھا۔

در این مبحث، از شما می‌خواهیم که در مورد این موضوع نظر خود را بنویسید.

نہ کہیں نہ کہیں

بہارِ حنفیہ

[illegible]

فنت اراکائی پیکس
ہجرت کا یہ زمانہ ہے کہ جس میں
میں نے اپنے لیے ایک نیا گھر بنایا ہے

الذين آمنوا منكم يا بنيهم ذكركم بن يوسف يا الصغرى يا ذكرا

۱۱) انصراف پاپا نانا محمد خری مصنفه
محمد انور شمسہ علی شکر علیہ

دو مہینے
اسلامی و عہدہ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲

عنه الموصوفون وذكركم ربهم الصلوة بالموصوفين فان قلت قد
جاء الموصوفون في غير هذا الموضع

سید محمد رفیع خاں صاحب

الصمد

712

المذكور والآتي والآتي واللوحة لجمع المؤنث من وما وال وأي مذ وذوذا بعد

او من الاستفهاميتين التوثيق والمذكر **ك** محل من انا قلت ما اذا صنعت ومن ذا

رأيت وما موضوع له ومن وما مبتدأ ان والجواب في رفع والفاء لغاؤه ما فيهما مفعولان و

ترکیباً ممتماً بما بمعنی شیء او ای شخص فالکل مفعول والجواب علی التقديرین

وقر عليه نحو ما فاعرض عن ذلك اذ لا ان الجواب مع مطلقا وفيها المركب هو

مارک من لفظین لیس بہ ہما نیز فان ضمن الثانی حرفینیا کت عشر و حاد

عشرا وخواتمها الا اثني عشر و فرعية انا الاول منها مغرب على المحتيا والا احب

الشك في كمالك ان لم يكن قبل التركيب فبينا كيف هو الوجود كل فرع اعرب

بأعقاب سابقه وهي حمة الأول الغيب وهو ما دل على معنى في شجرة مطلقا

والاغلب اشتقاقه وهو اما بحال موصوفه ويتبع اعرابا وتعريفيا وتبكي اوافرادا

وتثنيه وجمعاً وتذكيراً تائيداً أو بحال متعلقه ويتبعه في الثالث الأول ما

في البوائ فان دفع ضمير الموصو موافق ايضا نحو جاءني امرأة لرميها بالاب و

وَجَدْنَا سِرِّيَا ابْنَ دَجَّالٍ سَرَمًا لَوْ بَدَأَ لَعَلَّ حُجَّابَهُ رَجُلٌ حَسِبَهُ جَابِلًا

خارجتها **الثاني** المخطوف بالحرف وهو تابع بواسطة الدال والفاء او ثم او حتى

منقول عن

وہی ہے جو کہ اس کے لئے ہے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ولامن الظاهر فبما مثل بطلان تلك الصور في العرب وبقوتها انا ولقيت هذا الاشياء
ما كذا في نيل الحبيب عطينت ابينا وهو تابع يشب الصفة في توضيح متبوعه
نحو جاره زيدا اخوك وبنه زفر ربه من عشرة كما نعت بغيره عن البلد في نحو
قام ابوهم ان لا يلبس لونه من ثوبه في ثوبنا لا بد منه في ثوبه ما يلبس في الاشياء

وجاء الفاعل بالرجل فيه لأن أبدا في نفسه يشكرا إذا ما عمل بها الحارس والفتان
 من يد مستحق الاسم الذي أبدا في نفسه يشكرا إذا ما عمل بها الحارس والفتان
 المصد وهو اسم المفعول الذي أشبهه الفعل أو يعبر عنه مطلقا
 إلا إذا كان مفعولا مطلقا إلا أن كان بالأعر الفعل فوجهه والأكثر أن يشكرا
 إلى فاعله ولا يشكرا مفعوله عليه والفاعل مع الاسم ضعيف كقوله ضعيف الشكرا
 أغلظة اسم الفاعل والمفعول فاسم الفاعل ما دل على معنى المحدث وإن كان

صلواته لا راعا مطلقا والا فليشترط كونها لجمال والاكسقبال والتمجيد والثناء والثناء

[illegible]

کتاب

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

فی صفت ازین سرور
 لذتک استی سیدتدعای شیر
 ذوق و اختصاف حسن و جلال خیر
 معنی قدالی محمولها اصناف از ضمیر لوصف و تفسیر
 و ابهر توین علی حواله علی قسب و ضرورت بشر فقط لای
 ذله اما صفا که کون بحذف تسوین و بحذف ضمیر و
 بخفیف بحذف سیمیه و سده بحذف تسوین
 فها وجه ترک الف علی من مکانه
 اختی ملاحظه

ترجمہ مرثیہ مولانا
علی محمد مصطفیٰ علیہ السلام
وہو بھنوں کی طرح وقت سے رہی ہمارا
صفت گیت ان کی جوتی مصطفیٰ علیہ السلام
مطمئن ہو کہہ کہیں نہیں با صفت مرثیہ علیہ السلام

[illegible]

۱۷۱۱
 ۱۷۱۲
 ۱۷۱۳
 ۱۷۱۴
 ۱۷۱۵
 ۱۷۱۶
 ۱۷۱۷
 ۱۷۱۸
 ۱۷۱۹
 ۱۷۲۰
 ۱۷۲۱
 ۱۷۲۲
 ۱۷۲۳
 ۱۷۲۴
 ۱۷۲۵
 ۱۷۲۶
 ۱۷۲۷
 ۱۷۲۸
 ۱۷۲۹
 ۱۷۳۰
 ۱۷۳۱
 ۱۷۳۲
 ۱۷۳۳
 ۱۷۳۴
 ۱۷۳۵
 ۱۷۳۶
 ۱۷۳۷
 ۱۷۳۸
 ۱۷۳۹
 ۱۷۴۰
 ۱۷۴۱
 ۱۷۴۲
 ۱۷۴۳
 ۱۷۴۴
 ۱۷۴۵
 ۱۷۴۶
 ۱۷۴۷
 ۱۷۴۸
 ۱۷۴۹
 ۱۷۵۰
 ۱۷۵۱
 ۱۷۵۲
 ۱۷۵۳
 ۱۷۵۴
 ۱۷۵۵
 ۱۷۵۶
 ۱۷۵۷
 ۱۷۵۸
 ۱۷۵۹
 ۱۷۶۰
 ۱۷۶۱
 ۱۷۶۲
 ۱۷۶۳
 ۱۷۶۴
 ۱۷۶۵
 ۱۷۶۶
 ۱۷۶۷
 ۱۷۶۸
 ۱۷۶۹
 ۱۷۷۰
 ۱۷۷۱
 ۱۷۷۲
 ۱۷۷۳
 ۱۷۷۴
 ۱۷۷۵
 ۱۷۷۶
 ۱۷۷۷
 ۱۷۷۸
 ۱۷۷۹
 ۱۷۸۰
 ۱۷۸۱
 ۱۷۸۲
 ۱۷۸۳
 ۱۷۸۴
 ۱۷۸۵
 ۱۷۸۶
 ۱۷۸۷
 ۱۷۸۸
 ۱۷۸۹
 ۱۷۹۰
 ۱۷۹۱
 ۱۷۹۲
 ۱۷۹۳
 ۱۷۹۴
 ۱۷۹۵
 ۱۷۹۶
 ۱۷۹۷
 ۱۷۹۸
 ۱۷۹۹
 ۱۸۰۰

[The page contains dense handwritten Persian script in Maghrebi style, likely from a manuscript such as the 'Risala' mentioned in the caption. The text is written diagonally across the page.]

او مخبر عنه او موصوف او ذی حال و لا یعمل بمفعول الماضی خلافاً للکتاب و کتبته
 باب طذرا عینه بالوصید حکایة حال الماضی و اسم المفعول مادل علی حدث و مفعول
 وهو فی العید الشرط کاجیه الرابع الصفة المشتبهة و هی مادل علی حدث
 و فاعله علی معنی الثبوت و تفرق عن اسم الفاعل بصوغها عن اللزوم دون السعک
 کحسن و صعب بعد جواز کونها صلة لال و یعملان من غیر شرط زمان و مکان
 کما یظهر من قوله

فعلها في العمل ويجد جريها على المضاع بمصر لا ولعلها تلت حالات
 الرفع بالفاعلية والنصب على التثنية والمفعول ان كان معرف والتمييز ان كان
 نكرة والجر بالاضافه وهي مع كل من هذا الثلاث ايا باللام او لا والمعنوم مع كل
 من هذا الثلاث ايا باللام او مجرد ضا ثمانية عشر فالمشع الحز
 وجهه والحسن وجهه واختلف في حسن وجهه ما بالواو فالاحسن والضمير

الواحد هو تسعة والحسن والجمال وهو اثنان والعجب الحجة من العجيب
 وهو اربعة الخليل اسم التفضيل وهو مادل على موصوف بن زيادة على غير
 وهو افضل للمذكر فعلى التوث ولا يثبت الا من ثلاثة نام متصرف قابل للتفاضل
 غير مصنوع من افعال غير التفضيل فلا يثبت من نحو وخرج ونعم وصيا وميل
 ولا من عود وخضر وحولج عود واخصر واخو غير فان هذا السطر

در این کتاب که در این کتابخانه است

الصلوة

باشد بخود و اخوان من هبته شاد و ایمن من الدین نادر و تقی و دستعلی اما
ایمن و ابوالفضل و اولاد مفرد مذکور و اما اخوان و الزیدان افضل من علی و قد
مخلف من خواصه اکبر و الثالث فی طابین موضوع و لا یجامع من من یخون هذا الفضل

بوالزندان الاضلال والثبات قصد تفضيله على من اضيف اليه وجعله
منهم وجانب المطابقة وقد هما نحو الزندان اهل الناس واعلمهم وعلى هذا

يُشْتَعَرُ بِوَسْفِ الْحَسَنِ وَخَيْرِهِ وَأَنْ يَصْدَقَ تَقْضِيلُهُ طَلْقًا فَفَرَدَ مَذَكْرَ طَلْقًا أَخْوَى
أَحْسَنَ أَخْوَعِ وَالْزِيَادَ أَحْسَنَ أَخْوَعِ مَا أَحْسَنَ النَّاسُ مِنْ بَيْنِهِمْ بِتَجَرُّدِ

ویرفع الضمیر المستتر انفاً ولا یضرب المفعول بل جاء اورفع المظاهر قليل نحو
 رأیت رجلاً احسن من ابوه ویکثر الذکر نحو ما رأیت رجلاً احسن من غیره ^{الکمل}

فَأَيُّكُمْ هَذَا فَتَعْرِفُ وَيَلِيدُ مَا أَفْعَلُ مِنْ تَرْكِبٍ كَذَلِكَ وَنَدَّ الْفِعْلُ وَالْمَا

والجهر تمتد صرف العلم الحق العلية بشرط زيادة على اثباته كإبراهيم ولا أشرف

دناير النيازة عن علي بن الحسين بر حقا للأصل وسراويل الشبر والثابت

[illegible]

الضمير

[illegible]

719

وَنَاصِيَةٍ وَمِنْ أَنْ تَقْبَلَ تَنْظُرَ بَعْثَانِ وَأَمْرٌ بِهِ الْجَوَابُ وَالْخَيْرُ وَتَضَمُّنٌ

مصدقہ مباشرہ مقصودہ للاستقبال بخاندان اکرماتہ من قال ان ذوقہ وچشمہ لفضلہ

بالتسليم وبعد التاليت المار والفاو جهان تكلموا وخباز مضرة خوار بعد
الحروف العادفة اعلى اسم صريح نحو كائن تجلوه وتفرغين وبعد لام كي اذا الهيم
بلا نحو استلب لانه من الجنة ويو يا بعد تحت حرف لام الحود وهو انفتروا
منقضى نحو وما كان الله ليعد بهم ثم واو بحرف الاء والاشو لا نر منك او تعطيني حتى وا

السَّيِّئَةِ وَفَرَاوِغِ الْمَيْمَةِ السُّوْقَيْنِ فِي أَصْلِهِ نَحْوُ زَيْنٍ فَافْكُمَا وَلَا تَأْكُلَا الْبَلَدَ

[illegible]

وَالْمَلِكُ حَتَّى إِذَا دَخَلَ الْجَنَّةَ قَانِ أَدَّتْ أَلِفًا كَانَتْ حَرْفًا لِبَتَاءِ كُلِّ وَاحِدٍ
فَإِنْ قَالَتْ مُلْكًا وَاحِدًا وَهُوَ أَرْبَعَةُ حُرُوفٍ أَلِفٌ لَامٌ وَوَاوٌ طَائِفَةٌ فِي خَوَلِفِمْ

ولا يشترط بالله ولو لم يشتركان في القدر القليل من الماضي ويحضر له مختبر
داه الشرط من ان لم تقسم اقم ويجوز انقطاع نفيها نحو لم يكن ثم كان فيحضر لنا

بجواز حذف محجز منها نحو قارب المدينه ولما يكون متوقفا على كمال
الركوب ^{لكن ادخلوا في} الثاني ركوبه الثاني لما تجزف فعلين وهو ان واذا وما من وما

مَتَى يَأْتِي دَايْمَانْ وَأَيْنْ وَلَيْتْ وَجِيْتْمَانْ مَتَمَانْ لَاؤَلَانْ حَرَانْ قَالُولُكْ وَاسْمُ عَلَا

۱۰۰
 ۹۹
 ۹۸
 ۹۷
 ۹۶
 ۹۵
 ۹۴
 ۹۳
 ۹۲
 ۹۱
 ۹۰
 ۸۹
 ۸۸
 ۸۷
 ۸۶
 ۸۵
 ۸۴
 ۸۳
 ۸۲
 ۸۱
 ۸۰
 ۷۹
 ۷۸
 ۷۷
 ۷۶
 ۷۵
 ۷۴
 ۷۳
 ۷۲
 ۷۱
 ۷۰
 ۶۹
 ۶۸
 ۶۷
 ۶۶
 ۶۵
 ۶۴
 ۶۳
 ۶۲
 ۶۱
 ۶۰
 ۵۹
 ۵۸
 ۵۷
 ۵۶
 ۵۵
 ۵۴
 ۵۳
 ۵۲
 ۵۱
 ۵۰
 ۴۹
 ۴۸
 ۴۷
 ۴۶
 ۴۵
 ۴۴
 ۴۳
 ۴۲
 ۴۱
 ۴۰
 ۳۹
 ۳۸
 ۳۷
 ۳۶
 ۳۵
 ۳۴
 ۳۳
 ۳۲
 ۳۱
 ۳۰
 ۲۹
 ۲۸
 ۲۷
 ۲۶
 ۲۵
 ۲۴
 ۲۳
 ۲۲
 ۲۱
 ۲۰
 ۱۹
 ۱۸
 ۱۷
 ۱۶
 ۱۵
 ۱۴
 ۱۳
 ۱۲
 ۱۱
 ۱۰
 ۹
 ۸
 ۷
 ۶
 ۵
 ۴
 ۳
 ۲
 ۱

[illegible]

موقع قراقرم و شرح احوال و رسوم و سیر و دین
و عیال و تجارت و کسب و کار و عیال و دین
و عیال و تجارت و کسب و کار و عیال و دین
و عیال و تجارت و کسب و کار و عیال و دین

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۲۲۲

الماضي المتيقن من قدره ولو تقييرا **الثالث** الواقع مفعولا بها وتقع محكية
بالقول نحو قال في غيبه مفعولا ثانيا لما ظن في الثالوث **الاب** علم ومعلما حيث العلم

نحو قوله في الخبرين لخصه وقد نوب عن الفاعل ويخص فاعل بيت القول نحو
 نذ حاله الواو المفعول به بعد ظرف الزمان نحو واللام على يوم ولد
 واذا كرفا الاسم فيكون بعد حيث ولا يضاف الى الجمل من ظرف المكان مواها والواو
 اضافها الى الفعلية الخامسة الواقعة جوابا للشرط جارم مقرونه بالفاء اذا
 وحلها البحر نحو من ضل الله فلا هادي له وان ضلهم يستمر ما قد عرفت

اِذَا هُمْ يَقْطُرُونَ وَاَمَّا نَحْنُ انْقَضِ اَمْرُاِنْ قَبْلُ فَتُفَالِحْهُمْ فِي الْمَعْمَلِ وَنَحْنُ

السَّابِقُ الْيَابِقَةُ لِمَقَرِّدٍ وَحَلَّهَا حَسَبَ مَخَوَاتِقِهَا أَوْ مَاتَ بِجَوْرِ قَبْرِهَا

اللَّهُ وَخَوَّلَهُمْ إِلَى الطَّيْرِ فَوَدَّاهُمْ صَافِيًا بَقِيضًا **الْبَعْثُ** النَّابِغَةُ لِحُلَّةِ

لها عذر ومجملها بحسبها تخويف قام وقعد ابوء بالعطف على الصغرى وتقع بدلا

بشرط كونها اذنى متبادلة المراد نحو اقول لعلنا لا نقيض عندنا ولا فكل في التبر

وَالْجَهَنَّمُ أَفْضَلُ الْأَمْثَلِ تَمَّا لِحَالِهِ لَمَسْدِ أَفْقَرِهِ وَهُوَ الْمُنْتَحِ

بها الكلام والمنفعة عما قبلها خوفاً لا تحرك قولهم ان العزة لله جميعاً وكل

جملة الأعمال الملتقى بالخارج عما الملتقى بالوسط فكله معرضة الثانية

فان لم یخلفوا فلیعذبوا عذاباً عظیماً

[illegible]

هو هذا لا ركن في قوله والا اي بدان لا ركن مكن حلايكون
 من مفسر من يستوا الى الذين في اسرود لغير بقية في كسبه بان
 برادر كوج من دعات كن بستره زودا كوج كوج من كن و
 يروي بس بورد اس و بستره زودا كوج كوج من كن و

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠

وهي الداخلة على جملة في محل المصد نحو سواة عليه ثم تأخذ في ثم لم تأخذ
لا يؤمنون ولا تشفع لها يطلب بها الصور المصدق يؤمنون في الدار هم
وفي الدار نيدام في التوق بجزءه لا خصاصها المصدق أن بالفتح
الخصيف تدقيقه وحرفيه والاسقية هي ضمير المخاطب كأنه وانما انما بها

التوسطين جلازين اولهما بمق الفول وعقد دخول جارحيلها وزادته وتفع خابيا
 بعد اثناوين الفم ولو وان بالكرم والصفيف ترد شرطية ونافية نحو ان لكما
 اذ في خروجه وخفقه من المشقة نحو وان كلنا جميع لدينا مخزون في قمره والصفيف
 ومق اجتماع ان وما جالسا اخره منها زائدة ان بالفتح والتشديد حرف تأكيد

بلغف أنك مطلقاً أن هذا نداء **أَنْ** بالكر والتشديد حرف تأكيد نصب الاسم
 وترفع الخبر ونصب ما بعده وقد نصب خبره **شأن** مبتدأ والخبر **أَنْ** حرف جواز
 كضم وحذف الميم من قولك تعان هذا **أَنْ** ساحر **أَنْ** فندبه مشاعركم في جزأ

[illegible][illegible]

آن استند و تدل بر این شخصه استی سید علاء خان کسبه
 و آنرا که در این کتاب مذکور است و در این کتاب
 و آنرا که در این کتاب مذکور است و در این کتاب

الضمير

[illegible][illegible]

الاول واشبات ضد للشك او نقل حكما اليه عند بعض الناس

حرف جاد او فعل جامدا و فاعلها مستتر جاندا الى نصب و مضاف تمام قبلها و اسم فاعل
او بعصر و مفعولها مستتر نحو خاشا لله و هذا الاسم بمعنى بر او و اصل بعصر بر
نحو قه القوم حيث زيد اى جانب بعصره زيد است

اوام ضل بمقتضای تخطی و محیی نزد طاغی مجر اقوی اذضعف منله و منه
و تحسن الظاهر عند بعض حرقا بنده مذخل علی الجمل و تردجانه فتحسن الظاهر

خلافا للبردوق في بعض المضاعف بان تضعه لانها خلافا للكوفين الحما
ر انما ان القوم يقرن ما بين النافذ لا وقرن الكوفين بسنن ثلاثة من اوزان
ترد رابطة الجواب المشع جلد شرط او حصر سنة مواضع ولربط شبه الجواب نحو الذي

یا تینے فلہ درہم و خاطفہ فقید العقب بالترتیب بنوعینہ فالحقیفۃ مخوفام نیدہ و

والذکر سے خوف نادی نوح و قہ نقال و قد یقید ترتب لاحقہ علی سابقہا فتش

فَأَمَّا السَّبِيلُ فَمَوْجِزٌ مَّا الْأَرْضُ مَحْضَةٌ وَقَدْ خَرَجَ بِأَيِّمِ الْبَيْعَةِ وَالْفَرِيقِ وَقَدْ تَبَوَّأَ

عن محمد بن فضال عن بعض خواصه عن بعض الحكماء أن الخمر فاجرة ولي ترد

اسی بعضیکہ اوحسب بخود فی وقعی دہم و حرف تقلید مع المضاع و تحقیق

مع الماضي غالباً وقد تفرقة من الحاضر ومن ثم التزم في الحالة المستندة فيه

بحث مشهور و ربط تراسم فعل بمعنا نند و کثیرا ما تلحق بالفتا نحو قام زید حفظ

و نظر في الاستغراق الماضي منفياً وفيه خمس لغات ولا يتجامع مستقبلها كغيرها

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

ناتوانی و ضعف بقا پس کون از آنکه گنجینه بیونی و صغیر و متقلید
قد بریزد زانم با مرض خالی حسبه درانم با رفیع و قدری اغیر نون
کاتق خسی سن
معه

